

UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE OCH FÖRSLAG

ANGÅENDE

LÖNEREGLERING M. M.

VID

RIKETS HOFRÄTTER OCH KRIGSHOFRÄTTEN,

AFGIFVET DEN 12 DECEMBER 1874

AF

I NÅDER FÖRORDNADE KOMITERADE.

STOCKHOLM,
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.
1875.

Stormäktigste Allernådigste Konung!

Af Eders Kongl. Maj:t i nåder förordnade, under den 12 sistlidne Juni, att såsom komiterade afgifva utlåtande och förslag rörande reglering af de förvaltande embetsverkens och myndigheternas löneförhållanden, med rätt att dervid jemväl, i den mån det finnes af omständigheterna påkalladt, göra framställning om förändringar i nuvarande organisation af förvaltningspersonalen och anordning af dess arbete, hafva vi undertecknade fått den

3 nästlidne Oktober emottaga Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 25 September innevarande år och deraf inhemtat, att Eders Kongl. Maj:t dels den 9 sistlidne Januari förordnat, det frågan om löneroglering för tjenstepersonalen i Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Hofrätter och i Krigshofrätten skulle till handläggning af nämnde komité, hvars tillsättande var redan derförinnan beslutadt, öfverlemnas, dels ock den 16 i nyssnämnda månad anbefallt Rikets Hofrätter, hvar för sig, att afgifva underdånigt utlåtande och förslag i fråga om upphörande af de sportler, som Hofrätternes tjenstemän enligt gällande bestämmelser åtnjuta, dels slutligen uppdragit åt komiterade att gemensamt med frågan om löneroglering för tjenstepersonalen i Rikets Hofrätter och Krigshofrätten handlägga frågan om upphörandet af de sportler, som Hofrätternes tjenstemän enligt gällande föreskrifter åtnjuta.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts i sammanhang med detta uppdrag gifna föreskrift hafva komiterade fått — jemte hänvisning till de underdåniga utlåtanden, hvilka, till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts den 2 September 1873, genom då tillförordnade chefen för Justitiedepartementet, meddelade befallning, blifvit i ämnet afgifna af Svea Hofrätt den 13, af Göta Hofrätt den 24, af Hofrätten öfver Skåne och Blekinge den 20 samt af Krigshofrätten den 25 November 1873 och hvilka samtliga finnas i bilagan N:o 1 vid Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen den 16 Januari 1874 angående statsverkets tillstånd och behof tryckta (sidorna 53—80) — emottaga såväl utdrag af Svea och Göta Hofrätters vid ämnets behandling förda protokoll, innefattande dervid yttrade skiljaktiga meningar, som ock de ytterligare utlåtanden, som Svea Hofrätt under den 21 Maj, Göta under den 23 September samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge den 1 Maj innevarande år i underdånighet afgifvit i fråga om sportlernas afskaffande, jemte äfven dervid fogade omröstningsprotokoll.

*Ärendets upp-
komst.*

Af dessa handlingar upplyses till en början, att, då de på senare tider högt uppdrifna lefnadskostnaderna syntes göra oundgängligen nödvändig en allmännare förbättring i statens embets- och tjenstemäns lönevilkor, vare sig genom en fast löneförhöjning på ordinarie stat eller genom ett tillfälligt, efter prissförhållandena lämpadt lönetillägg, samt frågan ej mindre om beloppet och beskaffenheten af löneförhöjningen, än äfven om tiden för dess inträdande, lämpligen borde, så vidt ske kunde, på en gång för samtliga embets- och tjenstemän behandlas, hade Statsrådet och tillförordnade chefen för Justitiedepartementet, i skrifvelse den 2 September 1873, på nådig befallning anmodat Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Hofrätter att före påföljande November månads utgång till Kongl. Maj:t inkomma med de underdåniga förslag i nämnda syftning, som, hvad de i Hofrätterne anställde embets- och tjenstemän anginge, kunde anses af omständigheterna påkallade, samt tillika anhållit, att Hofrätterne, med uppgift, huruvida någon eller några af ofvan-

nämnde embets- och tjenstemän jemväl innehade befattningar med lön på annan stat, derjemte ville utlåta sig, i hvad mån desses eller andra å Hofrätternes stat upptagna tjenester, med afseende på sin omfattning, kunde anses vara af beskaffenhet, att tjenstgöring äfven på annat håll kunde dermed utan olägenhet förenas, och, i sådant fall, om icke genom flera tjensters sammanslagning eller på annat sätt arbetet inom Hofrätterne måtte kunna lämpligen ordnas så, att hvarje tjensteman, under förutsättning att skäligen aflöning honom bereddes, i sin tjenst erhöle motsvarande full sysselsättning, och att innehafvande samtidigt af annan aflönad beställning skulle kunna undvikas, i hvilket afseende Hofrätterne då egde att afgifva underdånigt förslag.

Beträffande den nyss omförmälda frågan, huruvida någon eller några af Hofrätternes embets- och tjenstemän jemväl innehade befattningar med lön på annan stat, är anmaldt: af Svea Hofrätt, att bland dess notarier två tillika innehafva lön på stat i Eders Kongl. Maj:ts Justitierevisions-Expedition och en såsom notarie i Stockholms Rådstufvurätt samt en är konstituerad kopist i förstnämnde expedition, men att ingen annan af Hofrättens embets- och tjenstemän innehar någon af Konung och Riksdag eller af Riksdagen ensam fastställd lön på stat eller på Stockholms Rådstufvurätts dermed jemförliga stat; hvarvid Hofrätten förklarar sig antaga det icke vara afsedt, att uppgiften jemväl skolat omfatta sådana befattningar inom mer eller mindre allmänna inrättningar och styrelser, som af åtskilliga Hofrättens embets- och tjenstemän innehades, men hvilkas förenlighet med statens tjenst hittills icke varit ifrågasatt eller skäligen torde böra ifrågasättas; — af Göta Hofrätt, att icke någon af de derstädes anställde ordinarie embets- och tjenstemän innehade befattning med lön på annan stat; — samt af Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, att en af dess notarier derjemte, med nådigt tillstånd, innehade auditörstjensten vid Norra Skånska Infanteriregementet, hvilken, så länge den icke kräfde mera arbete än för närvarande vore fallet, kunde fortfarande innehafvas jemte notariebefattningen.

Samtliga Hofrätterne — jemväl Krigshofrätten, som äfven under den 2 September 1873 erhållit uppmaning att till förmån för sine embets- och tjenstemän göra underdånig framställning, derest någon sådan funnes af omständigheterna påkallad — hafva vitsordat nuvarande löners otillräcklighet i följd icke af en blott tillfällig stegring i lefnadskostnaderna, utan af deras småningom fortgående tillväxt, hvilken, vid jemförelse med förhållandet åren 1858 och 1863, då den för Hofrätterne nu gällande lönestat bestämdes, blifvit af begge de i landsorten förlagde Hofrätterne beräknad att i medeltal uppgå till 50, af Krigshofrätten till ungefär 100 procent. I afsigt att bereda embets- och tjenstemännen, i förhållande till nuvarande pris, en tarflig utkomst, hafva Hofrätterne afgifvit underdåniga förslag till nya aflöningsstater, hvarvid de enstämmigt ansett, att aflöningen bör uppföras på ordinarie stat

*Förening af
tjenster.*

*Lefnadskost-
nader.*

och för samtliga embets- och tjänstemännen, med undantag af presidenterne, fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, samt att för de flesta befattningarne ålderstillägg i aflöningen bör efter vissa års förlopp ega rum.

Enär Krigshofrätten i afseende på göromålens omfattning samt personalens storlek och arbetssätt är väsentligen olik de öfrige Hofrätterne, finner komitén tjenligast, att de sistnämndes framställningar i följande redogörelse skiljas från Krigshofrättens och, såsom af större betydighet, främst upptagas.

Svea och Göta Hofrätter samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.

Tjänstgöringspenningar.

De hafva icke, såsom i allmänhet de förvaltande embetsverken, föreslagit att sätta tjänstgöringspenningarne i procentförhållande till hela aflöningsbeloppet, utan upptagit dem till viss för hvarje syssla bestämd siffra, och denna t. ex. lika för hvarje ledamot, ehvad han innehar hofrättsråds- eller assessorsgrad och aflöning, åtnjuter ålderstillägg eller icke.

Svea Hofrätt yttrar: "För att tillgodose statens rättmätiga fordran att genom den anslagna aflöningen vara förvissad, att det arbete, hvarför anslaget skett, också varder under alla förhållanden, utan behof af särskilda tillskott, fullgjordt, anser Hofrätten riktigt, att, i likhet med hvad vid åtskilliga andra verk är åsyftadt med så kallade tjänstgöringspenningar, för hvarje tjänst bestämmes ett visst belopp, som tjänstens ordinarie innehafvare skall af sina inkomster afstå, då han af en eller annan anledning icke själf bestrider sin tjänst och annan person dertill förordnas, och hvilket belopp skall användas till aflönande af den, som tjänsten förrättar; börande detta belopp för hvarje tjänst bestämmas så högt, att svårighet antagligen icke kan möta att, åtminstone vid fall af mera tillfällig art, finna lämpliga vikarier, som med ett sådant arvode åtnöjas."

(När Hofrätten med tillämpning häraf hemställt, att tjänstgöringspenningar för ledamot borde innehållas i det fall, att han icke själf förrättar sin tjänst och annan för honom förordnas, har en ledamot reserverat sig i afseende på de sist anförda orden såsom oförenliga med rättvisa och skyldig omtanke om statens medel, i det samma ord voro alltför gynnsamma för ledamot, hvilken för sjukdom sökte och vunne tjänstledighet endast under de delar af året, då hans närvaro vid dombordet vore påkallad. En sådan ledamot skulle nemligen, fastän han på många år icke utöfvat sin tjänst, vara, blott därför att annan ej förordnats till tjänstens skötande under semestern, berättigad enligt Hofrättens förslag att uppbära tjänstgöringspenningarne under nämnde tid, hvilken likväl för de vid sessionerna arbetande ledamöterna icke vore någon verklig ledighetstid, utan måste af den till stor del användas för Hofrättens tjänst.)

Göta Hofrätt har i fråga om tjänstgöringspenningar anfört, att "genom bestämmande af sådane dels annan löneförhöjning för en del af Hofrättens embets- och tjänstemän ej blefve erforderlig och dels en besparing för statsverket uppkomme derigenom, att vid tjänstledighet godtgörelse till vikarie skulle utgå af tjänstgöringspenningarne samt i följd deraf nu varande anslagen till adjunktionsarvoden och gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän och vaktbetjente kunde indragas".

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge* erinrar, att derigenom äfven nuvarande stadgande om skyldighet för innehafvare af tjänst att i vissa fall till vikarie afstå någon del af lön bör förfalla, samt att, när vikarie förrättar tjänst och därför uppbär tjänstgöringspenningarne, han icke bör, derest ej i särskildt fall annorlunda förordnas, vara berättigad till de tjänsten åtföljande sporter, som uppbäras och redovisas af den i Hofrätten anställda försäljningsman af expeditioner.

Vid sifferuppställningen i förslagen till aflöningsstater har den olikhet inträffat, att Svea och Göta Hofrätter betraktat och upptagit tjänstgöringspenningarne såsom en del af lönerna, då deremot Hofrätten öfver Skåne och Blekinge infört begge beloppen i skilda kolumner, hvilka derefter hopsummerats. Det förra uppställningssättet kommer härnedan att iakttagas och användas äfven med afscende på sistnämnda Hofrätts förslag.

Beträffande ålderstillägg är en dermed till syftet likartad tillökning i löneförmåner medelst särskilda löneklasser inom samma tjänstegrad redan nu stadgad i det att af assessorerne i hvarje Hofrätt de yngste åtnjuta löner å 3,500, de näst äldre å 4,000 och de äldste å 4,500 R:dr, hvardera lönegraden omfattande en tredjedel af hela antalet, samt att, efter enahanda fördelning, notarierne fortgå från 1,000 till 1,400 och 1,800 R:drs lön. I handlingarne är anmärkt, att "denna uppflyttning måste blifva alltför mycket beroende af tillfälligheter, i följd hvaraf ganska ofta en obillig och oskäligen af tjänstetiden oberoende olikhet i löneförmåner förefinnes emellan embets- och tjänstemän, som innehafva alldeles lika befattning. De här af uppkommande missförhållanden skulle försvinna och en större trygghet för framtiden beredas embets- och tjänstemannen, om i allmänhet tjänstetiden lades till grund för uppflyttningen i högre lönegrad utan afscende på äldre embets- eller tjänstemans afgang. Häremot kunde visserligen anmärkas, att en Hofrätts lönestat ej blefve alldeles lika det ena året som det andra; men denna till beloppet ringa skiljaktighet syntes ej medföra någon olägenhet, desto mindre som lönestaten för hvart år, hvilket numera utgör en särskild statsregleringsperiod, kunde med noggrannhet beräknas."

Sådant ålderstillägg är af samtliga Hofrätterne föreslaget att från ingången af femte kalenderåret efter det, under hvilket utnämningen skett, och med beräkning äfven af den före nya statens utfärdande förflutna tjänste-

Ålderstillägg.

tid tillgodokomma de ordinarie embets- och tjänstemännen med undantag af presidenterne, fiskalerna, hvilka senares befattningar, med afseende på tjänstgöringens beskaffenhet, borde vid lönevilkorens bestämmande betraktas endast såsom öfvergångsplatser, och i Göta Hofrätt notarierna.

(Fem ledamöter i Göta Hofrätt hafva ansett den för assessorer och notarier nu stadgade uppflyttningen uteslutande på grund af ålder inom tjänstegraden oga företräde för de föreslagna ålderstilläggen, dels derigenom, att årliga vexlingar i aflöningsstaten för samma embetsverk kunde undvikas, och dels genom den förmånen för statskassan, att ett icke alltför stort antal embets- och tjänstemän samtidigt vore i åtnjutande af den högre aflönningen; och skulle, enligt samme fem ledamöters åsigt, stadgande om ålderstillägg för hofrättsråd, sekreterare, advokattiskal, aktuarie och arkivarie vara obehöfligt, emedan nöjaktig lön borde genast vid tillträdet finnas att tillgå för innehafvarne af dessa befattningar, till hvilka personer i allmänhet befordras vid så framskriden ålder, att den vanligen efter hand sig ökande lefnadskostnaden för dem redan förefinnes. I enlighet med denna åsigt hafva bemälda fem ledamöter äfven föreslagit de ursprungliga lönerna i allmänhet högre, än Hofrätten ifrågasatt.)

Svea Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge hafva för sekreteraren, advokattiskalen, aktuarien, arkivarien och notarierna föreslagit ännu ett lika stort ålderstillägg efter ytterligare fem års tjänstgöring. Göta Hofrätt åter, som för de förstnämnda fyra befattningarna inskränkt sig till föreslående af *ett* ålderstillägg, har i fråga om notarierna väl erkänt den större principenligheten af två dylika tillägg, men likväl föredragit att, utan hänsigt till tjänstetiden, föreslå två lönegrader, hvardera omfattande ett lika antal notarier; detta på den grund, att utgiften för statsverket skulle derigenom, vid betraktande af nuvarande och sannolikt blifvande antalet af tjänstemän med mer än tioårig tjänstetid såsom notarier, blifva mindre, än genom beviljande af de båda ålderstilläggen.

Med tillämpning af de allmänna grunder, som Hofrätterne, hvar för sig, sålunda förordat, äro aflöningsbeloppen för embetsmännen föreslagna som följer:

Presidentslönen skulle enligt samtliga förslagen höjas från 9,000 till 10,000 Kronor, utan ålderstillägg.

Hofrättsråd, 10 till antalet i Svea Hofrätt, lika många i Göta, 4 i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, hafva nu hvardera i lön 5,000 R:dr, men skulle, enligt Hofrätternes sammanstämmande förslag, bekomma i lön 6,500 Kronor (deruti inberäknade tjänstgöringspenningar 1,800 Kronor) och efter fem års tjänstgöring 500 Kronor ålderstillägg, tillhoppa 7,000 Kronor såsom slutliga godtgörelsen för det viktiga, tränga och ansträngande arbete, ledamotsbefattningen i Hofrätt medförer.

Då göromålen för Hofrättens ledamöter äro hufvudsakligen desamma och assessorerna hafva fullkomligt enahanda befattning och ansvar som de

Aflöningsbe-
lopp.

President.

Hofrättsråd.

Assessor.

hofrättsråd, hvilka icke äro ordförande på afdelning, hafva samtliga Hofrätterne funnit den stora skilnad, som nu förefinnes i lönerna för hofrättsråden och de yngste assessorerne, icke vara lämplig, utan dessa löner böra bringas i närmare förhållande till hvarandra, samt på grund deraf hemställt, att för assessorerne, som äro 15 i Svea, lika många i Göta Hofrätt samt 6 i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, lönen måtte, i stället för den ofvan omnämnda i tre lönegrader, bestämmas för en hvar till 5,500 Kronor med ålderstillägg efter fem års tjenstgöring af 500 Kronor (allt inberäknade tjenstgöringspenningar 1,800).

De hittills bestådda adjunktionsmedlen, 1,800 R:dr i Svea, 1,800 i Göta och 900 i Skånska Hofrätten, skulle indragas.

*Adjunktions-
medel.*

Vid öfvergången till Hofrätternes civil- och kriminal-expeditioner, inom hvilka tjenstemännens inkomster nu äro till icke oväsentlig del afsedde att, utom den på stat uppförde aföning, bestå i sportler utgörande dels afgifter af de rättsökande för påkallade embetsåtgärder, dels ock den åklagare tillerkända andel af medel, som till följd af åtal inflyta, synes det vara lämpligt att till en början lemna en sammanförd öfversigt af dessa sportlers beskaffenhet och nuvarande fördelning. De äro

Sportler.

a) lösen för diariibevis, utfärdade, då sådant begäres, af den tjensteman, som det tillkommer att emottaga och i diarium anteckna inkommande handlingar, nemligen, enligt § 20 i Hofrätternes genom Kongl. Brevet den 14 September 1858 fastställda arbetsordning och Kongl. Brevet den 22 December 1869, i Svea Hofrätt vederbörande fiskal för brottmål, men aktuarien för andra mål och ärenden, i Göta Hofrätt aktuarien samt i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge sekreteraren för alla mål och ärenden;

b) lösen för kommunikationsresolutioner i civila mål och ärenden samt för bevis om inlemnande och inregistrering af bouppteckningar, hvilken lösen i Svea Hofrätt tillfaller sekreteraren, men i begge de öfrige Hofrätterne delas mellan notarierne;

c) för fullmakter, tjenstgöringsbetyg, stämningar m. fl. dylika expeditioner inflytande lösen, som i alla Hofrätterna tillkommer sekreteraren;

d) lösen för domar, hvilken genom Kongl. Brevet den 14 September 1858 är tillerkänd vederbörande notarier, dock med skyldighet att utaf denna lösen afstå en tredjedel till sådan fördelning, att i Svea och Göta Hofrätter deraf tillkomma sekreteraren tre femtedelar eller af det hela en femtedel, aktuarien (en femtedel eller af det hela en femtondedel och "expeditionsredogöraren" den tjensteman, som är förordnad att uppbära och redovisa expeditionslösen) en femtedel eller af det hela en femtondedel, samt i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge sekreteraren tre fjerdedelar eller af det hela en fjerdedel och expeditionsredogöraren en fjerdedel eller af hela domslösen en tolfedel;

e) den lösen, som i öfrigt, för utslag och protokollsutdrag, tillfaller notarierna samt, hvad vissa brottmål angår, fiskalerna;

f) lösen till arkivarien för protokoll i revisionsaker;

g) lösen för gravationsbevis, som advokatfiskalen meddelar;

h) den advokatfiskalen, enligt Kongl. Brevvet den 16 November 1785, tillkommande hälft af alla vites- och ensaksböter i den Hofrätt, der han är tjenstgörande;

i) den anmärknings- och aktoratsprovision, som, jemlikt § 17 i gällande författning om stämpelpappersafgiften och tredje punkten af Kongl. Kungörelsen den 15 Maj 1846, är, med hälften både af ådömde böter enligt förstnämnda författning och af undansnillade eller för ringa erlagda stämpelafgifter, tillerkänd advokatfiskalen jemte den hos Hofrätt anstälde, men på dess stat icke uppförde granskare af underdomares stämpelpappersredogörelser, till lika fördelning;

k) den advokatfiskalen tillkommande tredjedel af böter, som efter åtal af honom ådömas enligt Kongl. Förordningen den 30 November 1855 angående expeditionslösen;

l) lösen till den tjensteman, under vars vård en handling finnes, för afskrift deraf, när sådan begäres, och för vidimation af dylik afskrift.

(Härtill komma i Göta Hofrätt, enligt hvad nedan skall vid fråga om advokatfiskalens aflöning omförmälas, så kallade inbindnings- eller domboks-penningar.)

Äfven för vaktbetjeningen är en sportel genom § 4 mom. 2 af nyss åberopade Kongl. Förordningen den 30 November 1855 medgifven uti de så kallade sigillpenningar, som erläggas med 50 öre för hvarje från Hofrätt utgående, med sigill försedd expedition; hvarförutan hofrättspost för delgivning af utfärdad kallelse är, enligt särskild nådig förordning af samma dag, mom. 4, berättigad till en ersättning af 25 öre.

Någon förändring af den sålunda vedertagna anordning beträffande sportler ingick ej i de aflöningsförslag, som Hofrätterne i November 1873 afgåfvo, Svea Hofrätt under uttrycklig erinran, att den icke haft särskild anledning till framställning i sportelfrågan och att dennas fullständiga utredning svårligen kunnat medhinnas inom den för förslaget afgifvande förelagda tid.

(Allenast en ledamot af Svea Hofrätt var härifrån skiljaktig och framställde med utförlig motivering den åsigt, att *alla* sportelinkomster för Hofrättstjenstemännen, äfven advokatfiskalens bötesandelar, borde såsom olämpliga afskaffas och den nu stadgade expeditionslösen jemte begagnandet af stämplat expeditionspapper upphöra mot införande af beläggningsstämplar, som kunde, med afseende på penningens minskade värde, sättas till jämförelsevis höga belopp och således lemna staten icke blott inkomster, svarande mot erforderlig förhöjning i tjenstemännens löner, utan derutöfver någon vinst.)

Men, sedan — med anledning af Riksdagens anhållan i underdånig skrifvelse den 13 Maj 1868 (N:o 83), det Kongl. Maj:t måtte tackas låta undersöka och utreda, om och på hvad sätt det nu med vissa tjänstebefattningar förenade aflöningssättet medelst expeditionslösen eller andra sportler skulle, till båtнад för det allmänna, kunna helt och hållet eller till någon del afskaffas — Eders Kongl. Maj:t genom nådiga bref af den 16 nästlidne Januari anbefallt Hofrätterne att afgifva underdåniga utlåtanden och förslag i fråga om upphäfvande af de sportler, som deras tjänstemän enligt gällande bestämmelser åtnjuta, hafva Hofrätterne härom i Maj och September, såsom redan är omförmäldt, afgifvit underdåniga yttranden och dervid delat sig mellan flera inbördes skiljaktiga åsigter, för hvilka komitén nu får i sammanhang redogöra.

Svea Hofrätt yttrar: "Hvad som i allmänhet åberopas i fråga om de med aflöningssättet förmedelst sportler förenade olägenheter eller fördelar eger föga tillämpning beträffande de sportler, som af tjänstemän inom Hofrätten uppbäras, enär desse, som ej deltaga i de beslut, af hvilka sportlerna bero, icke kunna utöfva något inflytande på deras större eller mindre belopp, samt för Hofrättens tjänstemän, såsom ställde under noggrann tillsyn, icke behöfves den särskilda eggelse att utan dröjsmål utlemna expeditioner, som rättigheten att uppbära lösen i vissa fall kan anses medföra. Vid sådant förhållande synes sportlernas afskaffande inom Hofrätten icke föranleda till någon synnerlig båtнад för det allmänna, men å andra sidan också kunna, åtminstone till större delen, utan skada verkställas. Då allmän åklagare icke erhåller andel i de böter, som efter allmänna strafflagen ådömas, torde den rätt, Hofrättens advokatfiskal nu åtnjuter till andel i böter, ådömda på grund af lag i öfrigt eller särskilda författningar, äfvensom i viten, följdriktigt böra upphöra, hvilket dock ej lär kunna ske utan ändring af allmän lag. Deremot synes den anmärkningsprovision af stämpelpappers-medel, som tillkommer dels Hofrättens advokatfiskal och dels den hos Hofrätten anställda granskare af underdomares stämpelpappersredogörelser, böra fortfarande utgå, så länge anmärkningsprovision i fråga om Kronans medel i allmänhet eger rum. I afseende å öfriga sportler finner Hofrätten ingen lämpligare grund kunna stadgas, än att för alla sådana expeditioner, som parter eller sökande äro skyldige att utlösa, nu bestämd lösen utbytes mot stämpelpapper och sålunda icke vidare kommer att tillfalla någon af Hofrättens tjänstemän, hvilka deremot fortfarande förklaras berättigade att uppbära stadgad lösen för de expeditioner, bevis och afskrifter, som endast till följd af derom framställd begäran utlemnas; dock att denna förändring, så vidt angår lösen för protokoll, som skola utskrifvas i revisionssaker, jemväl förutsätter ändring af allmän lag. Härvid har dock icke tagits i beräkning den lösen för afskrifter och vidimationer, som kan tillkomma Hofrättens ordinarie tjänste-

män, men vanligen odelad tillfaller amanuenserne och i allt fall uppgår till ett jemförelsevis obetydligt belopp.“

(Två Hofrättens ledamöter, som instämt i nyss anförda yttrande om advokatfiskalens sportler, hafva deremot ansett icke någon ibland öfriga nu ifrågakomma sportler vara af sådan beskaffenhet, att dess borttagande kunde bereda gagn för det allmänna; hvaremot ett sådant borttagande skulle, efter desse ledamöters uppfattning, kunna medföra flera betänkliga olägenheter. Beloppet af lösen för domar och utslag lämpade sig i allmänhet efter expeditionshafvandens besvär; och, om äfven den ifrågasatta förändringen med lösen vid underrätt å landet genomfördes, torde väl det nuvarande förhållandet komma att vid stadsdomstolar fortfara. Den förmån, extra ordinarie notarien åtnjutit, att, när de i stället för ordinarie fått föra protokoll samt uppsätta och expediera Hofrättens dervid fattade beslut utom domar och utslag i vädjade saker, skriftvexlings- och ransakningsmål, jemväl åtnjuta betalningen för sina expeditioner, hade mången gång lemnat en flitig, men obemedlad ung man ett värderikt bidrag till hans lefnadskostnad, under det han genom öfning i dylikt arbete förvärfvade en praktisk utbildning af vigt icke blott för honom sjelf, utan äfven för det allmänna, särskildt för Hofrätten, som dervid lärde känna de unge juristernes duglighet; och föga sannolikt vore, att den ordinarie notarien, som hittills villigt afstått en eller annan protokollsdag åt någon yngre kamrat med rätt för honom att åtnjuta den oftast ringa inkomsten af protokollet, blefve lika benägen att ur egen kassa betala till honom ett kontant belopp.)

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med Svea Hofrätts pluralitet yttrar Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge*: “Det arbete, som åligger Hofrättens tjänstemän, är i allmänhet i afseende å myckenheten ej så vexlande, att icke detsamma lämpligen kan med bestämd årsinkomst godtgöras. Den åsigt har numera gjort sig gällande, att, der så ske kan, aflöningssättet medelst sportler bör uphöra, och torde hinder icke finnas för hufvudsakligt genomförande af sådan reform, hvad Hofrättens tjänstemän och betjente angår. I enlighet härmed föreslår Hofrätten, att rättigheten för Hofrättens tjänstemän till lösen för domar, utslag, bevis och andra expeditioner, för advokatfiskalen till andel i sådana böter, som enligt Rättegångsbalken ådömas, och för vaktbetjeningen till sigillpenningar må upphöra, och att i stället dem beredes bestämd årlig godtgörelse af statsverket för mistningen af dessa förmåner. Hvad beträffar de sportler, som kunna tillkomma advokatfiskalen och den i Hofrätten anställde chartæ-sigillatæ-kontrollant till följd af tillämpning utaf författningarne angående kontrollen å underdomarnes redovisning af stämpelpapper, anser Hofrätten deremot någon förändring ej lämplig. Den ökade utgift, som kommer att drabba statsverket, derest Hofrättens nu gjorda förslag vinner bifall, torde, hvad ersättningen för expeditionslösen och sigillpenningar angår, kunna betäckas genom stämpladt papper.“

Göta Hofrätt deremot antager, att någon förändring icke vore åsyftad i afseende på den advokatfiskalen tillkommande hälft af viten och ensaks-

böter, som i Hofrätten ådömas, samt anför vidare: "Då aflöningssättet medelst expeditionslösen torde ega ett afgjort företräde framför hvarje annat sådant, i det att det förra i allmänhet strängt rättar lönen efter mödan och just derigenom sporrar till flit och arbetsamhet, synes det vara betänkligt att för Hofrättens tjänstemän, som till en del utgöras af yngre män, för hvilka en ökad inkomst i mån af ökad arbete måste utgöra en uppmuntran till det nit och den flit, som ensamna förmå bilda dem till dugliga arbetare i det allmännas tjänst, helt och hållet afskaffa sagda aflöningssätt och i stället ersätta detsamma med fasta löner, som inom hvarje lönegrad för sig bereda den liknöjde och håglöse samma fördel, som den flitige och framåtsträfvande. Ej heller i andra afseenden synes en sådan förändring medföra för det allmänna några fördelar, som uppväga den nyss antydda olägenheten; och då staten, för att kunna utan alltför kännbar kostnad med fasta löner åt tjänstemännen ersätta hvad desse förlora genom expeditionslöSENS borttagande, torde i samma mån, som lösen minskas, få öka stämpelpappersafgiften, kan ej någon förmån af förändringen sägas komma de rättsökande till godo. På dessa skäl anser sig Hofrätten i underdånighet böra afstyrka hvarje förslag om borttagande af lösen för sådane expeditioner, som utgöra resultat af expeditionshafvandens verkliga arbete; och torde till dylika expeditioner böra hänföras alla utslag i civila och kriminela mål, protokollsextrakter, afskrifter af äldre handlingar, vidimationer, fullmakter, stämningar, resolutioner samt alla bevis af hvad namn och beskaffenhet som helst. Likaledes synes den advokatfiskalen tillkommande anmärkningsprovision af stämpelpappersmedel fortfarande böra utgå så länge dylik provision i fråga om Kronans medel i allmänhet eger rum. Beträffande åter öfrige ifrågavarande sportler, så tillhöra väl äfven Hofrättens domar samma kategori af handlingar, som de nyss uppräknade; men, då lösen för dem tillkommer icke ensamt expeditionshafvanderne, utan till större och mindre del tillfaller jemväl andra tjänstemän såsom fyllnad i deras ordinarie löner, samt genom borttagande af denna lösen någon olägenhet således icke synes uppkomma; och då det med inregistrering af bouppteckningar förenade arbete i vissa fall ej motsvarar den därför bestämda lösen, deraf kan inträffa, att den ene expeditionshafvanden, icke i följd af någon egen förtjänst, utan endast genom slump blifver alltför mycket gynnad framför den andre, får Hofrätten i underdånighet föreslå, att, emot det lösen för Hofrättens domar och för inregistrering af bouppteckningar borttages och det stämpelpapper, hvarmed dylika handlingar böra beläggas, i samma mån ökas, åt sekreteraren, aktuarien och notarierne tilldelas ett årligt tillägg i deras fasta löner, till beloppet ungefärligen motsvarande den behållning, en hvar af desse tjänstemän i medeltal under de sista fem åren åtnjutit, samt ett särskildt anslag anvisas till gäldande af kostnaden för domarnes utskrifning" (hvilken kostnad hittills

i årligt medeltal utgjort 1,110 R:dr 8 öre) "och till ersättning för det med uppbörden af expeditionslösen förenade besvär."

Om detta senare kommer här nedan att vidare talas.

(Från pluralitetens mening hafva likväl skiljaktigheter förekommit i två motsatta riktningar, i det fem ledamöter, ännu mindre benägne att förändra sportelväsendet, yrkat dess bibehållande äfven i afseende på domslösen och bouppreckningars inregistrering, af skäl, bland annat, beträffande den förra, att betalningen af rättsökande borde för Hofrättens domar och utslag utgå på lika sätt; men deremot presidenten och fem andre ledamöter, med afseende på fördelarne för staten att kunna med full noggrannhet fastställa hvarje tjenstemans skäliga löneinkomst och för tjenstemannen att kunna på vissa tider påräkna bestända inkomster, förklarar sig anse den ifrågasatta förändringen, om än icke synnerligen behöflig, likväl kunna och böra genomföras, hvilket i sådant fall borde ske följdriktigt, så att all lösen för Hofrättens domar, utslag, resolutioner och protokoll, som parterne vore pligtige att uttaga, äfvensom för stämningar och bevis, hvilka af Hofrätten eller någon dess tjensteman utfärdades, komme att upphöra och ersättas med motsvarande belopp stämpelpapper samt äfven advokatfiskalens rätt till andel i böter och undanhållen stämpelafgift frånginge honom; varande således ingen förändring afsedd beträffande lösen för sådana afskrifter af de i Hofrätten befintliga handlingar, som vederbörande begära, men eljest icke äro skyldiga att lösa, samt ersättning för afskrifters vidimation.)

Enär de olika åsigter, som sålunda uttalats, ega sin tillämpning vid bestämmandet af de löneförmåner, hvilka böra tilläggas de särskilda nu af sportler åtföljda befattningarne, lärer för en hvar af dem böra upptagas hvad i afseende på densamma blifvit i ena eller andra syftningen föreslaget. Af samtliga förslagen framgår, hvad Svea Hofrätt också uttryckligen anført, att Hofrätterne med afseende på den vikt, sekreterarens, advokatfiskalens, aktuariens och arkivariens befattningar ega för göromålens jemna och behöriga gång i så stora verk som Hofrätterna med derunder lydande många underdomstolar, funnit angeläget att vid dessa befattningar fästa och kvarhålla skickliga personer, för hvilket ändamål dem borde tillförsäkras större inkomster, än för motsvarande tjänster i mindre embetsverk vore behöfliga.

Sekreterare.

Sekreteraren i Svea Hofrätt uppbär nu i lön endast 2,000 R:dr; men hans sportler, som, med den genom Kongl. Brefven den 14 September 1858 och den 22 December 1869 bestämda, här ofvan uppgifna reglering deraf, utgjort i årligt medeltal 5,580 R:dr 66 öre, antagas af Hofrätten vara att med säkerhet beräkna till 4,000, så att sammanlagda inkomsten blefve 6,000 R:dr. Då sekreteraren, hvilken icke är lagligen berättigad till semester, men anses icke kunna uthärda med sin ansträngande tjänstgöring utan någon tids ledighet hvarje år, bör derunder med erforderligt, ej ringa belopp sjelf bekosta sin vikarie samt äfven deremellan måste för enskildt biträde i tjänsten använda någon del af sina inkomster, hemställde Hofrätten i förslaget af den 13 November 1873, att sekreteraren måtte tillerkännas 2,500

Kronor i lön (1,800 Kronor tjänstgöringspenningar inbegripna) och två ålders-tillägg, hvardera å 500 Kronor.

(Fyra ledamöter, härifrån skiljaktige, funno icke skäligt att tillstyrka förhöjning af nuvarande sekreterarelönen 2,000 R:dr, emedan detta belopp tillsammans med sportlerna, hvilka efter bemälda ledamöters åsigt kunde med trygghet beräknas till 5,000 R:dr, komme att fullt motsvara de äldste ledamöternes föreslagna aflöningar och beloppet icke borde sträckas derutöfver.)

I öfverensstämmelse med sitt nyssberörda förslag att bestämma sekreterarens aflöning till 2,500 och beräkna sportlerna till 4,000 Kronor har Hofrätten i senare utlåtandet, under förutsättning af sportlernas upphörande, föreslagit normala lönen, hvori tjänstgöringspenningar skulle ingå med 1,800 Kronor, till 6,500 Kronor.

(Med afvikelse härifrån hafva de två ledamöter, som afstyrkt sportelförändringen, följaktligen också funnit det i hög grad viktigt, med afseende på sekreterarens särdeles maktpåliggande befattning, att han finge bibehålla sina nuvarande sportelinkomster, hvilka för öfrigt ingalunda kunde ersättas med 4,000 Kronor om året; ty hans förnämsta inkomst, för befattningen med boupteckningar, hade under senaste sex år uppgått i årligt medeltal till nära 2,700, andelen i domlösen till minst 2,400, lösen för kommunikations-resolutioner i medeltal till 390 och för förmyndareförordnanden m. m. till 210 R:dr.)

I Göta Hofrätt, som förklarar sig icke kunna med full säkerhet uppgifva beloppet af andra sportler, än lösen för domar och för bevis om boupteckningars inregistrering, lemna endast den förstnämnda eller domslösen, enligt hvad ofvan är utredt, bidrag till sekreterarens aflöning, nemligen af denna inkomstkällas årliga belopp en femtedel, hvilken under åren 1869—1873 utgjort i medeltal 2,596 R:dr 8 öre. Sekreterarens lön utgör nu 2,500 R:dr och hans sportler beräknas af Hofrätten till likaledes 2,500 R:dr, tillhopa 5,000. I sitt förslag af den 24 November 1873 upptog Hofrätten sekreterarens lön till 3,200 Kronor (inbegripna 1,200 Kronor tjänstgöringspenningar) med ett ålderstillägg af 500 Kronor, men ansåg honom kunna af sportler påräkna 2,800 Kronor, således 300 utöfver föregående årens medeltal, utan att anledningen till denna förhöjning finnes angifven.

I utlåtandet af den 23 sistlidne September, hvarigenom domslösens förvandling till stämpelpapper föreslås, har Hofrätten till ersättning därför föreslagit den fasta sekreterarelönens ökande med ett årligt tillägg icke utsatt till beloppet, men ungefärligen motsvarande nyssberörda medeltal.

(Något sådant tillägg ifrågasattes naturligtvis icke af de fem ledamöter, som velat bibehålla domslösen. Presidenten åter och de med honom liktänkande föreslå lörens höjande till 6,500 Kronor.)

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge* anser sin sekreterare, hvars lön nu är 3,000 R:dr, åtnjuta i medeltal 2,000 R:dr årligen i sportler och har i sitt förslag af den 20 November 1873, jemte beräkning af enahanda sportel-

inkomst, upptagit hans lön till 3,700 Kronor (dervid inbegripna 1,200 Kronor tjänstgöringspenningar) med två ålderstillägg af 500 Kronor hvardera, men i förslaget den 1 nästlidne Maj, i sammanhang med hemställan om upphörande af expeditionslösen, förordad bestämd årlig godtgörelse af statsverket för mistningen af denna lösen samt i sådant hänseende utförd för sekreteraren ytterligare 2,000 Kronor.

Advokatfiskal.

Svea Hofrätts advokatfiskal, hvars lön utgör 2,500 R:dr, har under senaste tio år i sportler åtnjutit i medeltal 3,046 R:dr 87 öre, oberäknad personell ersättning för mistade bötesandelar i följd af nya strafflagens införande. Hofrätten, hvilken i sitt utlåtande af November 1873 hemställde, att hans lön måtte bibehållas oförändrad men med enahanda ålderstillägg och beräkning af tjänstgöringspenningar, som för sekreteraren, har i det senare utlåtandet af sistlidne Maj månad, under förutsättning, att advokatfiskalen ginge i mistning af saköresandelar, hvilka med 2,297 R:dr 62 öre ingå i nyssnämnda medeltal, men fortfarande uppbure anmärkningsprovision af stämpelpappersmedel och lösen för gravationsbevis, föreslagit hans lön att höjas till 5,000 Kronor.

Göta Hofrätt, hvars advokatfiskal nu åtnjuter lön 3,000 R:dr och sportler, beräknade till 1,600, har föreslagit lönen till 4,200 (inberäknade 1,200 Kronor tjänstgöringspenningar) med ett ålderstillägg af 500 Kronor, men dervid beräknat sportlerna till endast 800 Kronor på den angifna grund, att "inbindings- eller dombokspenningar", som nämnde tjänsteman enligt äldre Kongl. bref ansetts berättigad att af häradshöfdingarne och rådstufvurätterne uppbära, när renoverade exemplar af domböcker insändas, och som ännu år 1872 uppgått till ungefär 800 R:dr, vore en mindre lämplig inkomst, hvilken ej borde vidare upptagas.

(Presidenten och de med honom liktänkande, som förordat sportlernas indragning i allmänhet och upphörandet jemväl af advokatfiskalens rätt till andel i böter och undanhållen stämpelpappersavgift, hafva deremot föreslagit hans lön till 5,500 Kronor.)

För *Skånska* Hofrättens advokatfiskal, som uppbär lön 3,000 R:dr och har sportler, beräknade till 200, har Hofrätten först, utan förändring af dessa, föreslagit lörens höjande till 4,300 Kronor (inbegripne 1,800 Kronor tjänstgöringspenningar) med enahanda ålderstillägg som för sekreteraren, men i sitt senare förslag, med hemställan om upphörande af bötesandelarne, äfvensom af lösen för gravationsbevis och afskrifter, förordad deremot svarande årlig godtgörelse af 200 Kronor från statsverket. Den från författningarne angående stämpelpappersavgiften härflytande sportelinkomst är härvid hvarken beräknad eller till förändring afsedd.

Aktuarie.

Aktuarien i *Svea* Hofrätt har nu i lön 2,500 R:dr; och hans sportler, som under senast förflutna fyra år utgjort i medeltal 770 R:dr 68 öre

i andel af domslösen och 932 R:dr 62 öre i lösen för diariibevis m. m., eller tillsammans 1,703 R:dr 30 öre, beräknades till 1,500 R:dr af Hofrätten, hvilken i sitt första utlåtande föreslog lörens bibehållande, men med två ålderstillägg å 500 Kronor och med skyldighet att vid tjänstledighet bekosta vikarie efter 1,200 Kronor för år.

(De fyra ledamöter, som motsatte sig Hofrättens förslag till sekreterarlörens höjande, ansågo deremot aktuariens nu föreslagna löneförmåner alltför knappa.)

I sitt senare utlåtande har Hofrätten i följd af åsigten, att aktuarien bör mista andel i domslösen, men fortfarande uppbära lösen för diariibevis, föreslagit förhöjning af hans lön till 3,500 Kronor.

Göta Hofrätts aktuarie, nu med lön af 2,000 R:dr och sportler beräknade efter medeltal till 1,600, föreslogs i Hofrättens förra utlåtande till lön, 2,400 Kronor (inbegripna tjänstgöringspenningar 900) med ett ålderstillägg af 500 Kronor och sportler beräknade till 1,700, men i det senare utlåtandet, som förutsätter domslösens utbyte mot stämpelpapper, till en ytterligare löneförhöjning, ungefärligen motsvarande hans andel i domslösen efter sista fem års medeltal eller 865 R:dr 36 öre.

(I detta senare förslag deltog icke de fem ledamöter, som önskade alla sportlers bibehållande; hvaremot presidenten och de med honom liktänkande föreslogo aktuarielörens höjande till 4,100 Kronor.)

Skånska Hofrätten, der aktuarien nu åtnjuter i lön 2,500 och i sportler 100 samt arkivarien i lön 2,000 och i sportler 300, föreslår begge tjänsternas sammanslagning, hvarvid lönen skulle blifva 3,700 (inbegripna tjänstgöringspenningar 1,200) med enahanda ålderstillägg som för sekreteraren och beräkning af 400 Kronor i sportler, hvilket sistnämnda belopp, ökad med utskrifningskostnaden, nemligen för aktuarien 25 och för arkivarien 125 Kronor, borde, efter Hofrättens senaste förslag, såsom godtgörelse för sportlernas upphörande tilläggas lönen med tillhoppa 550 Kronor.

Arkivarie.

I *Svea* och *Göta* Hofrätter, hvarest arkivariebefattningen deremot skulle såsom särskild tjänst bibehållas, medför densamma nu i lön äfvenledes 2,000 R:dr jemte sportler, som beräknas i *Svea* Hofrätt till omkring 300 och i *Göta* till 400 R:dr. *Svea* Hofrätt har i sitt första utlåtande föreslagit lönen till 2,500 Kronor (dervid inbegripna 900 Kronor tjänstgöringspenningar) med två ålderstillägg, hvarterda å 500 Kronor.

(Dock hafva de fyra ledamöter, som önskat förhöjning af aktuariens lön, yrkat en större tillökning af arkivariens.)

I det senare utlåtandet, enligt hvilket arkivarien icke vidare skulle erhålla några påräkneliga sportler, har Hofrätten ansett lönen för honom, hvilken ensamt i lösen för protokoll i revisionssaker under senaste sju år uppburit, jemlikt en bifogad uppgift, i medeltal något mer än 600 R:dr,

böra, med afseende jemväl på den ej obetydliga kostnaden för utskrifning, höjas till 3,500 Kronor. Göta Hofrätt har, under förutsättning af sportlernas bibehållande, föreslagit arkivariens lön till 2,400 Kronor (inbegripna 900 i tjänstgöringspenningar) med ett ålderstillägg å 500.

(Presidenten och de, som lika med honom röstat för sportlers afskaffande, hafva, med inberäkning af 100 Kronor i ersättning för utskrifningskostnader, föreslagit arkivariens lön till 3,400 Kronor.)

Notarier.

Notariernes antal är i Svea Hofrätt 15, i Göta likaså, i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 6, på hvardera stället fördelade, såsom redan är nämndt, i tre grader med lönebelopp af 1,000, 1,400 och 1,800 R:dr. De arvoden, som dessutom på stat finnas för biträde vid notariegöromålen anvisade med 2,500 för Svea, 2,500 för Göta och 1,000 för Skånska Hofrätten, användas till aflönning af konstituerade eller tillförordnade notarier med 500 R:dr för en hvar. Vid hvarje Hofrättsdivision finnas sålunda nu anställda fyra notarier, vare sig ordinarie eller tillförordnade, och dessa samtliga äro dessutom i Svea Hofrätt indelade till tjänstgöring en hvar hos en af Hofrättens föredragande ledamöter. I sportler, dels af egna expeditioner och från protokollet, dels ock af andel i domslösen, beräknas hvarje ordinarie eller tillförordnad notarie åtnjuta i Svea Hofrätt omkring 500, i Göta 700, i Skånska Hofrätten 750 R:dr. Men samtliga desse domstolar anse notariernes antal kunna nedsättas, och till utveckning af denna åsigt anför Svea Hofrätt: "Till följd af den lindriga tjänstgöring, som åligger notarierna, och som dessutom för dem underlättas derigenom, att de ganska ofta befrias från protokollsföringen, som då i stället ombesörjes af någon extra ordinarie notarie, hafva de haft tillräcklig tid öfrig att egna sig åt hvarjehanda andra befattningar och sysselsättningar. Genom denna eftergift uti notariernes tjänstgöringsskyldighet, som till någon del varit föranledd af den ringa aflönningen för densamma, har beredts ökadt tillfälle till öfning för de många extra ordinarie tjenstemän, som, för vinnande af en sådan, årligen anmäla sig till tjänstgöring i Hofrätten och, efter att der hafva inhemtat grunderna för protokollsföring och det skriftsätt, som uti beslut af offentlig myndighet bör iakttagas, till stor del öfvergå till tjänstgöring uti andra verk. Den uppfostrande verksamhet, som Hofrätten sålunda utöfvar, torde därför äfven vara för det allmänna af större betydelse, än som gemenligen erkännes. Men då, enligt hvad erfarenheten ådagalagt, notarie-tjänstgöringen bör kunna bestridas af ett mindre antal ordinarie notarier, än som nu finnas, och desse sjelfve uppgifva, att, i fall af tjänstgöringen i Hofrätten kunde påräknas skäligen inkomster för en anständig bergning, en notarie skulle kunna bestrida de göromål, som nu utföras af två, finner Hofrätten sig, i anledning af tillförordnade departementschefens framställning om flera tjensters sammanslagning, der så ske kan, böra hemställa, att fem ordinarie notariatjenster

jemte de fem konstituerade notariernes beställningar i Hofrätten, i mån af afgång, indragas. De tio återstående notarierna skulle, efter en sådan förändring, blifva ansvarige för hela protokollsföringen; men till någon lättnad uti denna del af deras åligganden samt för beredande af tillfälle till öfning för extra ordinarie notarier borde hädanefter som hitintills protokollsföringen å en af sessionsdagarne förbehållas åt sistbemälde notarier, hvilka i öfrigt, och för så vidt de icke ansågos nog försigkomne för en så sjelfständig verksamhet, kunde, för vinnande af sin första utbildning i hofrättsarbetet, hänvisas till biträdande tienstgöring hos de ordinarie notarierna. Under förutsättning af en sådan anordning, hvarigenom dubbla sportler, emot hvad nu eger rum, skulle tillfalla hvarje notarie, eller tillsammans 1,000 R:dr årligen, får Hofrätten hemställa, att notarielönen bestämmes till 2,000 R:dr, samt att, i stället för de nuvarande fasta högre lönegraderna, åt notarierna beviljas enahanda två ålderstillägg som för sekreteraren med flere redan föreslagits; börande notarie vara skyldig att, då någon annan hans tienstförrättar, dels till honom afstå under tiden fallande sportler, med undantag af domslösen, och dels å sina öfriga inkomster för vikariens aflönande vidkännas afdrag efter 75 R:dr i månaden. Dessutom anhåller Hofrätten i underdånighet att såsom tillgång till ersättning åt de extra ordinarie notarier, hvilkas biträde på ofvan antydda sätt fortfarande påräknats, åt Hofrätten hädanefter måtte anvisas ett årligt anslag af 4,000 R:dr, motsvarande dem, som nu äro anvisade åt extra ordinarie notarier och till gratifikationer åt extra ordinarie tienstmän.“

(Mot förslaget att inskränka notariernes antal är reservation anmäld af två ledamöter, som ansett, att tillbörlig jemnhet och skyndsamt i göromålens handläggning skulle genom en sådan förändring rubbas eller äfventyras, särskildt under sommarvakanserna, då notariernes arbete hopar sig, och att dessa olägenheter skulle ännu mera försvåras, om, till följd af minskning i ordinarie tienststers antal och i deraf beroende utsigter till befordran, jemväl de extra ordinarie tienstmännens antal komme att minskas. Sannolikt vore äfven, att de äldre bland desse blefve, såsom billighet och försigtig omtanke kräfde, företrädesvis anlitate om biträde vid protokollet på den femte sessionsdagen i veckan, så att de yngre utestängdes från protokollsföringen och den utbildning, som just derigenom stode att vinna och som blefve väl erforderlig för den högst betydligt ökade tienstgöringskyldigheten vid de nya notarieplatserna. — En af bemälde reservanter har dessutom ogillat, att, derest den föreslagna reorganisationen ginge i verkställighet, ordinarie notarie skulle vid tienstledighet bibehålla sin rätt till andel i domslösen: lämpligare vore nemligen, att vikarien erhöles äfven denna sportel för de domar, som af honom expedieras, men deremot mindre andel af sjelfva lönen. — En tredje reservant åter har icke godkänt det föreslagna stadgandet, att protokollet skulle på femte sessionsdagen i hvarje vecka föras af extra ordinarie notarie, hvilket komme att ske på bekostnad af ledamöternes tid och arbete. De två ordinarie notarierna på hvarje division borde väl kunna gemensamt an-

svara för protokollsföringen alla fem dagarne i veckan, och de extra finge ändock rikligt tillfälle att tjänstgöra vid protokoll, fastän under de ordinaries ledning och på deras ansvar. Samme reservant har ej heller velat deltaga i förslaget om 4,000 Kronors årligt anslag till arvode åt extra tjänstemän, ty detta blefve antingen en ersättning för protokollsföringen på femte sessionsdagen och då stridande mot skälen för notarietjänsters indragning eller ock en godtgörelse för unge extra ordinaries arbete, således egentligen för en praktisk lärokurs, hvars genomgående ej borde af staten betalas.)

När Hofrätten i senare utlåtandet, den 21 Maj, föreslår upphörandet af lösen för utslag, af andel i domslösen och i de flesta fall jemväl af protokollslösen, hvadan andra sportler, än den knappt nämbara lösen för särskildt begärda protokollsutdrag, icke för notarierna återstode, föreslås i sammanhang dermed lägsta notarielönen till 3,500 Kronor (hvari tjänstgöringspenningar ingå med 1,200 Kronor jemte det de under tjänstledighet inflytande sportler skulle tillfalla vikarien), och motiveras den ytterligare förhöjningen dermed, att den för utskrifning af Hofrättens expeditioner belöpande ej obetydliga kostnad, som notarierna fortfarande måste vidkännas, nu äfven tagits i beräkning. Jemväl anhåller Hofrätten, att det förut begärda anslaget af 4,000 Kronor för extra ordinarie notarier måtte i händelse af sportelregleringens genomförande höjas till 6,000 Kronor;

(i hvilken anhållan den sistnämnde reservanten, med åberopande af sitt förra yttrande, icke deltagit.)

Göta Hofrätts förslag till indragning af notarietjänster sträcker sig icke så långt, som det af Svea Hofrätt afgifna, utan innefattar, att tre notarier på hvar division vore för tjänstgöringen vid protokollet och de dermed förenade göromål behöflige och fullt tillräcklige; att derföre fem af nuvarande femton ordinarie notarietjänster borde vid blifvande ledigheter indragas och å stat upptagas fem notarielöner å 2,400 Kronor och fem, för de äldre, å 2,900 (allt inbegripne 900 Kronor tjänstgöringspenningar); och att anslaget till arvoden för biträde vid notariegöromålen måtte bibehållas och förhöjas, så att extra tjänstemän för tjänstgöring såsom notarier kunde erhålla arvode, motsvarande den del af ordinarie notariernes lön, som anses för tjänstgöringspenningar. Genom anslag till sådana arvoden i stället för lön skulle ernås icke allenast besparing för statsverket, utan äfven den vid uppgörandet af nu gällande stat afsedda förmån, att yngre extra ordinarie tjänstemän kunde, för vinnande af öfning och skicklighet, tjänstgöra i Hofrätten utan penningeuppoffring och skuldsättning och utan att vara för längre tid bundne och hindrade från tjänstgöring å annan ort. För en hvar af de återstående tio ordinarie och de fem tillförordnade notarierna ansågos sportler till belopp af 900 Kronor vara att påräkna.

(Fem ledamöter voro härifrån sålunda skiljaktige, att de ansågo de ordinarie notariernes antal böra bibehållas med löner för fem å 1,000, för fem

å 1,500 och för fem å 2,000 Kronor, men deremot anslaget till arvoden åt fem extra ordinarie notaries lämpligen kunna indragas).

Hofrättens senare utlåtande upplyser, att af domslösen, som under åren 1869—1873 utgjort i årligt medeltal 12,980 R:dr 41 öre, de två tredjedelar, som tillkomma notarierna, eller 8,653 R:dr 60 öre, minskade med utskriftningskostnaden 1,110 R:dr 8 öre, hvilken drabbar notarierna ensamme, lemnat dem en behållning af 7,543: 52.
 samt att medelbeloppet af lösen för bevis om bouppteckningars
 inregistrering under nämnda år utgjort 1,553: 26.

tillsammans R:dr 9,096: 78.

Då Hofrätten, till ersättning för dessa till indragning föreslagna sportler, hemställt, såsom redan är nämnt, om anvisande åt hvarje notarie af årligt lönetillägg, ungefärligen motsvarande hans andel i medeltalet af ifrågasvarande behållning, skulle detta tillägg, vid behållningens fördelning på femton, blifva 606 Kronor 45 öre; hvarförutan ett särskildt anslag skulle erfordras till gäldande af ofvanberörda kostnad för domarnes utskrifning Kronor 1,110: 08.
 och till ersättning för det med uppbörden af expeditions-
 lösen förenade besvär, hittills godtgjort i medeltal med ,, 865: 36.

tillhopa Kronor 1,975: 44.

(Presidenten och de med honom liktänkande hafva, med inberäkning af 100 Kronor för utskriftningskostnader, föreslagit hvarje notaries lön till 3,400 i lägre och 3,900 i högre lönegraden.)

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge*, hvilken, lika med Göta Hofrätt, funnit notarietjänstgöringen kunna på hvarje afdelning bestridas af tre personer, har likväl ansett alla^r desses anställning böra vara fast och sålunda velat bibehålla sex ordinarie notaries, men deremot föreslagit indragning af nu utgående anslaget till biträde vid notariegöromålen. Lönen skulle i sådant fall bestämmas till 2,900 Kronor (inbegripna tjänstgöringspenningar 900 Kronor) med två ålderstillägg å 500 Kronor. För den händelse att, enligt Hofrättens senare förslag, sportlerna afskaffas, hemställer Hofrätten att deras bruttobelopp, som för notarierna uppgått efter medelberäkning till 8,400 R:dr, och icke det genom afdrag af utskriftningskostnaden 2,400 uppkomna, i förra kalkylen antagna beloppet 6,000 R:dr, måtte godtgöras notarierna, så att en hvar af dem, sex till antalet, erhöle i lönetillägg 1,400 Kronor.

Fiskalerna, 5 till antalet i Svea Hofrätt, 5 i Göta, 2 i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, uppbära nu hvardera lön 1,500 och sportler, enligt Hofrätternes beräkning, i Svea 250, i Göta 200, i den Skånska 400 R:dr.

Svea Hofrätt föreslår lörens höjande först till 2,000 Kronor (hvaraf 900 tjänstgöringspenningar jemte det vikarien erhöle de under tjänstledighet inlytande sportler), men i senare utlåtandet, enligt hvilket utslagslösen borde

försvinna, till 2,500 (hvaraf 1,200 tjänstgöringspenningar jemte det ännu möjligen inflytande sportler skulle under tjänstledighet tillfalla vikarien).

Gotä Hofrätt anser, att, sedan brottmålslagstiftningen blifvit förändrad och ett nytt straffsystem antagits samt i följd deraf brottmålen, i synnerhet sådana, som efter underställning eller besvär komma under Hofrätts pröfning, till antal och vidlyftighet minskats, fiskalernes göromål skulle kunna utan öfveransträngning bestridas af tre (enligt en ledamots åsigt af fyra) fiskaler med lön för en hvar af 1,900 Kronor (inbegripna 900 Kronor tjänstgöringspenningar) jemte sportlerna, som i sådant fall skulle uppgå till 300, och de öfrige fiskalernes tjänster indragas vid nuvarande innehafvares afgång.

(Presidenten och de, som, lika med honom, vilja se utslagslösen afskaffad, föreslå lönebeloppen för två fiskaler till 2,200 och för den tredje till 2,700 Kronor.

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge* föreslår fiskals lön till 2,700 Kronor (inbegripna tjänstgöringspenningar 1,200), hvaremot nu anslagna arvode 600 R:dr för renskrifning och annat biträde vid fiskalsexpeditionen skulle upphöra; men, om utslagslösen afskaffas, en ytterligare lönförhöjning för hvardera af 400 Kronor, hvartill komme ännu 300 Kronor i händelse nyssberörda anslag för renskrifning m. m. blefve indraget.

*Biträden eller
Amanuenser.*

Anslag till biträden eller amanuenser äro *Svea* Hofrätt anvisade med 1,800 R:dr för fiskalsexpeditionen samt 2,700 gemensamt för sekreteraren, advokatfiskalen, aktuarien och arkivarien, tillsammans 4,500 R:dr. Hofrätten vitsordar, att sistnämnda fyra tjänstemän och fiskalsexpeditionen hafva hvardera behof af ett biträde eller amanuens, och finner, med afseende å de göromål, som måste dem anförtros, 1,200 Kronor erforderliga för hvar och en af sekreterarens och aktuariens samt 800 Kronor för advokatfiskalens, arkivariens och fiskalsexpeditionens; hvadan föreslås, att för ändamålet må beviljas ett anslag af tillsammans 4,800 Kronor.

(Tre ledamöter hafva likväl, med afseende på den minskning, som efter införandet af 1864 års strafflag inträffat i antalet af de Hofrättsens pröfning underställda mål, ansett fiskalerna kunna och bära sjelfve ombesörja de med tjänsten förenade expeditiönsbestyr samt fördenskull icke deltagit i framställningen om anslag åt biträde i fiskalsexpeditionen.)

Gotä Hofrätt, nu försedd med anslag af 1,500 R:dr till biträde vid fiskalsexpeditionen och 3,000 till amanuenser åt sekreteraren, advokatfiskalen, aktuarien och arkivarien, har begärt arvoden af 1,500 Kronor att fortfarande utgå till fiskalsexpeditionens biträde och 3,600 till tre amanuenser, en att biträda arkivarien och, vid förefallande behof, sekreteraren, en åt advokatfiskalen och en åt aktuarien.

(En ledamot har dock, under förutsättning af fortfarande anslag till biträde vid fiskalsgöromålen, ansett amanuensernas antal kunna inskränkas till två, nemligen den ene för sekreteraren och arkivarien, den andre för advokat-

fiskalen och aktuarien gemensamt, men begge såsom ordinarie tjenstemän uppförde på stat med lön efter 1,500 Kronor, deraf 500 tjenstgöringspenningar.)

Skånska Hofrätten, hvars stat upptager 600 R:dr arvode för biträde vid fiskalsexpeditionen samt 1,800 till amanuenser åt sekreteraren, advokatfiskalen, aktuarien och arkivarien, har, såsom ofvan är nämnt, förutsatt indragning af det förra beloppet och yttrar i fråga om det senare, att, med afseende på beskaffenheten af det biträde, som hvarken advokatfiskalen, aktuarien eller arkivarien kunde vid förrättandet af sina tjenester undvara, dertill icke torde fordras juridiskt bildade personer, hvadan ej heller vore nödigt, att af Hofrätten förordnade amanuenser härtill användes; utan hade Hofrätten, som vid löneförslaget i afseende å nämnde tjenstemän förutsatt, att de skulle sjelfve anskaffa och aflöna sina biträden, nu nedsatt amanuensanslaget till det belopp, som för amanuens åt sekreteraren vore erforderligt, nemligen 1,000 Kronor.

De så kallade expeditionsredogörarne, tjenstemän, förordnade att tillhandahålla vederbörande de utskrifna expeditioner, som icke med posten afsändas, åtnjuta för detta besvär, såsom redan är nämnt, viss andel af den vid hvarje Hofrätt inflytande domslösen, hvilken andel i medeltal utgjort i Svea Hofrätt 826 R:dr 93 öre, i Göta 865 R:dr 36 öre samt i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 433 R:dr 33 öre. För enahanda bestyr, i händelse domslösen kommer att indragas, föreslå Hofrätterne ersättning af statsmedel, hvilken Svea Hofrätt för sin del upptagit i rundadt tal till 800 Kronor.

Expeditionsredogörare.

(Göta Hofrätts president och med honom liktänkande ledamöter till 1,500 Kronor.)

Derjemte och med afseende på den nya, särdeles tidsödande stämpelbeläggning af Hofrätternes utgående expeditioner i både civila och kriminela mål, hvilken i händelse af sportelreformens genomförande måste ega rum, har Svea Hofrätt anmält behof af särskildt anslag å 1,500 Kronor till biträde åt aktuarien, hvilken komme att öfvertaga nämnda bestyr tillika med den deraf föranledda redovisning. I Göta Hofrätt synes vara afsedt, att äfven detta bestyr skulle tillhöra expeditionsredogöraren.

Stämpelbeläggning.

Anslaget till gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän och vaktbetjente, 1,500 R:dr för Svea Hofrätt, 1,500 för Göta och 600 för den Skånska, föreslås af samtliga Hofrätterne till indragning.

Gratifikationer.

Då vaktbetjeningens aflöning, som icke blifvit uttryckligen upptagen bland de i Eders Kongl. Maj:ts nädiga bref omförmälda föremålen för komiténs yttrande, likväl med dessa föremål har ett nära sammanhang genom frågan om afskaffande af de, enligt hvad ofvan är nämnt, äfven för sådan betjening medgifna sportelinkonster och jemväl finnes af två bland Hofrät-

Vaktbetjening.

terne berörd i deras afgifna underdåniga förslag, anser komitén sig böra här upptaga äfven hvad i detta ämne förekommit.

Svea Hofrätt, hvars vaktbetjening består af en vaktmästare med lön af 600 R:dr och tio hofrättsposter med löner af 500 R:dr för de fem äldre och 400 för de yngre, har icke ifrågasatt någon förändring i dessa nyligen sålunda bestämda löneförhållanden. Genom underrättelser, som komitén särskildt inhemtat, är upplyst, att hofrättsposternes antal, 2 för hvarje division, under det de öfrige Hofrätterne hafva blott en för hvarje sådan afdelning, blifvit bestämdt med hänseende dertill, att kallelserna på parter och deras ombud inom hufvudstadens vidsträckt område medtaga betydligt större tid och arbete, än i Jönköping och Christianstad, der också de inför Hofrätterne uppräddande sakförare äro ganska få. Af sigillpenningarne, som under senast förflutna fem år uppgått i årligt medeltal till 2,508 R:dr 30 öre, åtnjuter vaktmästaren en sjettedel med ungefär 418 och hvarje hofrättspost en tolfedel med 209 R:dr. Kallelsepenningarne, som hofrättsposterne uppbära vid tjänstgöring i viss bestämd inbördes ordning inom hufvudstadens särskilda "trakter" eller distrikt, tillfalla vid hvarje kallelse den, som verkställer densamma, och upptagas icke i någon sådan redovisning, att beloppet kan här angifvas.

Göta Hofrätt, med en vaktmästare, som i lön åtnjuter 600 R:dr, och fem hofrättsposter, hvardera upptagen till 400 R:dr lön, jemte 400 R:dr sportler för en hvar af denna vaktbetjening, har föreslagit lönernas förhöjning, nemligen för vaktmästaren till 700 och för hvarje hofrättspost till 500 Kronor, hvilka belopp skulle efter fem års tjänst ökas med 100 Kronor (alltid likväl inberäknade 200 Kronor tjänstgöringspenningar).

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge* har för sin vaktmästare, som nu åtnjuter i lön 600 R:dr, och för sina två hofrättsposter, aflönade med 400 R:dr hvar, föreslagit härutöfver 200 Kronor i tjänstgöringspenningar för hvardera. Sportlerna, beräknade att nu för en hvar af vaktbetjeningen utgöra 400 R:dr sigillpenningar, skulle enligt Hofrättens underdåniga utlåtande af November 1873 fortfara, men enligt det senare förslaget, af den 1 nästlidne Maj, upphöra mot årlig godtgörelse till enahanda belopp från statsverket, hvars utgift i detta hänseende komme att genom stämplat papper betäckas.

*Indragning af
tjänster.*

*Förbud mot
tjänsters
förening.*

Af redogörelsen för Hofrätternes underdåniga utlåtanden rörande den för framtiden afsedda regleringen återstår nu endast att anmäla, det Hofrätterne förklarar sig icke finna med arbetets behöriga handhafvande förenligt att vidtaga någon indragning af tjänster utöfver dem, hvilka finnas här ofvan omförmälda, men beträffande ifrågasatt förbud mot hofrättstjänsters förening med befattningar på annan stat stannat i olika meningar.

Svea Hofrätt har nemligen ansett något sådant förbud, efter den af Hofrätten föreslagna minskning i tjänstemännens antal, icke vara af nöden; förmenande, att det allmännas kraf säkrast tillgodoses genom vederbörlig tillsyn, att hvar och en tjänsteman fullgör sina skyldigheter, men att i öfrigt åt honom bör lemnas fritt att, så som han finner för sig bäst, använda sin tid och sina krafter.

Göta Hofrätt har icke heller förordat något sådant uttryckligt förbud.

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge* deremot anser, att, sedan högre löner enligt ny reglering kommit Hofrättens embets- och tjänstemän till del, det allmänna stadgande borde meddelas, att de icke må samtidigt innehafva befattning med lön på annan stat.

För att underlätta jmförelsen mellan de aflöningsförmåner, som enligt nu gällande reglering tillkomma Hofrätternes embets- och tjänstemän samt vaktbetjening, och hvad en hvar af dem skulle efter de särskilda Hofrätternes senast afgifna underdåniga förslag åtnjuta, har komitéen låtit uppgöra följande tabellariska öfversigt, i hvilken frågotecknen, der sådana äro satta vid vissa siffror, antyda, att dessa icke finnas i Hofrätternas förslag, utan blifvit beräknade på grund af deruti uttalade åsichter.

Tablå.

Tablå öfver löne-, arvodes- och sportelbelopp för

Nuvarande belopp.			
Lön.	Sportler enl. Hofrätternas beräkning.	Summa.	
9,000	—	9,000	President, i alla Hofrätterna lika
5,000	—	5,000	Hofrättsråd, äfvenså
4,500	—	4,500	} Assessor, äfvenså
4,000	—	4,000	
3,500	—	3,500	} Sekreterare i Svea Hofrätt
2,000	4,000	6,000	
2,500	2,500	5,000	„ i Göta „ (3,200 + 2,600?)
3,000	2,000	5,000	„ i Skånska Hofrätten (3,700 + 2,000)
2,500	3,000	5,500	Advokatfiskal i Svea Hofrätt
3,000	1,600	4,600	„ i Göta „
3,000	200	3,200	„ i Skånska Hofrätten (4,300 + 200)
2,500	1,500	4,000	Aktuarie i Svea Hofrätt
2,000	1,600	3,600	„ i Göta „ (2,400 + 870?)
2,000	300	2,300	Arkivarie i Svea „
2,000	400	2,400	„ i Göta „
2,500	100	2,600	Aktuarie och) i Skånska Hofrätten (3,700 + 550)
2,000	300	2,300	Arkivarie)
1,800	500	2,300	} Notarie i Svea Hofrätt
1,400	500	1,900	
1,000	500	1,500	} „ i Göta „ (2,900 + 610?) för de äldre
1,800	700	2,500	
1,400	700	2,100	„ (2,400 + 610?) för de yngre
1,000	700	1,700	} „ i Skånska Hofrätten (2,900 + 1,400)
1,800	750	2,550	
1,400	750	2,150	} Fiskal i Svea Hofrätt
1,000	750	1,750	
1,500	250	1,750	„ i Göta „
1,500	200	1,700	„ i Skånska Hofrätten (2,700 + 400 + 300)
1,500	400	1,900	Vaktmästare i Svea Hofrätt
600	418	1,018	„ i Göta „
600	400	1,000	„ i Skånska Hofrätten (800 + 400)
600	400	1,000	} Hofrättspost i Svea Hofrätt
500	209	709	
400	209	609	„ i Göta „
400	400	800	„ i Skånska Hofrätten (600 + 400)
400	400	800	

embeten och tjänster m. m. vid Rikets Hofrätter.

Af Hofrätterna senast föreslagna belopp.				Bibehållna sportler.
L ö n			Häraf tjänstgörings- penningar.	
vid tillträdet.	efter 5 år.	efter 10 år.		
10,000	10,000	10,000	—	—
6,500	7,000	7,000	1,800	—
5,500	6,000	6,000	1,800	—
6,500	7,000	7,500	1,800	—
5,800?	6,300?	6,300?	1,200	200?
5,700	6,200	6,700	1,200	—
5,000	5,500	6,000	1,800	749: 25
4,200	4,700	4,700	1,200	800: —
4,500	5,000	5,500	1,800	—
3,500	4,000	4,500	1,200	932: 62
3,270?	3,770?	3,770?	900	830?
3,500	4,000	4,500	900	—
2,400	2,900	2,900	900	400: —
4,250	4,750	5,250	1,200	—
3,500	4,000	4,500	1,200	—
—	—	3,510?	900	290?
3,010?	—	—	900	290?
4,300	4,800	5,300	900	—
2,500	2,500	2,500	1,200	—
1,900	1,900	1,900	900	300: —
3,400	3,400	3,400	1,200	—
(Intet förslag afgifvet.)				
700	800	800	200	400: —
1,200	1,200	1,200	200	—
(Intet förslag afgifvet.)				
500	600	600	200	400: —
1,000	1,000	1,000	200	—

Nuvarande belopp.				Bibehållna sporter.
Arvodes- och gratifikationsmedel.	Sportler enl. Hofrätternas beräkning.	Summa.		Arvodes- och gratifikationsmedel.
500	500	1,000	T. f. Notarie i Svea Hofrätt	0
500	700	1,200	” i Göta ” (900 + 610?)	1,510?
500	750	1,250	” i Skånska Hofrätten	0
4,500	—	4,500	Biträden eller Amanuenser i Svea Hofrätt.	4,800
4,500	—	4,500	” ” i Göta ”	5,100
2,400	—	2,400	” ” i Skånska Hofrätten	1,000
1,500	—	1,500	E. o. tjänstemän och vaktbetjente i Svea Hofrätt	0
1,500	—	1,500	” ” i Göta ”	0
600	—	600	” ” i Skånska Hofrätten	0
—	—	—	E. o. Notarier i Svea Hofrätt	6,000
1,800	—	1,800	Adjunktionsmedel i Svea Hofrätt	0
1,800	—	1,800	” i Göta ”	0
900	—	900	” i Skånska Hofrätten	0
—	827	827	Expeditionsredogöraren i Svea Hofrätt	800
—	865	865	” i Göta ”	865?
—	433	433	” i Skånska Hofrätten	433?
—	—	—	Biträde vid stämpelbeläggningen i Svea Hofrätt	1,500
—	—	—	För utskrifning af domar i Göta Hofrätt.	1,110

Men, utom de förslag, för hvilka komitén nu i underdånighet redogjort och som afse staternas fasta ordnande för framtiden, hafva Hofrätterne äfven yttrat sig dels om behofvet af tillfälliga dyrtidstillägg, om hvilka senaste Riksdag redan förordnat, så att detta ämnes vidare utveckling icke torde vara nu af omständigheterna påkallad, dels ock om öfvergången till de föreslagna normala aflöningsstaterna. *Dyrtidstillägg.*

Så har *Svea* Hofrätt hemställt, att vid ordinarie notaries afgang en af de återstående måtte, mot öfvertagande af dubbel tjenstgöringsskyldighet, öfverflyttas på den nya staten, intilldess de fem öfvertaliga befattningarna blifvit indragna, och att de konstituerade notarierna skulle, så länge Hofrätten har behof af deras tjenstgöring, godtgöras af det begärda anslaget till extra ordinarie notarier. — I det senare utlåtandet, som afser sportelregleringen, har Hofrätten tillagt, det hvar och en af dess tjenstemän skulle, om han icke med samma reglering åtnöjdes, ega att, så länge han innehar sin nuvarande befattning, varda bibehållen vid den ordinarie lön, han nu uppbär, med tillägg af ersättning för mistade sportler till årligt belopp, motsvarande hvad sportlerna i medeltal utgjort under de 5 år, som närmast föregått den nya regleringen. *Öfvergångsstat.*

Göta Hofrätt hemställer, att det till indragning föreslagna antalet af notarier och fiskaler finge, till dess de afgå eller genom äldre tjenstemäns afgang uppflyttas till de notarie- och fiskalstjenster, som komme att bibehållas, åtnjuta sina nu innehafda löner, tillsammans 8,000 R:dr, förhöjda med tjenstgöringspenningar för notarierna af det föreslagna arvodesanslaget till extra ordinarie notarier och för fiskalerna af anslaget till biträden vid fiskalsexpeditionen.

Hofrätten öfver *Skåne och Blekinge* hemställer, att aktuarien och arkivarien, intilldess begge tjensternas sammanslagning kan ega rum, må hvar för sig erhålla årligen, utöfver nu på stat uppförda löner, ett belopp af 1,200 Kronor såsom tjenstgöringspenningar, men att anslag till amanuenser åt dem under tiden ej utgå.

Uti samtliga de förslag, för hvilkas innehåll komiterade ofvan redogjort, återfinnes en gemensam tanke, att af de nya aflöningsstaterna för tjenstemännen, under hvilken benämning alla statens tjenare, vare sig att de eljest hänföras till embets- eller tjenstemän eller betjente, i det följande inbegripas, en del bör betraktas såsom tjenstgöringspenningar. En dylik fördelning af tjenstemännens inkomster i lön- och tjenstgöringspenningar syn *Tjenstgöringspenningar.*

ock komiterade hafva goda skäl för sig. Då staten anvisat ett visst belopp för att få ett visst arbete fullgjordt, är det statens billiga anspråk att emot den åtagna utgiften också erhålla det betingade arbetet. Alltför ofta har dock staten måst vidkännas betydliga utgifter utöfver de anvisade aflöningsbeloppen för tjänsters bestridande under ledigheter, som af hvarjehanda anledningar beviljats, hvarvid den under en enda titel utgående aflöningen fått, såsom vid sjukdomsförfall, under bestämd tid oförminskad åtnjutas, samt, när löneafdrag åter skolat ske till vikariens godtgörande, detta afdrag ändock icke varit tillfyllestgörande, utan staten nödsakats lemna tillskott åt den i följd af ledigheten förordnade tjänstemannen i lägsta graden. Om deremot den del af aflöningen, som benämnes lön, vare sig månads- eller kvartalsvis i förskott utbetalas, men tjänstgöringspennningarna i intet fall anordnas för annan tid än den, som redan är tillryggalagd, samt tjänsteman i lägre grad förpligtas att vid förfall för tjänsteman i högre förrätta dennes tjänst emot förhöjda tjänstgöringspennningar, beror det väsentligen på en lämplig fördelning emellan de sistnämnda och lönen, att, möjligen med sällsynta undantag, staten kan befrias från utgifvande af arvoden för tjänsternas skötande utöfver de en gång för arbetets förrättande anslagna belopp.

En dylik anordning torde äfven i tillämpningen visa sig gagnelig icke blott för det allmänna utan äfven för den enskilde tjänstemannen. Vissheten att ledighet från tjänstens utöfning ovilkorligen medför förlust af en icke obetydlig del af inkomsterna torde i de allra flesta fall verka derhän, att dylik ledighet icke utan tvingande skäl begäres, äfvensom till allvarligt bemödande att söka bevara duglighet och arbetsförmåga. Samma visshet lärer ock kraftigt mana till omtänksamhet att vara beredd på en tillfällig förminskning af de vanliga inkomsterna och att derefter ordna hushållningen, ett förtfarande, som i flerfaldigt afseende skulle äfven för det allmänna vara af gynsam inflytelse. Den ifrågasatta skyldigheten slutligen att, vid förfall för tjänsteman i högre grad, öfvertaga hans tjänstgöring emot åtnjutande af tjänstgöringspennningar efter den högre graden i stället för de med egen tjänst förenade, kan icke anses för tjänstemannen betungande, då skilnaden i arbete mellan tjänster i olika grader icke är synnerligen afsevärd och den högre tjänsten någon gång måhända är mindre ansträngande.

Enligt dessa, efter komiterades öfvertygelse, både för staten och den enskilde tjänstemannen välgörande grunder skulle således lön och tjänstgöringspennningar få af tjänsteman i regeln åtnjutas endast för den tid han sjelf förrättar sin tjänst, äfvensom för den tid honom kan varda medgifvet att njuta en såsom behöflig ansedd hvila från arbetet under namn af ferier eller semester. I följd häraf skulle, då tjänstemannen af sjukdom verkligen hindrades att förrätta tjänsten, väl lönen oafkortad, men tjänstgöringspennningarna endast undantagsvis för vissa här nedan uppgifna tjänster och under

viss kortare tid få uppbäras, samt i alla de fall, der ledighet erhålles, icke med anledning af verkligt sjukdomsförfall, utan endast för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, icke blott tjänstgöringspenningarna afstås, utan, om svårighet mötte att för dessa få tjänsten skött, den tjänstledige vidkännas den ytterligare kostnad, som för tjänstens förrättande kan erfordras.

I enlighet härmed anse sig komiterade böra förorda,

att aflöningarna för Hofrätternes samtliga embets- och tjänstemän samt betjente fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, af hvilka de senare få uppbäras endast för den tid tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit ferier eller semester, enligt gifna allmänna bestämmelser, men för den tid han eljest varit från tjänstgöringen befriad skola, med de här nedan omförmälda undantag, utgå till den, som tjänsten förrättat;

att den, som af verklig sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, må uppbära lönen, hvarjemte tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han dertill förordnas, bestrida tjänsten emot åtnjutande af därför anslagna tjänstgöringspenningar i stället för egna; samt

att den, som utan verkligt sjukdomsförfall undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, skall under ledigheten afstå sina tjänstgöringspenningar och derutöfver hvad som kan för tjänstens förrättande erfordras.

Såsom ofvan nämndes, beror vinnandet af de ändamål, som med aflöningens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar åsyftas, väsentligen på en lämplig fördelning emellan nämnda titlar. Det är nemligen tydligt, att tjänstgöringspenningarne icke få beräknas lägre än att, med iakttagande af beloppens ökande för hvarje högre tjänstegrad, de äfven för den lägsta graden blifva tillräckliga för vikaries godtgörande vid ordinaries förfall. Men å andra sidan och då, med afseende på pensionsrätten, hvilken är en af de viktigaste med fast anställning i statens tjänst förenade förmåner och därför, fastän icke omförmäld i något af Hofrätternas utlåtanden, måste här tagas i synnerligt öfvervägande, förekommer, att tjänstgöringspenningarna, såsom en af sjelfva tjänstgöringen beroende inkomst, icke bör ingå i pensionsbeloppet, synes det vara angeläget att icke, utöfver hvad här af följer, öka skilnaden emellan aflöningens sammanlagda belopp och pensionen samt derigenom ännu mera försvåra öfvergången till pensionsstat. Ty komme på den återstod, som skulle benämnas lön, att tillämpas hvad nu gällande

*Pensions-
belopp.*

författningar stadga om afdrag från lönebeloppet för pensions bestämmande, skulle, efter komiterades åsigt, pensionsbeloppen blifva allt för låga, helst om i betraktande tages, att de förhållanden, hvilka ansetts böra verka till förhöjning af aflöningarne, väl i sin mån gälla äfven förhöjning af pensionsbeloppen. Komiterade hafva därför funnit sig icke kunna åstadkomma en tillfredsställande fördelning af aflöningarne emellan lön och tjänstgöringspenningar utan under förutsättning, att de löner komiterade föreslå skulle till fulla beloppet få åtnjutas af den, som vore till full pension af staten berättigad, och få af denna anledning hemställa,

att, för det fall ny löneroglering i öfverensstämmelse med de af komiterade föreslagna grunder genomföres, i sammanhang dermed måtte bestämmas, att för tjänsteman, som kommit i åtnjutande af de nya löneförmånerna, full pension, när han dertill varder berättigad, skall utgå med lönens hela belopp.

Ålderstillägg.

I nu gällande stater för Hofrätterna har så väl för assessors- som notariegraderna den grund för aflöningen blifvit antagen, att fortsatt tjänstgöring skulle berättiga till vinnande af högre aflöning. Denna grund för aflöningen har i Hofrätternas afgifna förslag till löneroglering blifvit utsträckt till nästan alla befattningar vid Hofrätten, men med den förändring att förhöjningarne skulle inträda efter viss tids innehavande af befattningen, i stället att, efter nu gällande stater, de högre lönerna äro anvisade till visst antal inom graden. Deras erhållande är derigenom nu beroende på afgången inom graden. Är denna inom någon kortare tid betydlig bland de äldre i graden, kan högre aflöning inom kort tid erhållas, i annat fall kan tjänstemannen länge nog få vänta på den emotsedda förhöjningen. Då nu emedlertid ordnandet af tjänstemännens aflöningsförhållanden i allmänhet går ut på att åt tjänstemännen bereda till beloppet bestämda inkomster, hvilka på förut stadgade tider få uppbäras, vill det synas komiterade härmed bäst öfverensstämma, om den förhöjning i aflöning en tjänsteman under fortsatt tjänstgöring i samma grad kan erhålla också kan, der giltigt hinder ej möter, komma honom till godo efter bestämd tidrymd. Aflöningsbestämmelser efter dessa grunder hafva redan vunnit tillämpning i afseende på en betydande tjänstemannaklass eller lärarne vid elementarläroverken och den invändning emot detta aflönings sätt, som möjligen skulle grundas derpå att statens utgifter för aflöningarne ej blifva städse lika, utan komma att skifta efter tjänstemännens ålder i tjensten, synes komiterade hafva vunnit allt tillbörligt afseende, om, på sätt för nämnde lärare iakttages, förhöjningen inträder med början af nästa kalenderår efter det den bestämda tjänste-

åldern uppnåtts och således hvarje års utgifter kunna i sammanhang med statsregleringen beräknas.

Med undantag för vissa fall, i hvilka komiterade ansett en tjenst af beskaffenhet att innehafvaren ej lämpligen borde i densamma längre tid kvarstå, eller der inom en grad andra grunder för olikhet i aflöning ansetts böra ega företräde, eller der slutligen för enstaka befattningar icke någon olikhet i aflöning efter tjenstetid varit ifrågasatt, hafva komiterade ansett sig böra föreslå förhöjning efter vissa år af de vid tillträddandet af tjensten först erhållna aflöningar.

Vid tillämpningen af denna grundsats hafva emellertid komiterade haft att pröfva, huruvida förhöjning borde ega rum både på lön och tjenstgöringspenningar eller endast på endera och i sådant fall på hvilkendera aflöningsposten. Redan tjenstgöringspenningarnes ändamål att i vanliga fall utgöra ersättning för tjenstens skötande af annan person, hvilken icke hunnit den tjenstegrad, hvars göromål honom anförtrotts, synes föranleda der till att tjenstgöringspenningarne städse böra utgå med lika belopp för samma tjenst, enär vikarie ej rimligen kan ega anspråk på större ersättning för det han sköter en till högre tjänstålder kommen tjenstemans göromål, än om han sköter samma göromål för en till tjänstären yngre. Att åter låta vikarierna alltid erhålla lägsta tjenstgöringspenningarne i graden, medan de ordinarie finge tillfälligtvis åtnjuta lediga högre tjenstgöringspenningar, voro en utväg, som kunde användas när flere funnos i graden, men skulle åt de ordinarie bereda en förmån, hvartill de ej voro berättigade, då de ej tjenstgjort den tid, som erfordrades för åtnjutande af högre tjenstgöringspenningar; hvarförutan en mängd arvodesliqvider å mindre belopp kunde deraf föranledas. För öfrigt kunde lätt inträffa, att sålunda för yngre tjänstålder minskade tjenstgöringspenningar snart blefve otillräckliga för vikaries aflöning. Och, om det ej kan nekas, att lika tjenstgöringspenningar för samma tjenst, utan afseende på tjänstålder, verka derhän, att, särdeles i de lägre graderne, tjenstgöringspenningarna komma att utgöra en betydlig del af aflöningen och i samma mån nedsätta det belopp tjenstemannen vid sjukdom har att påräkna, så förekommer härvid dels att förhållandet blir för tjenstemannen förmånligare i den mån han blir äldre i tjensten, och dels att den nyantagne tjenstemannen icke med fog kan ställa mot staten anspråket att vid oförmåga till tjenstens skötande bibehållas vid en betydligare inkomst, utan att det är först genom längre fortsatt och bepröfvad tjenstgöring anspråk härpå förvärfvas.

Komiterade, hvilka icke funnit sig hafva skäl att afvika från hvad Hofrätterna härutinnan föreslagit och hvad i vissa andra redan gällande aflöningsstater finnes bestämdt derom att åldersförhöjningar skulle efter fem

och i vissa fall ytterligare efter tio års tjenstgöring kunna erhållas, anse sig på angifna grunder böra tillstyrka,

att, der förhöjd aflöning efter viss tids fortsatt innehafvande af samma tjenst anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem års och för ytterligare förhöjning, om sådan eger rum, efter tio års tjenstgöring, på det sätt likväl, att den högre aflöningen ej får tillträdas förrän vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjenstaldern blifvit uppnådd; samt

att förhöjningarna ske endast på lön, icke på tjenstgöringspenningar.

*Villkor för
ålderstillägg.*

Uppflyttning till högre lön efter vissa tjenstår bör dock icke betraktas såsom en vid tjenstens erhållande vunnen rättighet, utan endast såsom en förmån, hvilken genom verklig tjenstgöring och dervid visad duglighet och välförhållande kan förvärfvas. Det skulle eljest kunna inträffa, att den, som längre tid af hvarjehanda anledningar undandragit sig tjenstgöring; den som begått tjenstefel af sådan beskaffenhet att det måste frångå honom anspråket att anses såsom en ordentlig och pligttrogen tjensteman; den slutligen, som blifvit oförmögen att vidare förrätta tjensten, skulle erhålla åldersförhöjning lika väl som den träget och ordentligt tjenstgörande. Att detta skulle öfverensstämma hvarken med ändamålet för lönetilläggen eller med det allmännas rättmätiga kraf att ökade förmåner ej skola vinnas utan fortsatt uppfyllande af åtagna skyldigheter, torde ligga i öppen dag. Komiterade anse därför, att uppflyttningen till högre lön bör föregås af en pröfning, huruvida tjenstemannen gjort sig deraf förtjent, hvilken pröfning i afseende på de Hofrätternes tjenstemän, hvilka af Eders Kongl. Maj:t utnämnas, torde böra, efter yttrande af vederbörande Hofrätt, af Eders Kongl. Maj:t verkställas, men i afseende på de tjenstemän, hvilka af Hofrätterne tillsättas, lämpligen torde kunna åt dem öfverlemnas.

Med åberopande af hvad sålunda är anfördt, finna sig komiterade böra hemställa,

att löneförhöjning efter viss tids tjenst icke må tillträdas med mindre Hofrätten eller, för de med Kongl. fullmakt försedda, Kongl. Maj:t efter anmälan af Hofrätten pröfvar tjenstemannen vara genom fortsatt tjenstgöring och derunder ådagalagd fortfarande duglighet och välförhållande förtjent af löneförhöjning.

Någon tids hvila årligen från tjenstegöromålen har af ålder i flera af de gamla embetsverken varit medgifven åtminstone ledamöterna och dem af tjenstemännen, hvilkas göromål varit beroende af ledamöternes tjenstgöring, och medgifvandet af någon dylik ledighet är i senare tider utsträckt till dels ledamöterna, dels så väl desse som tjenstemännen vid åtskilliga andra verk och inrättningar. I sättet för ordnande och beredande af denna förman åt tjenstemännen har man härvid gått till väga på olika sätt, i det man från äldre tider mestadels tillåtit embetsverket att helt och hållet eller delvis afbryta sin verksamhet och sålunda hålla "ferier", medan man vid de i senare tider åt vissa tjenstemannakårer gjorda medgifvanden af s. k. "semester" ordnat saken så, att tjenstemannen väl fått den såsom önskvärd ansedda ledigheten, men tjenstgöringen det oaktadt oafbrutet fortgått medelst förordnande af vikarie i den lediges ställe och i de embetsverk, der semester-rätten blifvit utsträckt till hela personalen, har hvarje tjensteman, emot förmanen att sjelf åtnjuta semester, ansetts pliktig att bestrida tjenstgöring i högre grad under annans semester, hvarigenom på detta sätt endast i lägsta grad vikarier behöft under semestertiden särskildt aflönas.

På samma gång komiterade erkänna billigheten deraf, att tillfälle till någon tids ledighet årligen beredes tjenstemännen, och anse att detta, utfördt på sätt nyss omförmäldes, kan med jemförelsevis mindre betydlig kostnad för det allmänna, utom den närmast afsedda fördelen, bereda tillfälle att allmännare pröfva de underordnade tjenstemännen i högre befattningar och derigenom säkrare bedöma deras duglighet för befordran, har det icke undgått komiterade, att det andra eller feriesystemet lider af betänkliga olägenheter. Det må i sådant afseende vara nog att här erinra, att i ett mål, som tillhör viss referent, kan under dennes ferier icke vidtagas någon, på referent beroende åtgärd och följaktligen ej heller målet eller rättare samtliga de mål, som tillfallit en ledig referent, under hans ferietid företagas till afgörande. Att detta måste inverka fördröjande på målens behandling är uppenbart. Icke någonstädes har emellertid ferie-systemet nått den utsträckning som i Hofrätterna. Utom jul- och påskferier, de förra emellan den 20 December och den 14 Januari eller 24 dagar och påskferierne emellan tisdagen före och måndagen efter påsk eller 12 dagar, har hvarje ledamot tre månaders sommarferier. Ordinarie sessionerne fortgå nemligen i Svea och Göta Hofrätter från den 14 Januari till den 31 Maj — med uppehåll under påskferierne — samt från den 1 Oktober till den 20 December, och i den Skånska Hofrätten från den 14 Januari till den 30 April — med afbrott vid påsk — samt från den 1 November till den 20 December, de nämnde dagarne inberäknade. Under de sålunda anordnade sommarferier, emellan 1 Juni och 30 September i Svea och Göta Hofrätter, tjenstgör hvarje division endast en månad och njuter tre månaders ledighet, medan

under sex månaders sommarferier i Skånska Hofrätten hvardera divisionen tjenstgör tre månader och har lika lång ledighet. Lägges härtill att Hofrätterne äro, enligt § 5 af arbetsordningen, berättigade att bevilja ledamot fjorton dagars ledighet hvarje session "för vårdande af enskilda angelägenheter", så lär det ej kunna nekas att ledamöternes ledighet är väl långt utsträckt. Men äfven rättsskipningen har sina kraf, som icke få lemnas å sido och hvilka desto mera torde böra tillvaratagas i Hofrätterne, som dessa med nuvarande arbetstider gång efter annan icke förmått utarbete på dem ankommande mål, utan, sedan större antal sådana lemnats oafgjorda, särskilda åtgärder måst vidtagas för att bereda ett icke alltför länge fördröjdt afgörande. Då derjemte två månaders ferier, äfven om någon del deraf skulle användas för expeditionsgöromål efter sessionen, fullt motsvara den tid af en och en half månads årlig ledighet, som eljest ansetts för äldre tjenstemän tillräcklig, anse komiterade tillfället böra begagnas att vid beviljande af en väsentlig förbättring i aflöningarne också vidtaga någon inskränkning i de alltför långvariga ferierne; och få komiterade derfor hemställa om nådig föreskrift,

att höstsessionerne för Svea och Göta Hofrätter skola taga sin början den 1 September, samt hvar och en af nämnde Hofrätters divisioner under sommarferierne tjenstgöra en månad, äfvensom att ordinarie sessionerne i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge skola fortgå vår-sessionen till och med den 31 Maj och höstsessionen från och med den 1 Oktober samt under sommarferierna hvarje division tjenstgöra två månader.

Då enahanda sommarledighet, som komiterade för ledamöterna föreslagit, äfven synes böra vara för presidenterne fullt tillräcklig, föreslå komiterade,

att jemväl den presidenterne i Hofrätterne medgifna årliga ledighet under sommarferierne måtte inskränkas från tre till två månader.

Genom den ledighet, som sålunda äfven efter komiterades förslag fortfarande skulle af Hofrätternes ledamöter tillgodonjutas, beredes jemväl ledighet åt de vid Hofrätterne anställde notarier och fiskaler. I nuvarande arbetsordnings § 27 är tjenstemännen medgifvet att åtnjuta högst tre månaders frihet från tjenstgöring efter ty Hofrätten bestämmer. Med beräkning af jul- och påskferierne samt två månader om sommaren skulle väl ändock tre månaders frihet från tjenstgöring de nyssnämnde tjenstemännen tillgodokomma, men, efter komiterades åsigt, att den ledighet, som genom sommar-

feriernes anordnande på nyss föreslaget sätt kan vinnas, är fullt tillräcklig, vill det synas lämpligast att bestämmelserna i arbetsordningen derefter ändras. Af tjänstemännen återstå emellertid sekreteraren, advokatfiskalen, aktuarien och arkivarien, hvilkas göromål fortgå året om och hvilkas ledighet, såvidt den ej grundats på sjuklighet, berott derpå att de sjelfve vidkänts aflöningen till vikarie. I den mån desse tjänstemän ingå på den nya staten, anse komiterade skäligt att jemväl åt dem beredes tillfälle att, då sådant af vederbörande Hofrätt pröfvas kunna utan olägenhet ega rum, erhålla någon tids ledighet årligen utan uppoffring af sina till beloppet bestämda inkomster. Enligt de grunder, som annorstädes i dylika fall varit följda, torde denna tid böra bestämmas till en och en half månad för sekreteraren och advokatfiskalen samt en månad för aktuarien och arkivarien. Då likväl denna ledighet blir betydligt kortare än den, som genom ferierne tillgodonjutes af öfrige tjänstemän, hafva komiterade ansett billigt, att, om de nu ifrågasvarande tjänstemännen skulle af verkligt sjukdomsförfall hindras från tjänstgöring, det lemnades Hofrätten öppet att låta hvar och en af dem högst en månad årligen behålla tjänstgöringspenningarne. Om, på sätt komiterade dels redan föreslagit, dels komma att här nedan förorda, medel ställas till Hofrätternes förfogande för att i dylika fall utbetala tjänstgöringspenningar till den som verkliga förrättar tjänsten, samt det ålägges tjänstemän i lägre grad att emot denna förmån bestrida göromålen, lærer svårighet ej böra möta för tjänsternes upprätthållande. Komiterade hemställa derföre

att, jemte det notarier och fiskaler må åtnjuta den frihet från tjänstgöring, hvartill Hofrätternes ferier, så ordnade som komiterade föreslagit, kunna föranleda, det må tillåtas sekreteraren, advokatfiskalen, aktuarien och arkivarien att, när sådant utan olägenhet kan ske, årligen erhålla de båda förstnämnde en och en half månads och de öfriga en månads tjänstledighet hvardera, med bibehållande af tjänstgöringspenningarne, samt medgifvas Hofrätterne att derutöfver, när någon af sistnämnde fyra tjänstemän af sjukdomsförfall hindras från tjänstgöring, låta till vikarien utbetala tjänstgöringspenningar under högst en månads tid årligen af de för sådana och andra ändamål till Hofrätternes förfogande ställda medel.

Då komitén nu öfvergår till frågan om de särskilda lönebeloppen, har komitén icke velat lemna oanmärkt, att det tid efter annan uppkommande behovet af ny lönereglering för statens tjenare utan tvifvel har sin väsentliga orsak deruti, att värdeförhållandet mellan penningen och de förnämsta lefnadsförmödenheter är underkastadt ständiga vexlingar, hvaraf olä-

*Aflönings-
belopp.*

genheterna måste vidlåda äfven hvarje hädanefters skeende dylik reglering, när den icke kan, i likhet med hvad tillförene till någon del egde rum, grundas på värdet af vissa in natura eller efter markegång utgående varor eller så kallade persedlar. Då emellertid en återgång till detta system, lämpadt efter de nuvarande lefnadsbehofven, skulle komma i strid med den numera allmänt antagna och tillämpade grundsatsen, att statens löner böra utgå med bestämda penningebelopp, hvarigenom vinnes fördelen af en vida större enkelhet i uppbörd och förvaltning, har komitén icke funnit skäl att frångå samma grundsats, utan här endast velat antyda, att en annan beräkningsgrund af varaktigare beskaffenhet än penningen kunde gifvas.

President.

Samtliga Hofrätterne hafva föreslagit att presidentslönen må höjas till 10,000 Kronor, den för justitieråd numera bestämda lön, och komitén finner sig böra biträda detta förslag. Då emellertid Hofrätterne icke betraktat den egentliga lönen från samma synpunkt som komitén, eller såsom betecknande jemväl det af embetet eller tjensten betingande pensionsbeloppet, förekommer icke heller i deras förslag någon fördelning af presidentslönerna i egentlig lön och tjänstgöringspenningar. Så väl af berörda anledning till en dylik fördelning, som ock emedan presidentsembetena i Hofrätterne torde vara af den vikt och betydelse, att, vid inträffande ledighet eller förfall för innehafvare af dylikt embete, annan persons förordnande att detsamma bestrida kan vara af omständigheterna påkalladt, har komitén ansett sig icke ega skäl att beträffande presidentslönerna afvika från den allmänna grundsats, som i afseende på öfriga löner blifvit tillämpad, och får därför hemställa,

att aflöningen för president i Hofrätt må bestämmas till 10,000 Kronor och i staten uppföras med 7,600 Kronor såsom lön och 2,400 Kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Ledamöter.

Med tillämpning på hofrättsledamöter af den grundsats, som i det föregående uttalats i afseende på betydelsen af lön och tjänstgöringspenningar, har komitén ansett den egentliga lönen böra sättas något lägre än Hofrätterne föreslagit. Lika med Hofrätterne finner deremot komitén, att tjänstgöringspenningarna böra utgöra ett bestämdt belopp, lika inom alla ledamotklasserna, när tjänstegöromålen för alla äro hufvudsakligen enahanda och i följd deraf en tillförordnad ledamot bör erhålla enahanda godtgörelse, oberoende deraf att han är förordnad i stället för en ledamot med högre eller lägre lön.

För assessorsgraden hafva Hofrätterne föreslagit ett ålderstillägg efter fem års tjänstgöring inom graden; men med afseende på det stora antalet af assessorer och den mången gång fördröjda befordran från assessors- till hofrättsrådsgraden, har det syntts billigt att för den förstnämnda bestämma två

ålderstillägg, ett efter fem och ett efter tio års tjänst inom graden, hvarigenom också den första assessorslönen kunnat sättas icke obetydligt lägre än Hofrätterne antagit. I någon mån större än hvarterda ålderstillägget är skillnaden mellan den sålunda ökade assessorslönen och lönen för hofrättsråd af komitén upptagen; men ålderstillägg för hofrättsråden hafva komiterade deremot ej kunnat föreslå, emedan genom ett sådant pensionen skulle höjas till ett belopp, hvilket, om än icke för högt i förhållande till ett hofrättsråds ställning i samhället, måhända skulle hafva ringa utsigt att vinna godkännande. Då likväl aflöningen för äldre hofrättsråd billigtvis bör så regleras, att de icke blifva sämre lottade än de högst aflönade tjänstemännen inom Riksbankens hufvudkontor, hvilkas befattningar, ehuru i och för sig ganska ansvarsfulla, dock icke torde vara det i högre grad än hofrättsrådsembetena och dessutom icke förutsätta uppfyllandet af lika stränga kompetensvilkor, har komitén ansett, att särskilda arvoden böra tilläggas de hofrättsråd, som äro ordförande å divisioner, med skyldighet likväl för dem att, i den mån sådant är med de i arbetsordningens § 16 omförmälda ordförandebestyren förenligt, deltaga med öfrige ledamöter i föredragningen, hvilket skäligen kunde sålunda bestämmas, att ordföranden skulle till hälften mot annan ledamot, efter lottning, föredraga vädjade saker; börande nyssnämnda arvode, såsom godtgörelse för de särskilda åligganden, hvilka äro förenade med ordförandeplatsen, alltid tillfalla den, som i denna egenskap tjänstgör, och alltså åtnjutas under samma vilkor, som i afseende på tjänstgöringspenningar äro föreslagna. I öfverensstämmelse med hvad nu blifvit anfördt får komitén föreslå,

att ledamöternas i Hofrätterna löneförmåner må bestämmas sålunda:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.
för assessor . . . Kronor	3,000: —	1,800: —	4,800: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter			
5 år höjas till Kronor	3,500: —	1,800: —	5,300: —
och efter 10 år till . . .	4,000: —	1,800: —	5,800: —
för hofrättsråd	4,600: —	1,800: —	6,400: —
jemte arvode, 600 Kronor, att under samma vilkor som tjänstgöringspenningar åtnjutas af den, som är ordförande å division, så att hela aflöningen för honom blir	—	—	— 7,000: —

Sportler.

Innan komitén vidare yttrar sig om de särskilda lönebeloppen, torde här vara platsen att i ett sammanhang behandla frågan om borttagandet af de till beloppen obestämda och osäkra inkomster, hvilka i form af sportler nu tillkomma Hofrätternas samtliga tjänstemän och betjente. Emot dessa inkomsters ersättande med lön till bestämdt belopp hafva visserligen åtskilliga betänkligheter blifvit framställda af flertalet utaf Göta Hofrätts ledamöter och af två bland Svea Hofrätts, men komitén har för sin del icke kunnat finna dessa betänkligheter vara af den vikt, att de böra föranleda till bibehållande af den undantagsställning i afseende på aflöningssättet, som hofrättstjänstemän intaga i förhållande till statens öfrige tjänstemän. — I sitt utlåtande rörande sportlernas upphörande har Svea Hofrätt anmärkt beträffande två slag af dem, att deras indragning skulle förutsätta ändring af allmän lag. Den ena lagförändringen skulle erfordras för indragning till statsverket af lösen för protokoll i revisionssaker; men då det lagrum, som härvid åsyftas (30 kap. 3 § Rättegångs-balken), endast innehåller, att parten skall med visst belopp lösa protokollet, och bestämmelsen, att den influtna lösen skall tillfalla expeditionshafvanden, grundar sig på Kongl. Förordningen den 30 November 1855 angående expeditionslösen, torde den ifrågasatta ändringen hafva afseende på endast sistnämnda nådiga förordning och följaktligen icke vara af civillags natur. Den andra förändringen af allmänna lagen skulle påkallas för indragning af den advokatfiskalen tillfallande hälft af viten och ensaksböter. Då emellertid nämnda förmån tillkommit på det sätt att, uppå ansökan af advokatfiskalen i Svea Hofrätt hos justitiekanslern och dennes underdåniga tillstyrkan, Kongl. Maj:t förklarar, såsom orden lyda i nådiga Brevet den 16 November 1785, "det Advocat Fiscalen i Hofrätten hädanefter, till en upmuntran uti sin Embetes drift, bör ärhålla hälften af alla de ensaksböter, hvilka i den Hofrätt, der han är tjänstgörande, falla", framgår häraf, att någon lagförändring, på sätt Svea Hofrätt ifrågasatt, icke kan erfordras i sammanhang med indragning till statsverket af nämnde sportler, hvilken indragning torde böra ega rum i öfverensstämmelse med allmänna grunden i Strafflagens 2 kap. 8 §, att böter tillfalla Kronan.

Utgående sålunda från den grundsats att aflöningen genom tillfälliga sportler i allmänhet bör upphöra, har komitén i fråga så väl om de åtgärder, hvilka i anledning af en sådan ändring påkallas, som ock angående den gräns, inom hvilken vissa sportler skäligen böra bibehållas, egt en vägledande anvisning uti de beslut, som i dessa afseenden nyligen fattats i sammanhang med regleringen af häradshöfdingarnes löneförmåner. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med nämnda beslut anser komitén, att tjänsteman vid Hofrätterna må endast för sådana expeditioner, som part icke är författningsenligt pliktig att lösa, utan på grund af egen begäran erhåller, åtnjuta lösen, och då endast till så stort belopp, som antagligen motsvarar det med tillhanda-

hållandet af dylik expedition förenade besvär, men att den lösen, som i öfrigt skall enligt expeditionstaxan erläggas, bör utgå i stämpladt papper; i följd hvaraf lösen skulle, ehuru till minskadt belopp, fortfarande tillkomma vederbörande expeditionshafvande för afskrifter och diarii- m. fl. bevis. Men jemte dessa sportler torde ett annat slag af sådana, hvilka icke förekommit vid underdomstolarne, böra bibehållas i Hofrätterna, nemligen anmärknings- och aktoratsprovision af undansnillade eller för ringa erlagda stämpelafgifter samt af sådana böter, som kunna inflyta i anledning af granskning af underdomares stämpelpappersredogörelser, hvilken provision, på sätt jemväl Hofrätterna framhållit, synes kunna lämpligare bibehållas af enahanda skäl, som föranledt bibehållandet af dylika sportler inom andra embetsverk.

Hvad beträffar vaktbetjeningen tillkommande sportler, torde sigillpenningarna, i likhet med öfriga sportler, som icke bero af parts särskilda begäran, böra upphöra, hvaremot kallelsepenningarna, såsom godtgörelse för särskildt arbete till de rättsökandes fördel och bekvämlighet, synas med skäl kunna bibehållas och måhända icke utan skada afskaffas.

I de förslag, som i enlighet med nu uttalade grunder här nedan framställas, komma de belopp, med hvilka stämpladt papper bör utgå i stället för lösen, att i allmänhet upptagas till enahanda summor, som förordningen om expeditionslösen medgifvit. Men då en af de väsentligaste fördelar, som genom lösens förvandling till stämpelpapper åsyftas, vore att göra godtgörelsen för utfående expeditioner oberoende af allt hänseende till tjänstemännens nu dermed förknippade intressen, och då de belopp, som fastställdes genom 1855 års förordning angående expeditionslösen, måhända ännu mindre än tjänstemännens löner af år 1858 torde representera samma värden, som vid den tid de bestämdes, synes indragningen till statsverket af ifrågavarande sportler böra ske äfven af det skäl, att staten bör hafva i sin makt att ordna dessa förhållanden för sina ändamål och att derigenom bereda sig ökade bidrag till betäckande af de med rättsskipningen förenade kostnader. Komitén har fördenskull icke velat lemna tillfället obegagnadt att framhålla lämpligheten deraf att, vid den omarbetning af gällande stämpelpappersförordning, som, på sätt jemväl senaste Riksdags Bevillningsutskott ifrågasatt, lär finnas af behovet påkallad, skälig förhöjning må ega rum uti de belopp af stämpelpapper, hvarmed utgående expeditioner skola vara försedda.

I öfverensstämmelse med hvad här ofvan blifvit anfördt får komitén, angående de särskilda slag af expeditioner, hvilka nu medföra sportelinkomst för Hofrätternas tjänstemän, framställa följande förslag, som omförmälas i den ordning nädiga förordningen den 30 November 1855 angående expeditionslösen upptager ifrågavarande expeditioner:

Afsked. Lösen, utgörande 3 Kronor, sigillpenningar 50 öre och stämpel 50 öre, tillhopa 4 Kronor, sammanläggas och utgå med stämpladt papper.

Afskrift med vidimation, nu dragande för första arket 2 Kronor i lösen och 50 öre i stämpladt papper samt för andra och följande ark 75 öre i lösen och 50 öre i stämpladt papper, föreslås att för hvarje ark lösas med 75 öre och beläggas med stämpelpapper till enahanda belopp.

Bevis, Diarii-, lösas enligt expeditionstaxan med 1 Krona, jemte 50 öre stämpelpapper i civila mål, hvilka belopp torde böra så fördelas, att 50 öre komma att utgöra den expeditionshafvanden tillfallande lösen och 50 öre i brottmål, men 1 Krona i civila mål, utgå i stämpladt papper.

Bevis, Gravations-, å fast egendom. Lösen bör efter enahanda grunder, som enligt Kongl. Kungörelsen den 18 September 1874 tillämpas då dylikt bevis utlemnas af domhafvande på landet, bestämmas, med utsträckning äfven till stad, sålunda:

a) för tio år:

angående hemman eller hemmansdel på landet, tomt-nummer i stad eller särskild lägenhet, vare sig å landet eller i stad, för hvarje af dessa till och med 3 . . . 1: 50.
 öfver 3 till och med 6 1: —
 öfver 6 — 50.
 dock att lösen ej må påföras högre än 10: —
 såvida icke beviset omfattar egendom, som är belägen under olika rätters domvärjo, i hvilket fall särskild lösen beräknas för den inom hvardera liggande del af egendomen;

b) för kortare tid än tio år:

för hvarje år, beviset omfattar, $\frac{1}{10}$ af hvad här ofvan finnes bestämdt, men icke i något fall mindre än 1 Krona. I hvarje händelse belägges gravationsbevis, för hvilket lösen nu är fyra gånger så hög, med stämpladt papper till tre gånger det belopp, som enligt ofvan nämnda grunder skall såsom lösen utgå.

Bevis, Förmynderskaps-. Lösen, utgörande 6 Kronor, nedsättes till 3 Kronor, och lika belopp tillika med 50 öre för stämpelpapper, tillsammans 3 Kronor 50 öre, utgår i stämpelpapper.

Bouppteckning skall vid inlemnande och inregistrering beläggas med stämpladt papper till enahanda belopp, som

för underdomstol å landet är i § 6 af Kongl. Kungörelsen den 2 Oktober 1874 stadgadt, samt derutöfver till belopp af 50 öre, motsvarande den lösen, som enligt Kongl. Kungörelsen den 18 September 1874 får för bevis om inlemmandet och inregistreringen uppbåras af häradshöfding; hvaremot särskild lösen för sådant bevis icke hos Hofrätt eger rum.

Lösen för *Dom* med rubrik, 4 Kronor 50 öre för första arket, 1 Krona 50 öre för hvarje af de följande, jemte sigillpenningar 50 öre,

för *Fullmakt*, konstitutorial eller förordnande å embete eller tjänst, 3 Kronor, jemte 50 öre sigillpenningar,

för *Kallelse*, 75 öre,

för *Protokoll i revisionssak*, 1 Krona 50 öre för hvarje ark,

för *Protokoll, amat.*, 3 Kronor för första arket, 1 Krona 50 öre för hvarje af de öfriga,

för *Resolution*, med rubrik, 3 Kronor för första arket, 1 Krona 50 öre för hvarje af de följande, jemte sigillpenningar 50 öre,

för *Resolution, Kommunikations- eller Remiss-*, i enskilda mål, som ej äro af brottmåls egenskap, 75 öre,

för *Stämning*, 2 Kronor för första arket, 1 Krona för hvarje af de följande, jemte 50 öre sigillpenningar, och

för *Utslag*, med rubrik, 3 Kronor för första arket, 1 Krona 50 öre för hvarje af de följande, jemte 50 öre sigillpenningar, bör ersättas med stämpladt papper till motsvarande belopp, förutom det stämplade papper, som hittills skolat enligt derom gällande förordning utgå.

Beträffande öfriga, tjänstemän och betjente vid Hofrätterna nu tillkommande sportelinkomster föreslår komitén,

att den advokatfiskalen tillfallande hälft i *viten och ensaksböter* äfvensom andel i *böter, ådömda enligt Kongl. Förordningen om expeditionslösen*, må indragas;

att advokatfiskalen i Göta Hofrätt hittills tillgodokomna sportler under namn af *inbindnings- eller dombokspenningar* må, på sätt Hofrätten jemväl hemställt, helt och hållet upphöra;

att *anmärknings- och aktoratsprovision* af undansnillade eller för ringa erlagda stämpelafgifter och af ådömda böter derfor må utgå oförändrad; samt

att *kallelsepenningarne* må bibehållas.

Målens antal.

Till någon ledning för beräkning det så väl af expeditionernas antal, som af arbetets myckenhet i de särskilda Hofrätterna, får komitén, utöfver hvad af deras här ofvan återgifna utlåtanden framgår, anföra, att, enligt Hofrätternas arbetsredogörelser för nästlidna år och Justitiekanslers-embetets derpå grundade underdåniga memorial den 31 sistlidne Juli, de år 1873 afgjorda målen voro i

	Svea Hofrätt.	Göta Hofrätt.	Hofrätten öfver Skåne och Ble- kinge.
<i>Civila:</i>			
Konkurs-, urarfva- och boskildnads mål	26	32	8
Tvistemål i allmänhet	1,089	1,088	645
Lottade skriftvexlingar	346	230	138
Ex incommunicato afgjorda	964	1,015	449
Eders Maj:ts nådiga remisser	50	39	12
” ” nådiga skrivelser	51	25	23
Öfriga ärenden	1,241	317	563
tillsammans	3,767	2,736	1,838
<i>Kriminela:</i>			
Fiskaliska aktioner	45	22	11
Skriftvexlingar	428	288	172
Tillhörande Hofrätts omedelbara upptagande och pröfning	4	—	—
Underställda	43	40	29
Ex incommunicato afgjorda	486	368	240
Eders Maj:ts nådiga remisser	167	108	65
” ” nådiga skrifvelse	—	—	1
Summa	4,940	3,562	2,356
hvarförutan vid årets slut balanserades såsom oafgjorda tvistemål i allmänhet	712	416	259
andra civila mål	51	99	28
kriminela do	57	214	47
Summa	820	729	334

Efter det komitén nu redogjort för sina åsikter i afseende på sportel-frågan, följer att framställa förslag rörande aflöningen af de tjenstemän, för hvilka sportler hittills utgjort en väsentlig del af deras inkomster i tjen-

sten. Hofrätternas förslag till reglering af dessa tjänstemäns löner synas egentligen afse, att nuvarande tjänsteinnehafvares löner måtte så höjas, att derigenom beredes fullt vederlag för indragna sportler; men komitéen, som antager, att det vid en blifvande reglering bör stå dåvarande ordinarie tjänstemän fritt att ingå på den nya staten eller bibehållas vid sina förutvarande löneinkomster, har därför ansett sig, vid lönebeloppets bestämmande för en befattning, böra, utan afseende på den inkomst, som för närvarande kan vara med densamma förenad, endast taga hänsyn till befattningens vikt och betydelse samt dermed förenade arbete och ansvar.

Hvad då först beträffar hofrättssekreterarens befattning, så måste erkännas, att densamma, betraktad från nyss antydda synpunkt, förtjenar att ställas högt, men komitéen kan dock icke finna något tillräckligt skäl, hvarför aflöningen skulle, på sätt Hofrätterna föreslagit, blifva ungefär lika med eller till och med högre än högsta lönen för hofrättsråd. Vål har Svea Hofrätt framhållit, att innehafvare af, bland andra befattningar, sekreterare-tjänst bör tillförsäkras så nöjaktiga inkomster, att han icke kan finna sig föranlåten att från sin plats söka förflyttning, men något bindande skäl för den åsigten, att en hofrättssekreterare sålunda borde för hela sin tjänstetid kvarhållas vid denna plats, torde näppeligen kunna förebringas. Närmare ligger det antagandet, att den högre inkomst sekreterarne åtnjutit kunnat afhålla dem från att söka befordran inom Hofrätterna och att därför den antydda åsigten tillkommit derigenom, att man från ett faktiskt förhållande velat sluta till detsammans nödvändighet. I händelse sekreterarens lön blefve för framtiden bestämd i lämpligt förhållande till lönen för hofrättsråd, skulle måhända befordran från den förra till den senare befattningen kunna lättare ega rum än hittills, och utsigten till sådan befordran skulle för sekreteraren innefatta en nu saknad eggelse att genom oafbruten uppmärksamhet på lagstiftningens och lagskipningens grundsatser och utveckling hålla sig beredd till inträde i öfverdomarens kall. En nedsättning i de nuvarande löneinkomsterna, särskildt för sekreteraren i Svea Hofrätt, betingas jemväl deraf, att denne sekreterare numera vunnit en väsentlig lättnad i sina tjänsteåligganden genom befrielsen från det tidsödande bestyret att emottaga en mängd inkommande handlingar.

Sekreterare.

I betraktande af dessa omständigheter och med hänsyn till beloppen af de löner, som ofvan föreslagits för assessorer och hofrättsråd, får komitéen föreslå,

att följande löneinkomster må bestämmas för sekreterare i Svea och Göta Hofrätter:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet. . Kronor	3,500: —	1,500: —	5,000: —
hvilket belopp kan ge- nom ålderstillägg ef- ter 5 år höjas till Kr.	4,000: —	1,500: —	5,500: —
och efter 10 år till „	4,500: —	1,500: —	6,000: —

Sekreteraren i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge skall enligt gäl-
lande arbetsordning emottaga alla till Hofrätten inkommande handlingar.
Det har dock synts komitén fördelaktigt, om vederbörande tjänstemäns ålig-
ganden ordnades på enahanda sätt i samtliga Hofrätterna, och då det der-
jemte i regeln är föga förenligt med naturen af en hofrättssekreterares be-
fattning såsom föredragande att tillika stå till allmänhetens tjänst för emot-
tagande af handlingar, har komitén funnit sig ega skäl förorda en sådan
förändring, att sekreteraren befriades från ifrågavarande åliggande och att
detta öfverflyttades på aktuarien. Genom en sådan förändring skulle sekre-
terarens i Skånska Hofrätten åligganden blifva af enahanda beskaffenhet med
dem, som äro förenade med motsvarande tjänst i de öfriga Hofrätterna, men
då befattningen måste kräfvat betydligt mindre arbete än sekreterarebefatt-
ningen i Svea eller Göta Hofrätt, hemställer komitén,

att, i sammanhang dermed att sekreteraren i Hofrätten
öfver Skåne och Blekinge befrias från skyldigheten att
emottaga till Hofrätten inkommande handlingar, hans
löneförmåner må bestämmas sålunda:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet. . Kronor	2,500: —	1,500: —	4,000: —
hvilket belopp kan ge- nom ålderstillägg ef- ter 5 år höjas till Kr.	3,000: —	1,500: —	4,500: —
och efter 10 år till „	3,500: —	1,500: —	5,000: —

För den händelse likväl Eders Kongl. Maj:t icke skulle finna skäl
medgifva, det skyldigheten att emottaga inkommande handlingar öfver-
flyttas från sekreteraren till aktuarien i Hofrätten öfver Skåne och Ble-
kinge, och då nämnde sekreterare i sådant fall skulle fortfarande blifva
i åtnjutande af lösen för utgifna diariibevis, hvilken sportelinkomst torde
kunna antagas till 500 Kronor årligen, anser sig komitén icke böra för

ifrågavarande sekreterarebefattning föreslå högre aflöningsbelopp än nedanstående:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet . . Kronor	2,000: —	1,500: —	3,500: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter 5 år höjas till Kr.	2,500: —	1,500: —	4,000: —
och efter 10 år till „	3,000: —	1,500: —	4,500: —

Med den förändring i afseende på åtnjutandet af sportler, som ofvan föreslagits, skulle för advokatfiskalerna i Hofrätterna återstå dylik inkomst dels af lösen för gravationsbevis, dels i följd af anmärkningar vid redogörelserna för stämpelpapper, hvilka sportler likväl, enligt så väl Hofrätternas uppgifter, som de särskilda upplysningar komitén varit i tillfälle att inhemta, inflyta med så vexlande belopp för hvarje år, att någon viss inkomst såsom medeltal icke kunnat beräknas. I alla händelser komma de dock antagligen icke att uppgå till någon synnerligen stor summa. Då emellertid advokatfiskalen kommer i åtnjutande af någon sportelinkomst — hvaraf den med stämpelpapperskontrollen förenade bör af honom behållas vid tillfällig ledighet — och då han, hvilken lika med sekreteraren bör hafva utsigt att såsom hofrättsråd vinna en högre aflöning, innehar en mindre ansträngande befattning än sekreteraren, synes den egentliga lönen för advokatfiskal böra sättas något lägre än för sekreterare; och hemställer alltså komitén,

Advokatfiskal.

att aflöningen för advokatfiskal må sålunda bestämmas:
i Svea och Göta Hofrätter:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet . . Kronor	3,000: —	1,500: —	4,500: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter 5 år höjas till Kr.	3,500: —	1,500: —	5,000: —
och efter 10 år till „	4,000: —	1,500: —	5,500: —
samt i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge:			
vid tillträdet . . Kronor	2,000: —	1,500: —	3,500: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter 5 år höjas till Kr.	2,500: —	1,500: —	4,000: —
och efter 10 år till „	3,000: —	1,500: —	4,500: —

Notarier.

Antalet notarier anses af samtliga Hofrätterna kunna väsentligen minskas. Svea Hofrätt förklarar i detta hänseende att, om notariernes löneförmåner bestämmas till sådant belopp, att de af sin tjenstgöring i Hofrätten kunna påräkna skäligen inkomster för en anständig bergning, det nu normalt tjenstgörande antalet kan nedsättas till hälften, eller tio, och komitén, som icke har något att erinra emot detta antagande, drager deraf den slutsatsen, att notariernes antal jemväl i Göta Hofrätt, der myckenheten af arbete i allmänhet snarare under- än öfverstiger hvad som förekommer i Svea Hofrätt, kan i lika mån nedsättas. I öfverensstämmelse härmed torde antalet notarier i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge lämpligen böra bestämmas till fyra.

Af en sådan inskränkning i antalet följer otvifvelaktigt, att notarierne komma att erhålla full sysselsättning af sina tjenester och icke blifva i tillfälle att såsom hittills egna sig åt enskilda inkomstbringande bestyr, synnerligast om arbetsordningens föreskrift följes, att de skola ej mindre *uppsätta* än expediera Hofrättens domar och utslag i civila mål m. m. Det bör enligt komiterades mening lända till fördel äfven för notarierne sjelfva, om de på detta sätt erhålla full sysselsättning hos Hofrätten, ty endast derigenom att berörda åliggande blifver, mera än hvad nu lärer vara förhållandet, en verklighet, kan det ofördelaktiga inflytande afvärjas, som det nära nog mekaniska arbete, hvilket i öfrigt åligger notarierne, nödvändigt måste utöfva. Fästade vid Hofrätten, såsom notarierne enligt komiténs tanke då skulle blifva, närmare än nu, komme de också, genom odeladt användande derstädes af sin arbetskraft, bättre i tillfälle att sträfva för sin juridiska utbildning, alltid under förutsättning att Hofrättens ledamöter i sin mån vaka öfver desse tjenstemäns arbete. Härigenom skulle notarieplatserna i större utsträckning åter kunna blifva, hvad de väl ursprungligen varit afsedda att vara, förberedande tjenester för domare-embeten, vare sig i öfver- eller under-rätt, och utsigten att till sådana embeten mera allmänt vinna befordran i sin mån bidra att uppmuntra innehafvarne af notariebefattningar till nitiskt arbete och vidare förkofran.

Såsom ofvan är anmärkt har Göta Hofrätt ifrågasatt två olika löneklasser inom notariegraden; men som detta förslag icke öfverensstämmer med den antagna grundsatsen om successiv löneförbättring genom ålderstillägg efter viss tids tjenstgöring, kan komitén icke förorda detsamma. Hvad beträffar sjelfva lönebeloppen, så torde, i händelse komiténs åsigt är riktig, att ifrågavarande tjenester icke må betraktas såsom avslutningstjänster, löneinkomsterna för desamma icke böra bestämmas så höga, som Svea och Skånska Hofrätterna föreslagit eller högst 4,500 à 5,300 Kronor.

I öfverensstämmelse med hvad ofvan blifvit anfördt föreslås,

att notariernes antal må bestämmas för hvardera af Svea

och Göta Hofrätter till tio och för Hofrätten öfver Skåne och Blekinge till fyra; samt
att för notarie må fastställas följande löneförmåner:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet . . Kronor	1,600: —	1,200: —	2,800: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter 5 år höjas till . . . Kronor	2,100: —	1,200: —	3,300: —
och efter 10 år till „	2,600: —	1,200: —	3,800: —

Enligt gällande arbetsordning skola i Svea Hofrätt fiskalerna emottaga inkommande handlingar i brottmål. I öfverensstämmelse med hvad som redan eger rum i Göta Hofrätt och hvad som genom Kongl. brefvet den 22 December 1869 blifvit förordnad i afseende å de handlingar, som förut emottogos af sekreteraren i Svea Hofrätt, samt komiténs ofvan framställda förslag i fråga om inkommande handlingars emottagande vid Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, finner sig komitén böra hemställa, att nämnda åliggande må i Svea Hofrätt öfverflyttas från fiskalerna till aktuarien, så att en och samma person emottager alla till Hofrätten inkommande handlingar; en anordning, som för öfrigt redan framhållits såsom önskvärd af Rikets åren 1856—1858 församlade Ständer. Tillökningen i göromål för nämnde aktuarie torde genom en dylik öfverflyttning ej blifva större, än att befattningen likasom i Göta Hofrätt kan tillfredsställande skötas, i händelse å aktuarikontoret fortfarande bibehålles en af statsmedel aflönad amanuens för biträde vid diariiföring och registrering samt för uppehållande af aktuarietjensten i händelse af förfall för ordinarie innehafvaren.

*Aktuarie och
Arkiuarie.*

Af indragningen till statsverket af nuvarande lösen för domar, utslag m. m., genom denna lösens förvandling till stämplat papper, följer med större nödvändighet än hittills, att vid hvarje Hofrätt måste finnas en person, som har sig uppdraget att redovisa de inflytande medlen och handhafva stämpelpappersuppbörden. Hofrätterna hafva väl föreslagit, att å stat måtte anvisas medel såsom godtgörelse åt s. k. expeditionsredogörare, äfvensom Svea Hofrätt särskildt anmält behofvet af arvode åt ett biträde för stämpelbeläggningen; men med hänsyn till de betydliga belopp, hvartill ifrågavarande medel lära komma att uppgå, synes det ändamålsenligast, att sagda uppdrag och dermed förenade ansvar öfverlemnas åt en af Hofrättens fast anställda tjenstemän, i hvilket hänseende aktuarien otvifvelaktigt är den genom sina öfriga göromåls art lämpligaste. Då nu enligt Kongl. brefvet den 9 November 1860 de tjenstemän inom rikets Kollegier, som redovisa den dit inflytande kontanta lösen för utgående expeditioner, åtnjuta en provision af sex procent

af influtna beloppet, synes det komitén vara lämpligt, att vederbörande aktuarie, hvilken, i egenskap af försäljningsman af stämplat papper, eger uppbära stadgad godtgörelse, tillerkännes rättighet att utöfver denna godtgörelse, som inom Hofrätt uppgår till icke obetydligt belopp, åtnjuta en provision af fem procent utaf det belopp, som inflyter i stämpelpappersafgift för Hofrättens utgående expeditioner, emot det att han sjelf bekostar det biträde, hvaraf han för stämpelbeläggning m. m. må blifva i behof.

Likasom i Svea och Göta Hofrätter finnas i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge en aktuarie- och en arkivariebefattning. Hofrättens förslag, att dessa begge tjenster måtte förenas till en, finner sig komitén böra biträda, antagande tillika, att innehafvaren af denna tienst, enligt hvad på annat ställe föreslagits, får sig uppdraget att emottaga till Hofrätten inkommande handlingar, hvilket åliggande torde af honom kunna utan svårighet fullgöras, om till hans biträde anställes en af statsmedel aflönad, men i Hofrättens förslag icke afsedd amanuens.

Beträffande vidare aflöningen för aktuarie- och arkivarietjenserna torde densamma böra i stat bestämmas till enahanda belopp som för notarierna, utan afräkning af de sportler, hvilka enligt komiténs förslag komma att qvarstå såsom en billig godtgörelse för den med dessa tjenster förenade trängare tienstgöringen.

Komitén hemställer alltså,

att alla till en Hofrätt inkommande handlingar må emottagas af den der anstälde aktuarie;

att försäljningen af stämplat papper, stämpelbeläggningen och redovisningen af den på detta sätt influtna lösen för Hofrättens utgående expeditioner må uppdragas åt vederbörande aktuarie, med rättighet för honom att, utöfver den godtgörelse han såsom försäljningsman af stämplat papper eger uppbära, åtnjuta fem procents provision utaf det belopp, som enligt redogörelse inflyter i stämpelpappersafgift för de utgående expeditionerna och mot skyldighet att sjelf aflöna det biträde han kan behöfva för nämnda stämpelbeläggning och redovisning;

att aktuarie- och arkivarietjenserna i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge förenas till en syssla; äfvensom

att aflöningen för aktuarie och arkivarie samt för innehafvaren af den förenade aktuarie- och arkivarietjenserna i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge må i stat uppföras med samma belopp som för notarie.

Vid öfverläggningarna inom komitén rörande de vilkor och förbehåll, som lämpligen borde stadgas för åtnjutandet af de föreslagna nya lönerna, har jemväl kommit i betraktande frågan om och i hvilken utsträckning det kunde finnas med det allmännas fördel förenligt att inom Hofrätterna tillämpa det vid Riksbankens hufvudkontor genomförda systemet, att fullmakt icke utfärdas å viss tjänst utan å tjenste- eller lönegrad. Med detta system är den fördel otvifvelaktigt förenad att, derest en tjänsteman finnes mindre lämplig för den tjänstgöring, hvartill han vid början af sin anställning inom graden blifvit indelad, han kan inom graden förflyttas till en annan befattning, för hvilken han må anses bättre passande. Då emellertid, beträffande sekreterare- och advokatfiskalsbefattningarna vid Hofrätterna, de personer, som till dessa platser befordras, måste antagas hafva genom en längre föregående tjänstgöring till fullo ådagalagt sin lämplighet för desamma och följaktligen något behof af en förflyttning frandeles från den ena till den andra af dessa tjänster väl icke torde ifrågakomma, har komitén icke funnit sig i afseende å dem böra föreslå något stadgande härom. Hvad åter angår de till den näst lägre tjenstegraden hörande notarie-, aktuarie- och arkivarietjänsterna, kan komitén icke underkänna fördelen af en anordning sådan som den ofvan nämnda och får derfor underdånigst tillstyrka,

att nämnda tjänster må tillsättas på det sätt, att fullmakt utfärdas endast å tjänst inom notariegraden, med vederbörande Hofrätt förbehållen rätt att anställa fullmaktsinnehafvaren till tjänstgöring tills vidare såsom notarie, aktuarie eller arkivarie; samt

att enahanda rätt må tillkomma Hofrätten beträffande dessa tjänsters nuvarande innchafvare i den mån de öfvergå på den nya aflöningsstaten.

I det föregående har komitén hemställt, att den fiskalerna i Svea Hofrätt nu åliggande skyldigheten att emottaga inkommande handlingar i brottmål måtte öfverflyttas på aktuarien. Efter en sådan öfverflyttning skulle nämnde fiskalers arbete, både till beskaffenhet och myckenhet, blifva ungefärligen enahanda, som deras vederlikars i Göta Hofrätt, och då sistnämnda Hofrätt, på grund af den minskning, som inträdt i antal och vidlyftighet af underställda brottmål, förordat nedsättning i fiskalernas antal, torde följaktligen en sådan kunna ega rum äfven inom Svea Hofrätt, utan att arbetets ordentliga gång äfventyras. Göta Hofrätts förslag går visserligen ut på, att fiskalernas antal skulle nedsättas från fem till tre, men derjemte begäres ett anslag af 1,500 Kronor till aflöning åt biträden vid fiskalsexpeditionen. Då Svea Hofrätt, under förutsättning att dess fiskaler äfven händanefters skulle emottaga vissa inkommande handlingar, föreslagit en väsentlig minsk-

ning i det nu utgående anslaget till biträden å fiskalsexpeditionen och några ledamöter till och med ansett det kunna alldeles indragas, vinnes häraf ett ytterligare stöd för den förutsättningen, att det fiskalerna åliggande arbetet kan besörjas af ett mindre antal tjenstemän än nu; och torde såsom en lämplig medelväg mellan de olika förslagen kunna antagas, att fiskalernas antal i hvardera af Svea och Göta Hofrätter bestämmes till fyra, hvilken siffra också synes stå i passande förhållande till det i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge befintliga antalet två, antagligen det minsta, som der bör ifrågakomma. — Beträffande aflöningen för ifrågavarande tjenstemän har komitén väl funnit, att någon förbättring i deras nuvarande inkomster bör beredas, i synnerhet som de enligt komiténs förslag skulle förlora alla hittills påräkneliga sportler, men deremot, lika med Hofrätterna, icke ansett löneförbättring genom ålders-tillägg böra föreslås för dessa tjensters innehafvare, för hvilka sådan förmån måste vara jemförelsevis mindre behöflig i betraktande af den utsigt till snar befordran till en eller annan befattning, som erbjuder sig för Hofrätternas ifrågavarande lägst aflönade tjenstemän. Komitén föreslår sålunda,

att fiskalernas antal i hvardera af Svea och Göta Hofrätter må nedsättas till fyra, men deremot i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge blifva oförändradt; samt

att aflöningsförmånerna för fiskal må i stat uppföras med lön 1,600 Kronor, tjenstgöringspenningar 900 Kronor, tillsammans 2,500 Kronor.

Renskrifning.

I sammanhang med här ofvan framställda förslag rörande notariers och fiskalers aflöningsförmåner bör komitén jemväl fästa uppmärksamheten dervid, att nämnde tjenstemän genom skyldigheten att bekosta renskrifning af utgående expeditioner ådragas en icke obetydlig utgift, för hvilken de, då de förlora all sportelinkomst för dylika expeditioner, böra hållas skadeslösa. Det må nemligen icke ifrågasättas att de kunna eller böra sjelfve sysselsätta sig med renskrifning i vidsträcktare mån än hvad angår det innerliggande exemplaret af utslag eller dom, utan måste de för öfrigt renskrifningsarbete anlita särskildt biträde. Likaledes kommer utskrifningen af protokoll i revisionssaker att ådraga arkivarien en kostnad, för hvilken han icke längre skulle hafva godtgörelse af de revisionssökande att påräkna. Ersättningen för sådan renskrifningskostnad har emellertid synts komitén icke böra inberäknas bland de ordinarie löneförmånerna, emär denna ersättning lärer i allmänhet komma att åtgå för sitt ändamål, och, ehuru den alltid bör tillfalla den, som tjensten förrättar, och sålunda närmast kan betraktas såsom tjenstgöringspenningar, dessa likväl icke böra för de särskilda befattningarna inom notariegraden sättas till olika belopp, som komme att rubba aflöningarnas likhet i hela graden.

I enlighet härmed och efter ett öfverslag rörande hvad för närvarande ungefärligen åtgår till dylik renskrifningskostnad vid Hofrätterna, föreslår komitén,

att för bestridande af renskrifningskostnad må tilldelas hvarje notarie 400 Kronor samt hvarje arkivarie och fiskal 200 Kronor årligen, att åtnjutas af den verkligt tjenstgörande.

Såsom särskilda i stat uppförda anslag för aflönande af amanuenser, extra biträden m. m. hafva Hofrätterna hvar för sig, enligt hvad i redogörelsen för deras framställningar är angifvet, ansett sinsemellan ganska skiljaktiga belopp erforderliga. I följd häraf har komitén sökt beräkna de behof, som i detta hänseende torde komma att förefinnas, med hufvudsaklig hänsyn till de förslag rörande arbetenas ordnande, som i det föregående blifvit framställda, och får här angifva sina åsikter i förevarande ämne.

*Amanuenser
m. m.*

Sålunda anser komitén fiskalerne, om de erhålla nu föreslaget bidrag till renskrifning, icke blifva i behof af amanuens eller annat aflönadt biträde. I det föregående har hemställts, att aktuarien må sjelf bekosta det biträde han finner behöfligt för stämpelbeläggning och redovisning, hvadan intet anslag bör beviljas för aflönning af expeditionsredogörare eller annat biträde för detta ändamål. Icke heller synes arkivaries tjenstbefattning böra taga så mycken tid och arbete i anspråk, att särskild amanuens, aflönad af statsmedel, för honom behöfver anställas, likasom icke något vidare anslag till bekostande af renskrifning, än det här ofvan för notarier, arkivarier och fiskaler föreslagna, lärer böra ifrågakomma. Deremot erfordras, enligt komiténs förmenande, fortfarande amanuensbiträden åt sekreterarne, advokatfiskalerne och aktuarierne. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge har väl framställt den åsigten, att för det biträde, hvaraf advokatfiskalen och aktuarien vid skötandet af sina tjenester oundgängligen hade behof, icke fordrades juridiskt bildade personer, hvadan icke heller vore nödvändigt att af Hofrätten förordnade amanuenser härtill användes; men ehuru det må medgifvas, att juridisk bildning icke är ett nödvändigt vilkor för att vara ett dugligt biträde vid nämnda befattningar, torde det dock vara fördelaktigt, att dessa biträden väljas bland Hofrätternas extra ordinarie tjenstemän, hvilka häraf icke lära hindras att deltaga i notarietjenstgöring, men under tiden kunna inhemta den vana, som erfordras för att vid tillfälligt förfall för ordinarie tjensteinnehafvaren kunna fylla hans plats. Med de ökade göromålen å den förenade aktuarie- och arkivarieplatsen i Skånska Hofrätten blifver också behofvet för densamma af ett biträde med juridisk bildning större än Hofrätten antagit.

Extra ordinarie tjenstemäns arbete lärer, i följd af minskningen i de

ordinarie notariernes antal, mera än hittills behöfva anlitas, och då de extra notarierne, såsom Svea Hofrätt anmärkt, icke efter indragningen af sportlerna kunna för sitt arbete påräkna någon godtgörelse af expeditionslösen, erfordras jemväl medel till sådan godtgörelse genom gratifikationer.

I öfverensstämmelse med de grundsatser komitén uttalat rörande tjänstgöringspenningarna och vilkoren för deras åtnjutande kommer behovet af vikariatsersättning att betydligt minskas och åtminstone högsta möjliga beloppet af densamma att med temlig noggrannhet kunna beräknas, i följd hvaraf det synes lämpligt att medel för detta ändamål ställas till Hofrätternas disposition.

Då det emellertid torde vara af jämförelsevis ringa gagn att anslag, sådana som de ifrågavarande, i staten särskiljas, enär desamma i följd af olika behof vid särskilda tillfällen kunna än blifva otillräckliga, än lemna öfverskott, har komitén ansett, att ett enda anslag bör i vederbörande Hofrätts stat uppföras för att dermed bestrida ofvan nämnda utgifter. Komitén, som här ofvan uttalat den mening, att för fiskalerna samt i Svea och Göta Hofrätter för arkivarien icke skulle erfordras amanuenser, har till grund för sina beräkningar i detta ämne antagit, att i hvardera af Svea och Göta Hofrätter skulle finnas två amanuenser med högre arvode à 1,200 Kronor och en med lägre arvode af 800 Kronor, tillsammans utgörande 3,200 Kronor; att det högsta belopp, hvarmed vikariatsersättning i dessa Hofrätter skulle komma att utgå, vore 1,025 Kronor, nemligen

2 $\frac{1}{2}$ månader för sekreteraren	312: 50,
lika lång tid för advokatfiskalen	312: 50,
2 månader för aktuarien	200: —
lika lång tid för arkivarien	200: —;

att i Skånska Hofrätten behöfvas två amanuenser, deraf en för sekreteraren och advokatfiskalen gemensamt och en å aktuariekontoret, samt att medel böra finnas till Hofrätternas förfogande att användas såsom flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän; och får komitén alltså föreslå,

att såsom "anslag till amanuenser, semestervikariat samt extra ordinarie biträden" må i stat uppföras för hvardera af Svea och Göta Hofrätter 7,500 Kronor och för Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 3,500 Kronor.

Vaktbetjening. Af de Hofrätternas vaktbetjente nu tillfallande sportler skulle, enligt komiténs förslag, de s. k. sigillpenningarna upphöra och beloppet af stämpeladt papper å de expeditioner, som äro med sigill försedda, i motsvarande grad höjas. I ersättning för dessa mistade sportler lära de nuvarande ordinarie löneinkomsterna böra förbättras, men då nämnda sportler hittills icke beräknats vid pensions bestämmande, har komitén ansett, att en större del af ersätt-

ningen bör utgå i form af tjenstgöringspenningar och de nuvarande lö-
nerna höjas endast i sådan mån, att någon lämplig förbättring derigenom
beredes i de nu nog knappa pensionsbeloppen. Genom ålderstillägg åt hof-
rättsposterna har komitén antagit att, i likhet med hvad som föreslagits för
tjenstemännen, successiv löneförbättring lämpligare kan beredas än genom
de nu å Svea Hofrätts stat bestämda olika löneklasserna, hvarjemte aflönings-
beloppen i sin helhet för hofrättsposterna vid Göta och Skånska Hofrätterna
funnits böra sättas något högre än för dem vid Svea Hofrätt, enär de förre,
enligt hvad komitén inhemtat, icke hafva tillfälle att i nämnvärd mån komma
i åtnjutande af den förmån, som de senare ega uti s. k. kallelsepenningar.
Då sistnämnda inkomst måste betraktas såsom tjenstgöringspenningar, för-
anleder detta att, om, såsom billigt torde vara, de egentliga löverna blifva
lika i alla Hofrätterna, tjenstgöringspenningarna i staten uppföras med
lägre belopp för hofrättsposterna i Svea Hofrätt än för deras likar i de öf-
riga. Tillika har förhöjning ansetts nödig för den vid hvarje Hofrätt anstälde
vaktmästaren, hvilken icke åtnjuter kallelsepenningar och såsom förman för
den öfriga vaktbetjeningen torde böra förunnas en något högre inkomst. I
enlighet härmed får komitén hemställa,

att aflöningen för Hofrätternas vaktbetjening må be-
stännas sålunda:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vaktmästare . . . Kronor	800: —	300: —	1,100: —
hofrättspost i Svea Hofrätt, vid tillträdet Kronor	500: —	200: —	700: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter 5 år höjas till . . . Kronor	600: —	200: —	800: —
hofrättspost i Göta och Skånska Hofrätterna, vid tillträdet . . . Kronor	500: —	300: —	800: —
hvilket belopp kan genom ålderstillägg efter 5 år höjas till . . . Kronor	600: —	300: —	900: —

*Särskilda
vilkor och
bestämmelser.*

För åtnjutande af de nu föreslagna löneförmånerna har komitén i omedelbart sammanhang med framställningarna rörande de särskilda lönebeloppen, samt dessas fördelning i lön och tjänstgöringspenningar m. m. funnit sig böra förorda vissa vilkor och särskilda bestämmelser; men utom hvad i detta hänseende redan förekommit torde, enligt komiténs mening, några ytterligare bestämmelser lämpligen kunna och böra meddelas vid fastställandet af de nya staterna, afseende såväl tjenstemännens förpligtelser mot staten som ock regleringen af vissa dem tillkommande förmåner.

*Tjänstgörings-
ort.*

En sådan bestämmelse är den, som påyrkades redan uti Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 30 Januari 1845, enligt hvilken beviljades löner på stat för nya ledamotsplatser i Svea och Göta Hofrätter, att nemligen i de fullmakter å berörda löner, som komme att utfärdas, skulle intagas det förbehåll, att innehafvarne finge åtnöjas att blifva transporterade till annan Hofrätt, i händelse de nu existerande komme att fördelas på andra orter. Då de nya befattningarna samma år tillsattes, skedde det ock under vilkor för en hvar af de utnämnde "att, så länge han ej tillträdtt äldre med spanmålsberäkning förenad lön, vara underkastad att kunna transporteras till annan Hofrätt, i händelse af de nuvarande Hofrätternas fördelning", och enahanda vilkor intogs sedermera i de assessorsfullmakter, som till och med år 1850 utfärdades. Sedan Rikets Ständer år 1851 beviljat löneförbättringar för hofrättsledamöter m. tl., förklarade Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 23 Juli 1851, att för de ledamöter, som komme i åtnjutande af förbättrade löner, all beräkning af spanmål under lönen skulle upphöra samt att bemälda ledamöter skulle vara underkastade de förändringar i Hofrätternas organisation, som tilläfsventyrs kunde komma i fråga, äfven om utflyttning till annan ort deraf blefve en följd. Nyssnämnda nådiga bref återropades härefter under en följd af år uti de assessorsfullmakter, som utfärdades, men sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 9 November 1860, i enlighet med Rikets Ständers beslut, bland annat förordnat, att embets- och tjänsteman skulle vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en blifvande förändrad organisation af embetsverken eller eljest i allmänhet kunde varda stadgad, har i stället sistnämnda nådiga bref blifvit återropadt i de efter år 1861 utfärdade fullmakter. — Enligt komiténs mening skulle det dock vara önskligt, att den år 1851 gifna föreskriften förnyades. Det kan nemligen icke vara tvifvel underkastadt, att förhållandena förr eller senare kräfva ett ytterligare steg på den bana, som beträddes år 1820 genom upprättandet af en särskild Hofrätt för Skåne och Blekinge. Det ligger i sakens natur, att med landets fortskridande utveckling och genom de nya förvärfskällor, som alltjemt uppstå, stundom egenomliga för vissa trakter, nya rättsförhållanden inträda, hvilka, för att kunna rätt bedömas, fordra en specialkännedom, som icke alltid står att vinna på

de orter, der Hofrätterna nu äro förlagda. Behovvet af en delning af de större Hofrätterna har långt före detta gifvit sig tillkänna, och hvad särskildt beträffar de Norrländska provinserna synes det antagligt, att deras afsöndrande från Svea Hofrätt under en egen öfverdomstol icke länge kan uppskjutas. För underlättande af ett dylikt steg finner sig därför komitén böra föreslå,

att de embets- och tjänstemän vid rikets Hofrätter, hvilka komma i åtnjutande af de nya lönerna, må vara underkastade den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jemkning i åligganden eller förflyttning till annan tjänstgöringsort, hvarom vid en blifvande förändrad organisation af Hofrätterna eller eljest kan varda förordnad.

En för den enskilde ganska vigtig omständighet beröres i det numera allt oftare framställda spørsmålet, huruvida det må vara statens embets- och tjänstemän medgifvet att innehafva flera tjänster med löner af allmänna medel eller att jemte ordinarie sådan tjänst jemväl innehafva annan med lön förenad befattning af mera enskild natur. Frågan har hittills blifvit besvarad sålunda, att de lägst aflönade tjänstemännen kunnat, enligt sig företeende omständigheter, erhålla tillåtelse att äfven å rikets stat hafva mera än en befattning, hvaremot tjänstemän i de högre graderna ansetts böra mera uteslutande egna sig åt det embetsverk, der de vunnit befordran, under det likväl sysselsättning utom statens tjänst i allmänhet icke genom särskildt stadgande varit någon förmenad. Utan tvifvel har dock härvid äfven varit afsedt, att befattningar af enskild natur icke finge taga tjänstemannens tid och arbetskraft i anspråk mera än som vore fullt förenligt med hans egenskap af statens tjänare, ehuru svårigheten att på ett fullt tillfredsställande sätt sådant förebygga hindrat en bestämd föreskrifts meddelande. Då emellertid den åsigten numera vunnit allt vidsträcktare erkännande, att, på samma gång staten bör för hvarje behöflig tjänstebefattning lemna tillräcklig aflöning, den ock bör ega förvänta, att tjänstemännen egna sin tid och sina krafter åt en enda tjänst, blir det af allt större vigt att erforderliga stadganden till bevarande af statens rätt i detta hänseende gifvas. Utan att kunna eller vilja hindra en statens tjänsteman med ovanligare duglighet och arbetsförmåga att egna den tid, som tjänsten kan för honom, mera än för andra, lemna öfrigt, åt enskild verksamhet, såsom utförandet af enskilda uppdrag, hvarvid omsorgen, att sådana bestyr icke må inkräkta på tjänstens fordringar, ankommer icke blott på hans egen pligttrohet, utan äfven och väsentligen på ett allvarligt förmanskap, har komitén deremot ansett sig böra, i sammanhang med den nya löneregleringen för Hofrätterna, söka för framtiden motverka den nu icke sällsynta föreningen af två eller flera ständiga

*Tjänsters
förening.*

tjenster. En urgammal erfarenhet har nemligen visat, att sådan samtidig tjenst, så till sägandes, hos "två herrar" eller möjligen hos flere, som hvar för sig hafva rättmätiga anspråk på sin tjenares tid, arbetskraft och personliga närvaro, svårligen kan, äfven med bästa vilja och förmåga, utföras utan åsidosättande af någondera tjenstens fordringar.

På grund häraf anser komitén att de stadganden, som i förevarande afseende funnits ändamålsenliga beträffande tjenstemännen vid Riksbankens hufvudkontor, enligt § 66 i gällande reglemente, äro tillräckliga och tillämpliga äfven i fråga om Hofrätternas tjenstemän. I likhet med hvad som varit förhållandet inom Riksbanken, innehafva de nuvarande tjenstemännen inom Hofrätterna, åtminstone inom Svea Hofrätt, ofta befattningar utom embetsverket. Då nu någon betydligare löneförbättring kunnat föreslås endast för Hofrätternas ledamöter, och de nuvarande inkomsterna för vissa tjenster enligt den nya staten till och med skulle nedsättas, synes ett bestämdt förbud för nuvarande embets- och tjenstemän att tillika *innehafva* andra befattningar böra förordas endast beträffande ledamöterna. Ett sådant förbud bör äfven för tjenstemännen finnas för *emottagande* af nya tjenster, men ej för bibehållande af redan emottagna, enär detsamma, tillämpadt på desse senare, dels kunde anses obilligt, dels blefve i det närmaste ändamålslost, i det flere tjensteinnehafvare i sådant fall icke skulle finna med sin fördel för enligt att öfvergå till den nya staten. Komitén föreslår alltså,

att i sammanhang med ny löne reglering må stadgas, att ledamot i någon rikets Hofrätt icke får jemte den nya aflöningen innehafva och tjensteman derstädes icke emottaga annan tjenstebefattning utom Hofrätten;

att den, som till tjenst vid Hofrätt utnämnes, skall vara skyldig att annorstädes innehafd tjenstebefattning genast frånträda; samt

att tjensteman, som redan innehar tjenst utom Hofrätten, dock må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjenstgöringen i Hofrätten hinderlig.

Pensionsålder.

Komitén har vidare ansett sig böra och, utan hinder af gränserna för sitt uppdrag, kunna till behandling upptaga en med löne regleringen nära sammanhängande fråga af icke oväsentlig betydelse: om tiden för embets- och tjenstemäns pensionering. Rättigheten till åtnjutande af statspension är i flera länder grundad endast på tjensteår; i andra, deribland Sverige, på tjenstår och lefnadsår i förening. Sistnämnda anordning, genom hvilken så väl statens som tjenstemannens fördel blifvit tillgodosedd, har inom vårt land blifvit sålunda bestämd, att, enligt äldre författningar och Kongl. Brefvet den 25 Juni 1818, kungjordt genom Kammarkollegii cirkulärbref den 11

Oktober 1819, pensionsåldern inträder vid uppnådda 70 lefnadsår och efter 30 års oafbruten tjänstetid, men, enligt Kongl. Brevet den 12 November 1823, jemväl vid 65 lefnads- och vid pass 40 tjänstår, så vida genom behörigt läkarebetyg styrkes, att den afskedstagande är sjuklig eller till helsan försvagad. Med bibehållande af grundtanken, att rätten till åtnjutandet af statspension beror af lefnads- och tjänstålder i förening, hafva de med sådan pension åsyftade ömsesidiga fördelarne likväl syntts komitén kunna i vidsträcktare mån vinnas genom vissa förändrade vilkor och bestämmelser.

Vidkommande den lefnadsålder, som bör berättiga till full statspension, lär den nu bestämda af 65 år hafva af erfarenheten visats vara fullt lämplig, men i fråga om tjänståren, anser komitén, i likhet med den för uppgörande af förslag till förordning angående civilstatens pensionsväsende tillsatta komité, som den 27 September 1862 afgaf sitt betänkande, att, då tjänstemannabanan, i följd af ökade anspråk på bildning och kunskaper hos tjänstemännen, numera icke kan beträdas så tidigt som tillföre, den till pension berättigande tjänstetid icke bör bestämmas högre än till 35 år, och får alltså föreslå,

att embets- eller tjänsteman vid rikets Hofrätter må, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, vara berättigad till oafkortad pension å allmänna indragningsstaten.

Enligt det för civilstatens pensionsinrättning den 24 Oktober 1873 utfärdade reglemente fordras i allmänhet, för att från nämnda inrättning erhålla pension, att hafva uppnått femtiofem års ålder och att hafva i rikets tjänst varit anställd trettio år. De pensioner, som sagda pensionsinrättning utbetalar, äro dock till beloppet så ringa, att den medgifna rättigheten att vid 55 års ålder afgå med pension endast undantagsvis kunnat begagnas, utan hafva embets- och tjänstemän vanligen sökt att i tjänst qvarstanna intilldess förmånligare pension å allmänna indragningsstaten kunnat erhållas. Ofta nog kunna dock sjuklighet, ökade enskilda bestyr eller andra omständigheter göra det önskligt att afsked vinnes tidigare, än att full pension å indragningsstaten skäligen kan beviljas, och för sådan händelse vore det utan tvifvel ganska fördelaktigt, om tjänstemannen genom statens mellankomst sattes i stånd att afgå äfven med den mindre pension civilstatens pensionsinrättning kan utgifva. Detta ändamål har syntts komitén kunna vinnas på det sätt, att embets- eller tjänsteman, som afginge med pension från civilstatens pensionsinrättning, tillförsäkrades utöfver nämnda pension ett understöd af statsmedel, till beloppet olika för olika ålder vid afskedstagandet, men i intet fall högre än som, efter proportionellt afdrag för felande ålders- och tjänstår, skulle motsvara statens utgift, om han afginge

med full statspension vid den för erhållande af sådan stadgade ålder; och torde intet hinder för biviljande af ett dylikt understöd förefinnas uti det för civilstatens pensionsinrättning gällande reglemente, hvars 11 § endast stadgar, att den, som afgår med pension å allmänna indragningsstaten, alltså med full statspension, ej eger rätt att från nämnda inrättning undfå pension. Ofvan åberopade pensionskomité framställde jemväl förslag, att embets- och tjänstemän skulle vara berättigade att redan vid 55 lefnads- och 30 tjänstår afgå med en i förhållande till de högre lefnads- och tjänståren afkortad pension, hvilken nämnde komité, på grund af verkställda beräkningar, fann böra bestämmas enligt följande tabell, utvisande huru stor del af full statspension, om sådan får tillträdas vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjänstår, kan af staten utan större utgift tilldelas en tjenseman, som tidigare tager afsked:

V i d			erhålles af hel pension.
lefnadsår.	tjänstår.	eller sammanlagda lefnads- och tjänstår.	
55	30	85	0,36
56	30	86	0,39
		87	0,39
57	31	88	0,43
58	31	89	0,47
		90	0,47
59	32	91	0,52
60	32	92	0,57
		93	0,57
61	33	94	0,63
62	33	95	0,71
		96	0,71
63	34	97	0,79
64	34	98	0,89
		99	0,89

Det af nämnde komité sålunda framställda förslag var i och för sig otillfredsställande, emedan det väl tillgodosåg det allmännas fördel, så att staten ej skulle betungas med större skyldigheter emot en yngre pensionsstagare än emot en äldre, men i följd deraf måste bestämma pensionen vid 55 och närmast följande år så låg, att ganska sällan någon tjänsteman skulle finna med sin fördel förenligt att begagna sig af tillfället till afskedstagande före uppnådd full pensionsålder. Såsom komitén ofvan antydt kan detta

hinder uudanrödjas derigenom, att den afskedstagande jemte sin pension från civilstatens pensionsinrättning erhåller ett lämpligt understöd af staten. Om rätten till full statspension, på sätt komitén föreslagit, inträder vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjänstår, kan ifrågakvarande understöd utan skada för staten utgå enligt ofvanstående tabell; men då derigenom en afskedstagande stundom skulle kunna erhålla större inkomst, om han afginge vid tidigare år än om han qvarstannade i tjänst till uppnådd full pensionsålder, bör en jemkning i statsbidragets belopp ega rum. Komitén har därför ansett det lämpligt, att en afskedstagande vid uppnådda 55 lefnads- och 30 tjänstår må tillförsäkras en inkomst uti pension tillika med statsunderstöd, motsvarande högst 75 procent af hela den statspension, hvartill han vid uppnådd full pensionsålder skulle varit berättigad, och att detta belopp bestämmas 2,5 procent högre för hvarje öfverskjutande år. Komitén hemställer alltså,

att embets- eller tjänsteman vid rikets Hofrätter, hvilken efter uppnådda femtiofem lefnads- och tretio tjänstår afgår med pension från civilstatens pensionsinrättning, må tillförsäkras ett årligt understöd af statsmedel, ej öfverstigande det i ofvanstående tabell upptagna procenttal af den statspension, hvartill han vid uppnådd full pensionsålder skulle vara berättigad, dock så lämpadt, att nämnda understöd och den pension, som den afskedstagande från civilstatens pensionsinrättning kommer att uppbära, icke tillsammans utgöra större del af full statspension för afskedstagande

	vid fyllda 55 lefnadsår än 75 procent,	
”	” 56	” ” 77,5 ”
”	” 57	” ” 80 ”
”	” 58	” ” 82,5 ”
”	” 59	” ” 85 ”
”	” 60	” ” 87,5 ”
”	” 61	” ” 90 ”
”	” 62	” ” 92,5 ”
”	” 63	” ” 95 ” och
”	” 64	” ” 97,5 ” ;

dervid dock bör iakttagas, att, om tjänstären understiga det antal, som ofvanstående tabell utvisar, statsunderstödet utgår med högst det belopp, som svarar emot antalet af sammanlagda lefnads- och tjänståren, samt att, om tjänståren öfverskjuta det i tabellen utförda antal, de dock icke berättiga till högre statsunderstöd, än som svarar mot lefnadsåren.

*Skyldighet
att afgå med
full pension.*

I sammanhang med hvad komitén i det föregående anfördt och föreslagit angående ändradt stadgande i afseende på den tjänstålder, vid hvilken pension å allmänna indragningsstaten må tillträdas, finner sig komitén böra förorda ett vilkor, i ändamål att statens rätt och fördel genom samma stadgande jemväl må tillgodoses.

Erfarenheten har nemligen ådagalagt, att, måhända med något enstaka undantag, den som fyllt 65 år och önskar begagna pensionsrätten, icke vid så framskriden ålder är helt och hållet fri från krämpor, som kunna gifva läkaren skälig anledning att utfärda intyg om "försvagad helsa", äfvensom att mången 65-åring, hvars arbetskraft i sjelfva verket är bruten, underlåter att derom begära och förete läkarebetyg, vare sig för att undgå den ned-sättning af inkomster, som skulle blifva en följd af afskedstagande, eller af verklig kärlek för embetsbestyren och de dermed förenade vanor. Att så-lunda göra statens tjänst beroende af den enskildes önskningsar och tycken kan dock icke vara med det allmännas rätt och bästa förenligt, utan synes det lämpligare att uppställa såsom regel hans förpligtelse att vid den lefnads- och tjänstålder, som berättigar till full pension, afgå från tjänsten, men deremot förbehålla staten rätt att undantagsvis vid tjänsten bibehålla äfven en äldre man, som finnes dertill fortfarande duglig och villig. Ett sådant förfarande, som icke förr än vid den i allmänhet antagna gränsen för en domares eller annan embets- eller tjänstemans fulla arbetsförmåga gör hans kvarstående i tjänsten beroende af öfverordnades bifall eller önskan, och som i motsatt fall medför förlusten blott af tjänstgöringspenningarna, men lemnar honom i oförkränkt besittning af den egentliga lönen, vore tvifvelsutän fullt öfverensstämmande med det allmännas bästa och kan ej heller, då det egentligen innebär ett behörighetsvilkor för innehafvande af tjänst, anses stridande mot den oafsättlighet, som Regeringsformen i 36 § tillförsäkrar domare samt embets- och tjänstemän, med undantag af förtroendeembetens innehafvare. Komitén föreslår alltså det stadgande,

att embets- eller tjänsteman vid rikets Hofrätter, hvilken kommer i åtnjutande af förbättrade löneförmåner, skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, vara förpligtad, att med oafkortad pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå; Eders Kongl. Maj:t eller Hofrätten, der det tillkommer denna att afskedet utfärda, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och han finnes villig att i densamma kvarstå.

Enligt här ofvan framställda förslag och med beräkning för Skånska Hofrätten af det första alternativet, skulle de nya aflöningsstaterna för rikets Hofrätter sluta med en sammanlagd summa af

	Kronor 542,900: —
som, jemförd med nu gällande, härhos under Lit. A,	
B och C bifogade staters sammanlagda slutsumma	„ 423,000: —
visar en förhöjning af Kronor	119,900: —

Härförutan skulle, efter ungefärlig beräkning, grundad på nuvarande förhållanden, till utbetalande af de en del tjenstemän och betjente tillkommande ålderstillägg, för år 1876 erfordras, i händelse de nya staterna komma att från och med samma år fullständigt tillämpas, Kronor 46,900: — hvilken summa, jemte de ålderstillägg, som för andra Justitie-departementet tillhörande embetsverk kunna ifrågakomma, borde såsom förslagsanslag under Riksstatens andra hufvudtitel uppföras.

Jemte det komitén härhos öfverlemnar förslag, under Lit. D, E och F till nya aflöningsstater för rikets Hofrätter, hemställer komitén i underdålighet, att Eders Kongl. behagade dels, med gillande af staterna, föreslå Riksdagen att desamma godkänna, med anvisande af de för staternas tillämpning erforderliga anslagsmedel, dels ock för åtnjutande af de nya löneförmanerna, hvilka skulle komma att utgå från samma tid, då den nu föreslagna regleringen af sportelförhållandena vidtager, meddela följande föreskrifter:

Vilkor för staternas tillämpning.

1:o att embets- eller tjensteman vid rikets Hofrätter skall vara underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet, jemkning i åligganden eller förflyttning till annan tjenstgöringsort, hvarom vid en blifvande förändrad organisation af Hofrätterna eller eljest kan varda förordnad;

2:o att president eller ledamot i Hofrätt icke må innehafva och tjensteman derstädes icke emottaga annan tjenstebefattning utom Hofrätten; att den, som till tjenst vid Hofrätten utnämnes skall annorstädes innehafd tjenstebefattning genast frånträda; men att tjensteman, som redan innehar tjenst utom Hofrätten, må densamma behålla, så länge den icke är för tjenstgöringen i Hofrätten hinderlig;

3:o att hofrätts-president eller ledamot icke, utöfver de påsk- och julferier, som äro eller varda medgifna, eger åtnjuta frihet från tjenstgöring längre tid hvarje år än två månader under sommaren; hvarjemte helg- och sommarferier under samma tider, som för en hvar af Hofrätts divisioner, men icke längre, tillgodokomma de vid

divisionen tjänstgörande notarier och, efter Hofrättens bestämmande, fiskalerna;

4:o att sekreterare och advokatfiskal åtnjuta ledighet eller så kallad semester under högst en och en half, aktuarie och arkivarie under högst en månad årligen vid tid, som Hofrätten bestämmer;

5:o att de med hvarje befattning förenade tjänstgöringspenningarna bibehållas af ordinarie innehafvaren under tjänstgöring samt den i näst föregående moment 3 och 4 omnämnda ledighet eller semester, äfvensom derjemte af sekreterare, advokatfiskal, aktuarie och arkivarie under högst en månads tid hvarje år i händelse af verklig sjukdom, men afstås vid hvarje annan ledighet till den, som embetet eller tjänsten förrättar;

6:o att tjänsteman är skyldig att bestrida den tjänst i högre grad, hvartill han erhåller vederbörligt förordnande, mot åtnjutande under tiden af tjänstgöringspenningar till det för den högre graden bestämda belopp och afstående af egna tjänstgöringspenningar till den, som hans tjänst förrättar;

7:o att embets- eller tjänsteman, som undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskildt uppdrag, sjelf vidkännes den kostnad, som utöfver tjänstgöringspenningarna kan erfordras för embetets eller tjänstens uppehållande under ledigheten;

8:o att ålderstillägg, der sådant är medgifvet, tillträdes vid början af kalenderåret näst efter det, då den stadgade tjänståldern inom graden blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från hans utnämning till tjänst i graden;

9:o att uppflyttning till högre lön genom ålderstillägg likväl må ega rum endast så framt Hofrätten eller, hvad de med Kongl. fullmakt försedda angår, Kongl. Maj:t efter yttrande af Hofrätten pröfvar embets- eller tjänstemannen vara genom fortsatt tjänstgöring med derunder ådagalagd fortfarande duglighet och välförhållande förtjent af sådan löneförhöjning;

10:o att ordförande å division skall till hälften mot öfrige ledamöter, efter lottning, deltaga i föredragningen af vädjade saker;

11:o att notarie, aktuarie och arkivarie erhåller fullmakt endast å tjenst inom notariegraden, med vederbörande Hofrätt förbehållen rätt att anställa fullmaktsinnehafvaren till tjenstgöring tills vidare i den af dessa befattningar, för hvilken han finnes lämplig; egande Hofrätten enahanda rätt beträffande dessa tjensters nuvarande innehafvare, i den mån de öfvergå på den nya aflöningsstaten; samt

12:o att embets- eller tjensteman, som uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, skall vara förpligtad att från embetet eller tjensten afgå med bibehållande såsom pension af den lön han då enligt stat åtnjuter; Kongl. Maj:t eller Hofrätten, der det tillkommer denna att afskedet utfärda, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och finnes villig att i tjensten kvarstå.

I afseende på dem af nuvarande tjenstemän, hvilka möjligen icke skulle finnas villige att ingå på den nya staten, utan önska bibehållas vid sina hittills innehafda löneförmåner, torde, enär de dock äro underkastade den vidsträcktare eller ändrade tjenstgöringsskyldighet, som kan blifva en följd af de nya förhållandena, endast erfordras det stadgande,

*Öfvergång till
den nya staten.*

att den, som icke vill på den nya aflöningsstaten ingå, erhåller godtgörelse för mistade sportler, beräknad efter medeltalet af den sportelinkomst han visar sig hafva under de senast förflutna fem åren åtnjutit; börande han före utgången af det kalenderår, under hvilket nämnda stat varder fastställd. hos Hofrätten anmäla sin önskan att blifva vid sina nuvarande löneförmåner bibehållen.

För att underlätta öfvergången till de nya staterna får komitén slutligen, med hänsyn till den föreslagna indragningen af vissa tjenster och upphörandet af sportler, som nu tillfalla Hofrätternes samtliga tjenstemän och betjente, hemställa,

att, intilldess nya stater för Hofrätterna kunna blifva fastställda, vid möjligen inträffande ledighet fullmakt icke må utfärdas å sådan tjenst, med hvilken åtnjutande af sportler nu är förenadt, utan dylik befattning besättas endast genom förordnande tills vidare.

Genom Eders Kongl. Maj:t bref af den 12 sistlidne Juni blef det åt komiterade uppdraget, bland annat, att, i den mån det funnes af omständigheterna påkalladt, göra framställning om förändringar i nuvarande organisationen af embetsverkens personal och anordningen af dess arbete. Kunnna förändringar, ledande till förenkling i arbetet och derigenom till vinnande af större arbetsprodukt, utan ökade dyrbara arbetskrafter, åstadkommas, vill det synas komiterade som dylika förändringar knappt någonstädes kunna vara af omständigheterna mera påkallade än i afseende på Hofrätterna, hvilka, sedan de förändrats från tredje instansen i tvistemål till den andra, utan att för målens behandling stadgats enklare former än de ännu brukliga, ordnade under tider, då Hofrätten ännu icke inträdt i ställningen af en mellaninstans, gång efter annan visat sig icke medhinna de på dessa domstolar beroende måls behandling, så att särskilda åtgärder måst vidtagas på det målens afgörande ej måtte allt för länge uppskjutas. Den begränsade tid, inom hvilken komiterades yttrande i fråga om Hofrätterna bort afgifvas, har likväl gjort det omöjligt att åt den viktiga frågan egna den sorgfälligare behandling, som varit önskvärd, men komiterade hafva, det oaktadt, ansett sig pligtige att inför Eders Kongl. Maj:t framlägga hvad vid bemödandet att fullgöra det lemnade uppdraget syns komiterade böra komma under öfvervägande och möjligen kunna åtgöras för ett närmande till det åsyftade målet.

Den första och tillika mest djupgående fråga, som beträffande processlagstiftningen blifvit inom komitén väckt, är den, huruvida icke en ökad produkt af hofrättsledamöternes arbete skulle, utan skada för rättsskipningens grundlighet och sorgfällighet, kunna vinnas derigenom, att det domföra antalet af ledamöter, hvilket nu, enligt Rättegångsbalkens 23 kap. 1 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 23 Augusti 1851, är fem, "så ock fyra, der tre af dem om slutet ense äro", blefve för alla händelser inskränkt till tre.

Den nyss anförda, nu gällande bestämmelsen, hvilken utgör det hitintills sista, för föga mer än 20 år sedan vidtagna steget i en tid efter annan, allt från Svea Hofrätts inrättande år 1614, skedd nedsättning af domfört antal ledamöter i sådan öfverrätt, är af Rikets Ständers Lagutskott, i betänkande den 4 Februari 1851, förordad såsom lämplig vid jemförelse med det antal ledamöter, som eger att utöfva domsrätt å ena sidan i Högsta Domstolen enligt Regeringsformens § 22 och å den andra i de kollegialt sammansatta underrätterna enligt Rättegångsbalkens nyss åberopade §, begge dessa lagrum efter deras nuvarande lydelse. Den utförliga framställning, som utskottsbetänkandet innehåller till stöd för det gällande lagbudet, hvilat hufvudsakligen på följande allmänna uttalande: "Då en högre domstol skall pröfva och granska den lägres beslut, har den grundsats i allmänhet blifvit i lagstiftningen följd, att den högre skall vara sammansatt af

flere personer, än den lägre. Endast på så sätt kan den anses vara en lämpligen organiserad granskningsdomstol; endast derigenom kan man der vänta den djupare kritiken, det mognare bedömandet“.

Enligt detta uttalande skulle förtroendet till den högre domstolens förmåga af djupare granskning och mognare bedömande vara hufvudsakligen beroende af ledamöternes antal. Det vill dock synas komiterade, som vore det måttet af deras insigter och duglighet i domarevärf, som verkade till den skarpare granskning och det mognare bedömande man af en öfverrätt fordrar, och att antalet härvid är af underordnad betydelse, endast att det icke bör sättas mindre än antalet i lägre instanser. Bestämmelserna för domfört antal ledamöter i de högre domstolarne stå dock nu icke i öfverensstämmelse med hvarandra. Medan i Högsta Domstolen antalet är bestämdt olika för ringare och för viktigare mål samt det öfverlemnas åt domstolen sjelf att afgöra till hvilken klass målet bör räknas, är för Hofrätterne antalet fastställt utan allt afseende på målens beskaffenhet. Med tillämpning af enahanda grunder, som ansetts lämpliga i afseende på Högsta Domstolen, borde ju i Hofrätt viktigare mål afdömas af fem, ringare af minst tre ledamöter.

Till sådana mål, hvilkas afgörande af tre ledamöter i Hofrätt icke skulle strida ens emot de af 1851 års Lagutskott uppställda fordringar, torde kunna räknas de exekutionsmål, som nästan uteslutande från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fullföljas till Hofrätt, och hvilka hos den lägre myndigheten pröfvats af mestadels högst två lagfarne personer. Likaså ordningsmål och mindre brottmål, som i de större städerna handläggas af polismyndighet, hvilken utgöres af endast en person. Att för öfrigt tvistemål om ringa värde, likasom mindre brottmål i allmänhet, skulle erhålla en fullt tillfredsställande behandling i andra instans, om de derstädes prövas och afgöras af tre öfverdomare, torde med allt skäl kunna antagas. En dylik mindre dyrbar behandling för mindre viktiga saker, hos oss i grundsatsen erkänd inom Högsta Domstolen, är för öfrigt icke ovanlig inom andra länder.

I Danmarks Landsöfverrätter är det domföra antalet af ledamöter bestämdt till fem, men afhörandet af vitnen, hvilket lärer utgöra en icke obetydlig del af förhandlingarna, förrättas af endast en ledamot. Äfven i de preussiska appellationsdomstolarne erfordras för dömande fem ledamöter, dock med det undantag, att tre äro tillfyllest för afgörande af “polis-rekurs-saker“; hvarvid bör upplysas, att enligt preussisk lagstiftning recurs eger rum i civilmål, när tvistens föremål uppgår till blott 50 Thaler eller mindre; i brottmål, när en ensam domare har gifvit första utslaget och ransakningen rört endast “öfverträdelser“ (icke egentliga förbrytelser). I Rhenprovinserna, likasom i Frankrike, fordrar appellationsrätten för brottmåls behandling minst fem, för tvistemål minst sju domare, men den har öfver sig endast en kassations-

instans. I Finland har 23 kap. 1 § Rättegångsbalken numera sådan lydelse, att i Hofrätt fem ledamöter utgöra domfört antal, dock må i mål, som ej gå å lif, fyra döma, der minst tre om slutet äro ense.

Bland de länder, hvilkas förhållanden i fråga om lagskipning och rättsväsende erbjuda lämpliga punkter till jemförelse med våra egna, är Norge, hvarest Stiftsöfverrätterne, allt ifrån sin stiftelse år 1797, bestått af blott tre ledamöter, beräknade för hvarje af de afdelningar, som tillsammans utgöra Christiania Stiftsöfverrätt, men på det hela för hvarje af rikets öfriga tre öfverrätter. Med åberopande af detta förhållande, hvaraf något menligt inflytande på lagskipningen icke lärers försports, och af den betydligt ökade verksamhet, som genom hofrättspersonalens fördelning på flera divisioner och möjligen på öfverrätter i flera orter kunde vinnas, har redan lagberedningen i sitt år 1849 afgifna förslag till Rättegångsbalk föreslagit nedsättning af antalet domare i svenska öfverrätter derhän, att, såsom det heter i 4 kap. 1 § af samma förslags förra del, ej flere än fem och och ej färre än tre skola på en gång i rätten sitta.

Det har synts komiterade som, då angelägenheten att öka Hofrätternas arbetsprodukt icke lärers kunna bestridas, Norges föredöme skulle mäktigt tala för nedsättning af domfört antal ledamöter äfven i våra öfverrätter till tre. Skulle emellertid viktiga betänkligheter möta mot införande i detta fall af likhet de båda länderna emellan, så synes lagberedningens förslag, jemkadt till öfverensstämmelse med hvad i afseende å Högsta Domstolen är stadgadt, kunna medföra synnerlig nytta, om det nemligen bestämdes, att i Hofrätt skola i viktigare mål fem, i ringare minst tre ledamöter vara domfört antal. Och om det icke anses lämpligt att åt domstolen sjelf öfverlemnas pröfningen hvilka saker skola såsom ringare anses, återstår att genom lag bestämma äfven detta, för hvilket fall komiterade hemställa, om icke exekutionsmål, tvistemål, som afse ett värde af mindre än tvåhundra Kronor, samt brottmål, hvilka icke kunna medföra strängare påföljd än böter eller kortare tids fängelse, skulle få i öfverrätt afgöras af tre ledamöter.

I den mån kostnaderna för rättsskipningen i öfverrätterna ökas, blir det ock mer och mer angeläget att arbetet så ordnas, att icke krafterna förspillras på mindre viktiga eller rent af onödiga göromål. Det förfarande, som egt rum under det efter lagmans- och kämnarsrätternas upphäfvande förflutna fjerdedels sekel, eller att, sedan målen en tid fått hopa sig i öfverrätt, tillfälliga förstärkningar af dessa domstolar anlåtats för att arbeta undan den samlade balansen, är icke egnadt att hos den rättsökande alstra belåtenhet med och förtroende till rättsskipningen. Begge dessa känslor äro dock för samhällets trefnad så viktiga att, om de blifvit, äfven i ringa mån, rubbade, ett sådant förhållande ej bör lemnas utan afseende och få fortfora. Bäst skulle väl det allmännas kraf på rättsskipningens jemna och oafbrutna

fortgång utan öfverdrifna kostnader tillgodoses, om, genom någon af de åtgärder komiterade ofvan antydt, domarepersonalens antal i Hofrätterne bragtes i motsvarighet till de göromål, som åligga densamma. Men derjemte torde det vigtiga ändamålet äfven kunna väsentligen främjas genom åtgärder, syftande till förenkling af de vid målens behandling stadgade former och såmedelst till de rättsökandes betryggande, att icke målens afgörande onödigt fördröjes och tredskande parter derigenom obehörigen uppmuntras att öka domstolarnes arbeten. Komiterade anse sig därför böra framställa förslag till sådana förändringar i sättet för målens behandling inom Hofrätterne, som synts böra leda till förenkling af handläggningen och såmedelst till ett skyndsammare afgörande.

I tvistemål, såväl instämnda som de, hvilka genom vad fullföljas, skola i Hofrätt alla inlagor med bevis, som dertill höra, tvefalt ingifvas, den ena att vara i Hofrätten kvar, den andra att gifvas till vederparten. Om denna ordning att inlagor med tillhörande bevis skola tvefalt ingifvas, hvilken i längre tid varit äfven i konkursmål tillämpad, utsträcktes till alla i Hofrätt anhängiggjorda eller fullföljda ansöknings- eller besvärsmål, vare sig af tvistemåls eller brottmåls egenskap, skulle derigenom vinnas, att, när ansökning eller besvär funnes böra utställas till förklaring, det ena exemplaret kunde med åtecknad delgifningsbeslut utlemnas, medan det andra, jemte underrettens protokoll, när sådana varit bifogade, blefve i Hofrätten kvar. Det nu brukliga vidlyftigare redogörandet för målet i Hofrättens protokoll kunde derigenom mycket förenklas på samma gång handlingarnes kvarliggande i Hofrätten satte denna i tillfälle att, så snart målet vore, genom försummelse att fullgöra Hofrättens föreläggande, färdigt att utan inkommen förklaring afgöras, detta ock kunde obehindradt ske.

I sammanhang härmed har det synts komiterade, som beskaffenheten af de äfventyr, hvilka för förklarings afgifvande eller verkställande af delgifning part föreläggas, i flera hänseenden icke vore rätt lämpliga. I förstnämnde fall förelägges mestadels vite och, först sedan detta är försutet, äfventyr af målets afgörande; i vissa händelser förelägges äfven vite för besvärens uttagande och delgifning. Om i alla dylika fall äfventyret städe vore att, derest det förelagda icke inom stadgad tid fullgjordes, Hofrätten vore oförhindrad att afgöra målet, skulle behandlingen vid alla de tillfällen, der nu bötesäfventyr måste tillämpas, väsentligen förenkias. I stället nemligen att, genom särskildt beslut, fälla till vitet och förelägga ny tid och nytt äfventyr samt afvakta detta besluts expedierande, delgifning med vederbörande, den ytterligare tidens utgång och de vidare åtgärder, som kunna erfordras, egde Hofrätten att genast afgöra målet. Komiterade finna sig desto hellre böra förorda att i dylika fall vite icke förelägges, som, utom fördelen af förenklad behandling, äfventyret af vite i och för sig synes

olämpligt. För en illvilligt tredskande part bör ej tillfälle beredas att på detta sätt köpa uppskof och tidsutdrägt i målets behandling. En part åter, som ej vill längre drifva sin talan såsom besvärande, eller hvilken, såsom förklarande, anser sig ej behöfva vidare utveckla sin talan, än han det vid underrätt gjort, bör ej genom böter tvingas dertill, utan må ega att låta vid underrättens beslut förblifva eller få saken i befintligt skick pröfvad.

För den händelse att part i besvär anhåller att få rådrum för sin talans vidare utvecklande eller vid besvär eller vadeinlaga ej bifogar fullständiga protokoll rörande målets handläggning vid underrätt, borde väl genom lag föreskrifvas huru förfaras skulle, helst så att, der part anfört skäl eller med bevis styrkt, att han ej kunnat fullständiga besvär eller fullständiga handlingar aflemna, de sistnämnda finge i vademål under skriftvexlingen ingifvas och besvärsmålen någon bestämd kort tid hvila i afvaktn på besvärens och handlingarnes fullständigande, men derefter utan vidare omgång företagas till behandling. Skall åter, hädanefter som hittills, särskild pröfning af hvarje särskildt mål i dylika fall ega rum och föreläggande meddelas, anse komiterade att de hittills ofta brukliga förhören i Hofrätt borde undvikas och föreläggandet meddelas endast genom anslag i Hofrättens förmak, hvilket anslag för de flesta fall torde kunna efter antaget formulär utfärdas.

Den skriftliga berättelse, som uti instämnda och vädjade saker skall utfärdas, för att af parterne eller deras ombud genomläsas och underskrifvas, äfven detta vid vite, har förlorat den betydelse, den ursprungligen var afsedd att ega, och torde numera icke kunna anses leda till annat än tidsutdrägt och omgång. Den torde därför böra afskaffas och det tillkomma parterne att under skriftvexlingen tillkännagifva, om muntligt förhör äskas samt anledningen därför. Har sådant förhör ej blifvit begärdt eller är giltig anledning för förhöret ej uppgifven, bör målet företagas till afgörande.

En betydlig del af Hofrätternes sammanträdestid upptages genom läsning af handlingarne. Denna läsning kan svårligen anses bereda någon mer än den ledamot, af hvilken den verkställes, en närmare kännedom af målet. För referenten, som redan känner handlingarne, går tiden utan nytta; för de öfriga, icke läsande ledamöterna torde i de flesta fall nyttan af läsningens åhörande icke svara mot tidsförlusten under den dyrbara sammanträdestiden. Målets beredning skulle därför vinna, om denna läsning förvandlades till hemarbete, så att, sedan referent genomgått handlingarne och, om målets vidlyftighet sådant påkallade, uppsatt promemoria, handlingarne aflemnades till en annan ledamot å divisionen, hvilken likaledes genomginge desamma och granskade promemorian, om sådan finnes, hvarefter målet föredroges. Den ledamot, som förut tagit kännedom om handlingarne, vore då i tillfälle att genast kontrollera föredragningen och vore antagligen mera färdig till sakens mögnare bedömande, än som efter åhörande af före-

dragning utaf en förut okänd sak samt en ofta nog kanske störd och afbruten läsning af handlingarne kan vara fallet. Två ledamöter hade en på förhand vunnen närmare kännedom af handlingarne och en omedelbart efter föredragningen företagen och genomförd öfverläggning torde lättare föra till sakens afgörande, än som sker under nuvarande förhållanden, då den läsande ledamotens kännedom af handlingarne, om dessa äro vidlyftigare, lätteligen kan vara mindre säker och således allt beror på referenten och hans framställningsförmåga.

Om på detta sätt mycken läsning af handlingar, en mängd förhör och många förelägganden för besvärs och handlingars fullständigande försvunne, synes det komiterade antagligt, icke blott att sammanträdestiden skulle blifva fullt tillräcklig för alla måls behandling, utan att den kunde minskas till beredande af någon ytterligare tid för det ökade hemarbetet. Kunde sålunda jemte lördagen, som redan nu är ledig, äfven onsdagen undantagas från sammanträden och sålunda hvar tredje arbetsdag lemnas ostörd åt hemarbete samt Hofrätterne, i likhet med hvad i en del andra embetsverk egt rum, framflyttade tiden för sammanträdenas början något längre på förmiddagen, lärer lämplig tid för det ökade hemarbetet lätteligen kunna åstadkommas.

Ändamålet med ett utslag eller en dom är att för parterne och, om så fordras, för verkställande myndighet klart och bestämdt uttala om och hvad den ena parten kan hafva att till den andra, eller möjligen, i form af böter, till det allmänna fullgöra. Derjemte skola enligt vår lag de skäl, hvarpå den dömande myndigheten grundar sitt beslut, angifvas. Men en berättelse öfver målet och dess gång behöfver och bör domen ej vara. Parterne och deras ombud, hvilka känna handlingarne i saken, behöfva den ej; för part, som redan hos underrätt löst dess utslag, är det till och med obehörigen betungande att få öfverrättens dom fördyrad genom ett återupprepande af samma, redan en gång betalda meddelande. Om någon gång det kan för personer utom målet vara af intresse att i utslaget finna en sammanfattning af målets hufvudpunkter, är detta icke ett tillräckligt skäl att betunga så väl det allmänna som de enskilda parterne med kostnaderna för utarbetande af dylika sammanfattningar, desto mindre, som de i allt fall blifva, äfven såsom sådana, otillfredsställande, och den, som vill hafva närmare kännedom af saken, icke lärer kunna underlåta att söka den i handlingarne. Till gagn för det allmänna, till vinst för de enskilda parterne och till minskande af onödigt arbete skulle det därför, efter komiterades mening, kunna i någon mån leda, om utslag och domar förkortades dels derigenom att underrättens beslut icke intoges i annat fall än då det helt och hållet eller till någon del af öfverrätten fastställdes, dels derigenom att

ämnet för åtal eller käromål kortare, än nu ofta sker, angäfvos och vidlyftigt anförande af påståendena undvekes.

Krigshofrätten.

Uti underdånig skrifvelse den 25 November 1873 har Krigshofrätten, med afscende å den alltmera stegrade kostnaden för allt, som till lefnadsförmödenheter räknas, i likhet med öfriga embetsverk framställt förslag till lämplig ansedd förbättring i dess civile embets- och tjenstemäns löneförmåner, hvilka, enligt hittills gällande stat och särskilda föreskrifter, utgått på följande sätt:

1 krigshofrättsråd, lön 2,628 R:dr, lönefyllnad 1,872 R:dr	Summa 4,500 R:dr.	
1 sekreterare, lön 1,971 R:dr, löne- fyllnad 529 R:dr	” 2,500 ”	
samt dessutom i renskrifnings- arvode 150 R:dr.		
1 krigsfiskal, lön 1,971 R:dr, löne- fyllnad 529 R:dr	” 2,500 ”	
2 kanslister, hvardera lön 487: 50, lönefyllnad 287 R:dr. S:a 774: 50	” 1,549 ”	} utom ljus- penningar.
1 väbel eller vaktmästare, lön 328: 50, lönefyllnad 188 R:dr	” 516: ” 50 öre	
1 hofrättspost, lön 218 R:dr, lönefyll- nad 158 R:dr	” 376: ” — ”	
hvarjemte finnes ett anslag till gratifikationer, 150 R:dr.		

Genom Kongl. Brefven den 21 Maj och 7 September 1869 samt den 20 Maj 1870 har, enligt hvad Krigshofrätten förmåler, blifvit bestämdt, att kanslistbefattningarna och en vaktmästaresyssla skola indragas, de förra vid innehafvarnes och den senare vid endera vaktmästarens afgang, äfvensom att dels för ombesörjandet af renskrifningen inom Krigshofrättens kansli och krigsfiskalsexpeditionen, hvilken renskrifning för närvarande bestrides af kanslisterna, arvoden skola utgå till sekreteraren med 800 R:dr, deraf han på grund af Kongl. Brefvet den 7 September 1869 redan nu uppbär ofvan- nämnde 150 R:dr, och till krigsfiskalen med 200 R:dr, dels ock att, då den ena vaktmästaretjensten indrages, den kvarvarande vaktmästarens lön höjes till 600 R:dr, utan beräkning af ljuspenningar.

Krigshofrätten, som förmått sig dela den på senare tid allt allmänare antagna åsigt, att lönen bör efter viss, bestämd tjänstetid med visst belopp ökas och utgå hufvudsakligen såsom fast lön, men till någon mindre del såsom tjänstgöringspenningar, hvilka sistnämnda skulle tillkomma den ordinarie innehafvaren af embete eller tjänst, då han vore i utöfning af sin befattning, men för den tid, han af en eller annan orsak åtnjöte tjänstledighet, den, som under tjänstledigheten embetet eller tjänsten bestridde, har hemställt, att årliga aflöningen för Hofrättens civile embets- och tjänstemän måtte, med 500 R:drs ålderstillägg för en hvar af dem efter 5 års tjänstetid samt med beräknande af en viss del af lönebeloppet såsom tjänstgöringspenningar, fastställas sålunda:

krigshofrättsrådet: lön	4,500,	tjänstgöringspenningar	1,000,	summa	5,500,
sekreteraren	„ 2,800,	„	700,	„	3,500,
krigsfiskalen	„ 2,800,	„	700,	„	3,500,

samt att den fasta lönen för en hvar af dem skulle ökas genom ålderstillägg efter fem års tjänst med 500 R:dr.

Beträffande de två kanslistjänsterna, så enär dessa skola vid nuvarande innehafvares afgang indragas, har Krigshofrätten väl ansett någon löneroglering för dem ej kunna ifrågakomma, men deremot hemställt, att begge kanslisterna måtte, hvardera med bibehållande såsom pension af de löneförmåner, hvaraf han för närvarande är i åtnjutande, eller 793 R:dr 70 öre (ljuspenningar inberäknade), på allmänna indragningsstaten öfverflyttas, och att, då vid sådant förhållande ombesörjandet af renskrifningen inom Krigshofrättens kansli och krigsfiskalsexpeditionen skall af sekreteraren och krigsfiskalen öfvertagas, de för detta ändamål redan bestämda arvoden, för sekreteraren 800 och för krigsfiskalen 200 R:dr, måtte derefter få utgå.

Utom de belopp, som, enligt hvad ofvan är omförmäldt, hittills varit å Krigshofrättens stat uppförda, hafva, i följd af senaste Riksdags beslut, med indragning af de till nämnde Hofrätts ordförande och militäre ledamöter förut från olika anslag utgående arvoden och ljuspenningar, i Hofrättens stat upptagits följande fasta arvoden:

till ordföranden	Kronor 2,000: —
„ 3 militära ledamöter, hvardera 1,000	„ 3,000: —
	<u>tillsammans Kronor 5,000: —</u>

hvarigenom anslaget för Krigshofrätten, förut i riksstat uppfördt med 12,241 R:dr 50 öre, blifvit höjdt till 17,241 Kronor 50 öre. I nyssnämnda arvoden, som utgöra godtgörelse för särskilda uppdrag jemte de ordinarie befattningar, för hvilka innehafvarne såsom officerare uppbära fast lön, har någon ändring icke blifvit ifrågasatt, hvarför ock komitén saknar anledning att rörande dem yttra sig. Beträffande åter det af Krigshofrätten framlagda för-

slaget till ny lönestat, har komitén vid granskningen af detsamma ansett sig skyldig att, likasom vid behandlingen af de öfriga Hofrätternas förslag, icke endast fästa afseende å behovet af en förbättring i embets- och tjänstemännens lönevilkor, utan tillika tillse i hvad mån de med befattningarna förenade arbetenas mängd och betydighet kunna anses taga tjänstemännens tid och krafter i anspråk. Till vinnande af upplysning i detta hänseende har komitén tagit kännedom om ofvan åberopade af Justitiekanslersembetet den 31 sistlidne Juli afgifna underdåniga memorial, i hvad det angår Krigshofrättens arbetsredogörelse för år 1873, och dervid inhemtat, att följande mål blifvit i Krigshofrätten

	det året afgjorda.	till år 1874 balanserade.
Kongl. Maj:ts nådiga bref och remisser	16	—
Till Krigshofrättens omedelbara pröfning hörande	12	8
Besvärsmål	26	1
Andra brottmålsärenden	7	—
Öfriga mål och ärenden	567	—
	Summa 628	9.

Den förra summan är högre än under något af de nästföregående nio åren, då målens antal utgjort:

	Afgjorda.	Balanserade.
År 1864	423	10
„ 1865	406	17
„ 1866	416	25
„ 1867	421	25
„ 1868	423	8
„ 1869	428	14
„ 1870	411	12
„ 1871	405	15
„ 1872	573	13

Men om från målens antal afdragas de under rubrik "öfriga mål och ärenden" upptagna, hvilka, enligt hvad Justitiekanslersembetet upplyser, utgöras af "inkomna domböcker, rapporter och rullor", så uppgå de *egentliga* målen, som år 1873 blifvit slutligen handlagda, till 61, och antagligen har proportionen under de föregående åren varit ungefär densamma.

Af dessa siffror framgår ovedersägligt, att den utgift, staten måste vidkännas för aflöningen af Krigshofrättens embets- och tjänstemän är högst betydlig i förhållande till det arbete, nämnde Hofrätt har att utföra. Inom ett större embetsverk kan ett dylikt missförhållande rättas genom indragning af

öfverflödiga tjenster, men någon minskning i antalet tjenstemän utöfver hvad som redan är beslutadt lärer här icke kunna ega rum på annat sätt än genom hela Krigshofrättens indragning, och en dylik fråga ligger utanför det uppdrag komitén erhållit. Vid sådant förhållande och då staten icke lämpligen bör vidkännas förökade kostnader för ifrågavarande institution, finner sig komitén icke kunna tillstyrka det af Krigshofrätten framställda förslaget till löneförbättring för dess embets- och tjenstemän. Då likväl de hittills bestådda lönerna icke under nuvarande priset förhållanden kunna tillförsäkra innehafvarne en oberoende utkomst, och Krigshofrättens arbeten tvifvelsutan kunna fortgå utan hinder deraf att Hofrättens embets- och tjenstemän tillika hafva annan sysselsättning, anser sig komitén böra förorda det undantagsstadgande för nämnde embets- och tjenstemän, att dem må, efter Krigshofrättens bepröfvande, tillåtas att jemväl innehafva tjenstebefattningar utom Hofrätten; hvarjemte och då de sekreteraren och krigsfiskalen tillförsäkrade löneinkomster icke tillfullo kunna dem tillgodokomma förr än de nuvarande kanslisterne ur tjenst afgått, komitén biträder det af Krigshofrätten framställda förslaget, att nämnde kanslister, af hvilka den ene, född år 1802, blef 1827 till kanslist utnämnd och den andre, född 1810, inträdde i statens tjenst år 1830, må på allmänna indragningsstaten öfverflyttas med pension, motsvarande de för en hvar af dem uppgifna aflöningsförmånerna, 793 Kronor 70 öre. I enlighet med hvad nu blifvit anfördt får komitén hemställa,

att de två vid Krigshofrätten nu anstälde kanslisterne må på allmänna indragningsstaten öfverflyttas med årlig pension af 793 Kronor 70 öre hvardera;

att de enligt särskilda nådiga förordnanden för Krigshofrättens civile embets- och tjenstemän afsedda aflöningsbelopp må, under förbehåll, att all inom Krigshofrätten förefallande renskrifning ombesörjes af vederbörande tjenstemän, i stat uppföras med lämplig fördelning i egentlig lön och tjenstgöringspenningar efter de grunder och under enahanda vilkor för tjenstgöringspennin-garnas åtnjutande, som i afseende på rikets Hofrätter blifvit föreslagna, sålunda:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
krigshofrättsrådet	3,300: —	1,200: —	4,500: —
sekreteraren	2,500: —	800: —	3,300: —
krigsfiskalen	2,000: —	700: —	2,700: —
vaktmästaren	600: —	—	600: —

dock att de för vaktbetjeningen hittills bestådda löner jemte ljuspenningar må fortfarande utgå till dess redan bestämd reglering kan ega rum;

att Krigshofrättens civile embets- och tjänstemän må, efter Krigshofrättens bepröfvande, tillåtas att jemväl innehafva tjänstebefattningar utom Hofrätten;

att de för embets- och tjänstemän vid rikets Hofrätter föreslagna skyldigheter och rättigheter i afseende på afskedstagande och pensionering må jemväl för Krigshofrättens civile embets- och tjänstemän blifva gällande;

samt att bifogade förslag till aflöningsstat för Krigshofrätten, Lit. G, må i nåder fastställas.

Återställande de till komitén öfverlemnade handlingar rörande löne-regleringen vid rikets Hofrätter och bifogande de vid ärendets slutliga behandling hos komitén anförda skiljaktiga meningar, framhärda komiterade med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter,

H. W. BREDBERG.

O. F. AF SILLÉN.

ERIK LJUNGSTEDT.

A. W. DUFWA.

LISS OL. LARSSON.

Anton Granlund.

Stockholm den 12 December 1874.

Lit. A.

Nu gällande
Stat
för Svea Hofrätt.

	Riksmünt.
1 President, lön	9,000 —
10 Hofrättsråd, löner à 5,000 R:dr	50,000 —
5 Assessorer, löner à 4,500 R:dr	22,500 —
5 dito d:o à 4,000 R:dr	20,000 —
5 dito d:o à 3,500 R:dr	17,500 —
1 Sekreterare, lön	2,000 —
1 Advokatfiskal, lön	2,500 —
4 Fiskaler, löner à 1,500 R:dr	6,000 —
1 Fiskal, lön (såsom arvode)	1,500 —
3 Notarier, löner à 1,800 R:dr	5,400 —
2 dito d:o à 1,800 R:dr (såsom arvoden)	3,600 —
5 dito d:o à 1,400 R:dr	7,000 —
5 dito d:o à 1,000 R:dr (såsom arvoden)	5,000 —
Till arvode för biträde vid notariegöromålen	2,500 —
1 Aktuarie, lön	2,500 —
1 Arkivarie, lön	2,000 —
Arvoden för renskrifning och annat biträde vid fiskalsexpe- ditionen	1,800 —
Arvoden till Amanuenser för biträde åt sekreteraren, advokat- fiskalen, aktuarien och arkivarien	2,700 —
Gratifikationsmedel åt extra ordinarie tjänstemän och vakt- betjente	1,500 —
Adjunktionsmedel	1,800 —
1 Vaktmästare, lön	600 —
5 Hofrättsposter, löner à 400 R:dr	2,000 —
5 dito d:o à 300 R:dr	1,500 —
Tillkommer, enligt Kongl. brefvet den 23 Maj 1873, löne- förhöjning åt 10 Hofrättsposter à 100 R:dr	1,000 —
S u m m a	171,900 —

Nu gällande
Stat
för Göta Hofrätt.

	Riksmünt.	
1 President, lön	9,000	—
10 Hofrättsråd, löner à 5,000 R:dr	50,000	—
5 Assessorer, löner à 4,500 R:dr	22,500	—
5 dito d:o à 4,000 R:dr	20,000	—
5 dito d:o à 3,500 R:dr	17,500	—
1 Sekreterare, lön	2,500	—
1 Advokatfiskal, lön	3,000	—
5 Fiskaler, löner à 1,500 R:dr	7,500	—
5 Notarier, löner à 1,800 R:dr	9,000	—
5 dito d:o à 1,400 R:dr	7,000	—
5 dito d:o à 1,000 R:dr	5,000	—
Till arvoden för biträde vid notariegöromålen	2,500	—
1 Aktuarie, lön	2,000	—
1 Arkivarie, lön	2,000	—
5 Amanuenser, arvoden à 600 R:dr	3,000	—
Arvoden för renskrifning och annat biträde vid fiskalsexpe- ditionen	1,500	—
Gratifikationer åt e. o. tjenstemän och vaktbetjente	1,500	—
Adjunktionsmedel	1,800	—
1 Vaktmästare, lön	600	—
5 Hofrättsposter, löner à 400 R:dr	2,000	—
S u m m a	169,900	—

Lit. C.

Nu gällande
Stat
för Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.

	Riksmünt.	
Presidenten, lön	9,000	—
4 Hofrättsråd, löner à 5,000 R:dr	20,000	—
2 Assessorer, löner à 4,500 R:dr	9,000	—
2 dito d:o à 4,000 R:dr	8,000	—
2 dito d:o à 3,500 R:dr	7,000	—
1 Sekreterare, lön	3,000	—
1 Advokatfiskal, lön	3,000	—
2 Fiskaler, löner à 1,500 R:dr	3,000	—
2 Notarier, löner à 1,800 R:dr	3,600	—
2 dito d:o à 1,400 R:dr	2,800	—
2 dito d:o à 1,000 R:dr	2,000	—
Till arvoden för biträde vid notariegöromålen	1,000	—
1 Aktuarie, lön	2,500	—
1 Arkivarie, lön	2,000	—
Arvoden för renskrifning och annat biträde vid fiskalsexpeditionen	600	—
Arvoden till Amanuenser, såsom biträde åt sekreteraren, advokatfiskalen, aktuarien och arkivarien	1,800	—
Gratifikationer åt e. o. tjenstemän och vaktbetjente	600	—
Adjunktionsmedel	900	—
1 Vaktmästare, lön	600	—
2 Hofrättsposter, löner à 400 R:dr	800	—
S u m m a	81,200	—

Förslag till
Stat
för Svea Hofrätt, att tillämpas från och med år 1876.

	Lön. Kronor.	Tjenstgöringspennin- gar. Kronor.	Arvoden och ersätt- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.		
1 President	7,600	2,400	—	10,000		
1 Hofrättsråd, ordförande å division . . .	4,600	1,800	600	7,000		
4 dito d:o	18,400	7,200	2,400	28,000		
1 dito	4,600	1,800	—	6,400		
4 dito	18,400	7,200	—	25,600		
1 Assessor	3,000	1,800	—	4,800	Efter 5 års tjänstgöring inom graden kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 års med ytterligare 500 kronor.	
14 dito	42,000	25,200	—	67,200		
1 Sekreterare	3,500	1,500	—	5,000		
1 Advokattfiskal	3,000	1,500	—	4,500		
1 Tjenstemän inom notariegraden (Notarie)	1,600	1,200	400	3,200		
9 dito d:o (dito)	14,400	10,800	3,600	28,800		
1 dito d:o (Aktuarie)	1,600	1,200	—	2,800		
1 dito d:o (Arkivarie)	1,600	1,200	200	3,000		
1 Fiskal	1,600	900	200	2,700		
3 dito	4,800	2,700	600	8,100		
Anslag till amanuenser, semestervikariat samt e. o. biträden	—	—	—	7,500		
1 Vaktmästare	800	300	—	1,100		Efter 5 års tjänstgöring kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Hofrättspost	500	200	—	700		
9 dito	4,500	1,800	—	6,300		
S u m m a	—	—	—	222,700		

Ann. De af nuvarande embets- och tjenstemän samt vaktbetjente, som inom förelagd tid förklarar sig icke vilja på denna stat ingå, bibehållas vid nuvarande aflöningsförmåner; dock att för den, som hittills åtnjutit sportler, ersättning derför utgår af statsmedel med det belopp, hvartill sportlerna visas hafva i medeltal uppgått under de före statens fastställande senast förflutna 5 kalenderår.

Lit. E.

Förslag till
Stat
för Göta Hofrätt, att tillämpas från och med år 1876.

	Lön. Kronor.	Tjenst- görings- pennin- gar. Kronor.	Arvoden och ersätt- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 President	7,600	2,400	—	10,000	
1 Hofrättsråd, ordförande å division . . .	4,600	1,800	600	7,000	
4 dito d:o	18,400	7,200	2,400	28,000	
1 dito	4,600	1,800	—	6,400	
4 dito	18,400	7,200	—	25,600	
1 Assessor	3,000	1,800	—	4,800	
14 dito	42,000	25,200	—	67,200	Efter 5 års tjenstgöring inom graden kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 års med ytterligare 500 kronor.
1 Sekreterare	3,500	1,500	—	5,000	
1 Advokatfiskal	3,000	1,500	—	4,500	
1 Tjensteman inom notariegraden (Notarie)	1,600	1,200	400	3,200	
9 dito d:o (dito)	14,400	10,800	3,600	28,800	
1 dito d:o (Aktuarie)	1,600	1,200	—	2,800	
1 dito d:o (Arkivarie)	1,600	1,200	200	3,000	
1 Fiskal	1,600	900	200	2,700	
3 dito	4,800	2,700	600	8,100	
Anslag till amanuenser, semestervikariat samt e. o. biträden	—	—	—	7,500	
1 Vaktmästare	800	300	—	1,100	Efter 5 års tjenstgöring kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Hofrättspost	500	300	—	800	
4 dito	2,000	1,200	—	3,200	
S u m m a	—	—	—	219,700	

Ann. De af nuvarande embets- och tjenstemän samt vaktbetjente, som inom förelagd tid förklarar sig icke vilja på denna stat ingå, bibehållas vid nuvarande aflöningsförmåner; dock att för den, som hittills åtnjutit sportler, ersättning derför utgår af statsmedel med det belopp, hvartill sportlerna visas hafva i medeltal uppgått under de före statens fastställande senast förlutna 5 kalenderår.

Förslag till
Stat
för Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, att tillämpas från och med
år 1876.

	Lön. Kronor.	Tjenstgöringspennin- gar. Kronor.	Arvoden och ersätt- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 President	7,600	2,400	---	10,000	
1 Hofrättsråd, ordförande å division . . .	4,600	1,800	600	7,000	
1 dito dito	4,600	1,800	600	7,000	
1 dito	4,600	1,800	---	6,400	
1 dito	4,600	1,800	---	6,400	
1 Assessor	3,000	1,800	---	4,800	
5 dito	15,000	9,000	---	24,000	Efter 5 års tjenstgöring inom graden kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 års med ytterligare 500 kronor.
1 Sekreterare	2,500	1,500	---	4,000	
1 Advokatfiskal	2,000	1,500	---	3,500	
1 Tjensteman i notariegraden (Notarie)	1,600	1,200	400	3,200	
3 dito dito (dito)	4,800	3,600	1,200	9,600	
1 dito dito (Aktuarie och Arkivarie)	1,600	1,200	200	3,000	
1 Fiskal	1,600	900	200	2,700	
1 dito	1,600	900	200	2,700	
Anslag till amanuenser, semestervikariat samt e. o. biträden	---	---	---	3,500	
1 Vaktmästare	800	300	---	1,100	
1 Hofrättspost	500	300	---	800	
1 dito	500	300	---	800	
S u m m a	---	---	---	100,500	
Ann. 1. I händelse sekreteraren bibe- hålles vid skyldigheten att emottaga inkom- mande handlingar, utföras löneförmånerna för honom sålunda	2,000	1,500	---	3,500	
jemte rätt till ålderstillägg; kommande i sådant fall ofvanstående slutsumma att minskas med 500 Kronor och uppgå till .	---	---	---	100,000	

Ann. 2. De af nuvarande embets- och tjänstemän samt vaktbetjente, som inom förelagd tid förklarar sig icke vilja på denna stat ingå, bibehållas vid nuvarande aflöningsförmåner; dock att för den, som hittills åtnjutit sportler, ersättning därför utgår af statsmedel med det belopp, hvartill sportlerna visas hafva i medeltal uppgått under de före statens fastställande senast förflutna 5 kalenderår.

Lät. G,

Förslag till
Stat
för Krigshofrätten, att tillämpas från och med år 1876.

	Lön. Kronor.	Tjenst- görings- penningar. Kronor.	Summa. Kronor.
1 Ordförande arvode	— —	— —	2,000
1 Militärledamot dito	— —	— —	1,000
2 dito dito	— —	— —	2,000
1 Krigshofrättsråd	3,300	1,200	4,500
1 Sekreterare	2,500	800	3,300
1 Krigsfiskal	2,000	700	2,700
1 Vaktmästare	600	— —	600
S u m m a	— —	— —	16,100

Anm. De för vaktbetjeningen hittills bestådda löner, nemligen för
1 Väbel . . . kr. 516: 50.
och för 1 Hofrättspost » 376: —
tillsammans kr. 892: 50

jemte ljuspenningar, utgå fortfarande till dess reglering kan ega rum.

Särskilda meningar af:

1:o) *O. F. af Sillén:*

Bland de förslag, komiténs betänkande innehåller, förekomma tvänne af den beskaffenhet, att jag icke kunnat deruti instämma utan ansett mig böra uti en särskild reservation uttala min skiljaktiga mening. Det ena förslaget gäller löne regleringen för hofrättsråden i Svea och Göta Hofrätter samt i Skånska Hofrätten. Det andra rör förbudet emot flere tjensters förening.

Uti det förra förslaget har komitén, afvikande från den princip, som ansetts böra tillämpas vid regleringen af aflöningen för Hofrätternes tjänstemän och betjente i allmänhet, nemligen bestämmandet af ålderslönetillägg efter vissa års tjenstetid, för hofrättsråden i stället föreslagit den grund för en progressiv löneförbättring, att, utöfver den för dem alla lika aflöningen, särskilda arvoden skulle anslås åt de äldre hofrättsråd, som vore ordförande å Hofrätternes divisioner. Denna anordning, hvilken icke är betingad af större fordringar på desse ordförandes än på de öfrige hofrättsrådets verksamhet, innefattar i sjelfva verket enahanda slags fördelning i olika löneklasser, som, redan nu förekommande inom såväl assessors- och notariegraderne i Hofrätterne som vissa tjänstegrader i de förvaltande verken, med skäl blifvit anmärkt såsom mindre tjenlig och icke heller i tillämpningen alltid fullt rättvis, i anseende dertill att uppflyttningen i högre löneklass måste blifva beroende af hastigare eller långsammare omsättning af personalen inom denna klass. Anledningen till denna afvikelse från den i öfrigt antagna grundsatsen angifves i komiténs betänkande vara den, att genom ålderslönetillägg för hofrättsråden pensionen komme att höjas till ett belopp, som måhända skulle hafva ringa utsigt att vinna godkännande. Äfven jag delar farhågan att i detta hänseende ställa anspråken för högt, hvilket, med antagande af de pensionsgrunder, komitén föreslagit, måhända skulle blifva fallet, om, utöfver den egentliga lönen, vanligt ålderslönetillägg hofrättsråden tillades, men jag har deremot föreställt mig, att samma mål, utan uppoffring af förenämnda princip, lämpligen kan vinnas på det sätt, att den löneförbättring man afsett för hofrättsråden genom anvisande åt divisionscheferne af särskilda arvoden, hvarå pension icke får beräknas, i stället bestämmas att under enahanda form utgå, lika för alla hofrättsråden, efter fem års tjenstgöring i denna egenskap. Min mening är alltså den, att hofrättsrådets aflöningsförmåner böra fastställas sålunda:

lön 4,600 Kronor, tjenstgöringspenningar 1,800 Kronor eller tillsammans 6,400 Kronor, hvilket belopp efter fem års tjenstetid kan med ett årligt arvode af 600 Kronor förhöjas till 7,000 Kronor.

Det senare förslaget, innefattande för Hofrätternes samtliga ombets-

och tjänstemän att innehafva annan tjänstebefattning utom Hofrätten, dock med rätt för dem af nuvarande tjänstemän, som innehafva sådan befattning, att densamma bibehålla, så länge den icke vore för tjänstgöringen i Hofrätten hinderlig, har icke heller, i den utsträckning förslaget erhållit, kunnat af mig biträdas. Väl må det anses lämpligt, att ett sådant förbud varder stadgadt för Hofrätternes chefer och ledamöter samt måhända äfven för deras sekreterare och advokatfiskaler, enär de för desse embets- och tjänstemän föreslagna löneförmåner torde blifva någolunda tillfyllestgörande, men att för tjänstemännen i lägre grader, hvilkas aflöning, åtminstone i det fall att tjänstemannen har familj att försörja, måste blifva otillräcklig, utsträcka förbudet till alla slags befattningar och således jemväl till dem, som icke tillhöra rikets eller kommunens stat eller Riksdagens verk, och derigenom för desse tjänstemän stänga utvägen att genom emottagande af annan befattning af det antydda slaget söka bereda sig tillgång till fyllande af den brist, som statens aflöning ej förslår att betäcka, synes mig hårdt och äfven mindre välbeträckt, då i de fall, der enskilda tillgångar ej finnas, tjänstemannens näringsbekymmer måste komma att menligt inverka på tjänstens handhafvande. Komitén har visserligen i detta afseende hänvisat på de enskilda uppdrag, som det skulle vara tjänstemannen tillåtet att åtaga sig, men sådana uppdrag, hvilka, efter hvad erfarenheten visat, ofta taga tjänstemannens tid mer i anspråk än de befattningar, jag här ofvan åsyftat, komma i allmänhet blott ett fåtal till godo och kunna understundom äfven vara af den beskaffenhet, att en statens tjänsteman icke lämpligen bör dermed befatta sig. Jag anser således, att det föreslagna förbudet allenast må gälla Hofrätternes chefer och ledamöter äfvensom sekreterare och advokatfiskaler, men deremot icke bör i vidare mån utsträckas till Hofrätternes öfrige tjänstemän än att dem, med det undantag komitén medgifvit för nuvarande tjänsteinnehafvare, förbjudes att utom Hofrätten innehafva någon tjänstebefattning å rikets eller kommunens stat eller i någotdera af Riksdagens begge verk, hvaremot det skulle vara dem tillåtet att tillika sköta annan ringare beställning efter Hofrättens bepröfvande och så länge denna befattning betunnas icke vara hinderlig för statstjänstens behöriga utöfning.

2:o) *Erik Ljungstedt:*

Väl har jag, med öfrige komiterade, ansett ett hvart aflöningsbelopp böra fördelas i *egentlig lön* — motsvarande äfven hvad tjänsteinnehafvare borde vid afgang efter uppnådda 65 lefnads- och 35 tjänstår såsom pension tillkomma — samt i *tjänstgöringspennningar* — utgörande hvad af honom i allmänhet skulle vid ledighet från sysslans förrättande till vikarie afstås, — likasom jag också, i fråga om den förbättring af löneförmånerna, som må kunna tjänstemän beredas oberoende af befordran och således under det

de i sin befattning qvarstå, ansett företråde böra gifvas åt det slag af sådan löneförbättring, som benämnes *ålderstillägg* och kommer tjenstemannen till godo efter viss tids utöfning af hans syssla, framför den löneförhöjning, som allmännast för det närvarande åstadkommes genom uppflyttning till högre löneklass i mån endast af äldre kamrats afgang;

men deremot har jag icke kunnat biträda komiténs åtgärd att vid sagda fördelning hänföra ålderstillägget i dess helhet till sjelfva lönen.

Emellan de nämnda begge slagen af löneförbättring finnes nemligen i min tanke icke någon annan skillnad, än den af olika villkor för deras tillträdande; och då för närvarande en viss del af *hela* aflöningen äfven för de Hofrätternes embets- och tjenstemän, som i nu gällande ordning kommit i åtnjutande af löneförbättring inom graden, måste afstås vid tjenstledighet utöfver den tid sådan kan afgiftsfritt få begagnas, och en annan bråkdel af det *hela* frånträdas vid afgang med pension, anser jag på likartadt sätt böra tillvägagås äfven efter utbyttandet af nu stadgad löneförhöjning mot det föreslagna ålderstillägget, för hvars bibehållande i begge de förenämnda fallen och upphöjande derigenom till annan af större helgd omhågnad natur än den primitiva aflöningen något skäl icke synes mig vara för handen.

Af åtgärden att föra ålderstilläggen ensamt till de egentliga lönerna har ock blifvit en följd, att redan vid första tillfälle, då den antagna regeln, att sådant lönetillägg skulle få tillräddas efter fem års tjenstgöring i graden, kom i fråga att tillämpas, nemligen i afseende på hofrättsråden, undantag måst göras från samma regel, i det att man funnit sig för pensionsbeloppets begränsande nödsakad föreslå, att förmånen skulle dem i stället tillgodokomma under den särskilda benämningen af *arvode* och endast från den tidigare eller senare tidpunkt, då desse ledamöter komme att såsom de främste föra ordet på Hofrätternas särskilda divisioner, men i hvilket förfogande jag icke heller, emot hvad nu af mig blifvit yttradt, kunnat instämma, dervid äfven ledd af den föreställningen, att, då sistnämnda åliggande ingalunda kan vara af den säregna vigt och beskaffenhet, att ju icke en hvar, som pröfvas förtjent att till hofrättsråd befordras, bör redan genom de egenskaper, som för embetet i allmänhet tagas i anspråk, vara tjenlig och passande jemväl till ordförande å hofrättsdivision, hvarken lämpligt eller behöfligt må vara, att någon likasom särskild godtgörelse för fullgörandet af detta åliggande skall ega rum.

Min mening är därför, att hofrättsråd, ehvad han ännu inträdt i utöfning af sistberörda bestyr eller icke, bör efter fem års anställning i graden kunna tilldelas ålderstillägg till lika belopp som det för divisionsordförande tillstyrkta arvode af 600 Kronor, hvilket belopp jemväl är lika med skillnaden imellan högsta assessors- och första råds aflöning; och kunde, om behöfligt vore, ett särskildt stöd för denna anordning hemtas deraf, att olikheten i tjenstgöring emellan divisionschefer och öfrige hofrättsråd skulle

komma att icke oväsentligen utjemnas genom komiterades förslag att på de förre öfverflytta en del af den föredragning, från hvilken de nu äro alldeles fritagne.

Vidare har vid fördelningen i lön och tjenstgöringspenningar mig syntes lämpligast vara, att en viss för alla aflöningsbelopp lika grund blefve antagen och följd, så att den ena och de andra komme att, om icke noggrannt, likväl mycket nära motsvara viss procent af det hela. Någon sådan allmän grund har emellertid icke härutinnan fått göra sig gällande, hvarföre ock lönen och tjenstgöringspenningarna kommit att stå i så skiljaktigt förhållande till sjelfva aflöningssummorna, att tjenstgöringspenningarna t. ex. för sekreterare i Svea och Göta Hofrätter, som vore i åtnjutande af två ålderstillägg, utgöra endast 25 procent af hela deras aflöning, under det de för advokatfiskal i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge samt för notarier, som ännu icke undfått något ålderstillägg, uppgå till 42, 85 procent för den förre och ända till 50 procent för de senare å deras respektive löneinkomster, äfvensom de jemväl för åtskilliga andra tjenstemän ligga närmare de senare procentalen än det förstnämnda, men hvilka högre löneafdrag det icke kan vara billigt att låta samme tjenstemän vid afskedstagande eller inträffande sjukdomsförfall vidkännas. Hvad särskildt angår notarierna, så har väl denna oegentlighet kommit att blifva till utseendet mindre påfallande derigenom, att den del af deras aflöning, som ansetts motsvara kostnaden för utskrifning af domar och utslag eller 400 Kronor — likasom äfven för arkivarien och fiskalerne i enahanda afseende föreslagen godtgörelse af 200 Kronor — icke sammanförts med de öfriga tjenstgöringspenningarna, utan, lika med arvodet till divisionscheferne, blifvit upptagen i särskild kolumn, under särskild titel; men då beloppen, såsom komiterade ock vitsordat, äro att hänföra till naturen af tjenstgöringspenningar och skola tillfalla den, som förrättar tjensten, samt frånträdas vid afgång derifrån med pension, uppkommer genom den egna benämningen icke någon förändring i sak.

Emot hvad komitén till stöd för åtgärden anført, nemligen att det "icke må ifrågasättas, att de" — notarierna och arkivarien (äfvensom fiskalerne) — "kunna eller böra sjelfve sysselsätta sig med renskrifning i vidsträcktare mån än hvad angår det ineliggande exemplaret af utslag eller dom, utan måste de för öfrigt renskrifningsarbete anlita särskildt biträde", samt att, "då ersättningen torde åtgå för sitt ändamål, den ej bör inberäknas bland de ordinarie löneförmånerna", samt tjenstgöringspenningarna icke med sagda ersättningsbelopp höjas "för att undvika olika aflöning inom notariegraden", — finner jag mig böra å min sida anmärka: att eftersom berörda renskrifningsbestyr utgör ett ovilkorligt tjensteåliggande för de respektive sysslornas innehafvare, bör icke mera derför än för andra deras göromål viss särskild godtgörelse åt dem anslås; att det belopp, som af komitén beräknats såsom

kostnadsersättning för renskrifning, väl icke kan förlora egenskapen af en ordinarie löneförmån derigenom, att det under eget namn uppföres i en särskild kolumn, utan förblifver det oaktadt en integrerande del af tjänstemannens aflöning; och att, ehuru jag icke mindre än medkomiterade anser önskvärdt, att någon del af de ifrågavarande tjänstemännens tid icke blefve upptagen med expeditioners utskrifvande, utan i stället kunde af dem till annan deras vidare andliga utbildning beforderande sysselsättning användas, detta likväl städse måste blifva beroende på beskaffenheten af hvars och ens ekonomiska ställning, så att, om sådan tjänsteman, vare sig af den anledning att han skulle hafva familj att försörja, eller ock därför, att han för sin tidigare utkomst eller eljest ådragit sig andra pekuniära förpligtelser, kunde vara i behof att bespara sig all utgift för renskrifning, han då, hellre än att för saknad tillgång nödgas brista i fullgörande af hvad honom i dylika hänseenden åligger, visserligen bör använda sin tid äfven på utskrift med egen hand af sina expeditioner.

Derigenom att komitén, som, oberäknadt de omförmälda tillskotten för renskrifning, föreslagit lika hög primitiv aflöning åt tjänstemännen i notariegraden i Hofrätterne, som den för deras vederlikar i Riksbanken fastställda, eller 2,800 Kronor, ansett tjänstgöringspenningarna för den till sagde notariegrad hörande personal böra, utöfver nämnda särskilda tillskott, der sådana egde rum, upptagas till 1,200 Kronor eller till 400 Kronor mera än de utgöra för nyssbemälda banktjänstemän, har den egentliga lönen för en hvar af de förre blifvit nedtryckt så lågt som till 1,600 Kronor eller till 400 Kronors lägre belopp än den utgör för tjänsteman af motsvarande grad i Riksbanken, och hvaraf följer att, fastän kompetensvilkoren för anställning der äro vida lindrigare än för inträde i Hofrätt, aktuarie, arkivarie och notarier i rikets Hofrätter skulle blifva i häraf beroende män sämre lottade såväl i pensions-hänseende som i fråga om hvad som skall afstås till vikarie.

Jemte det jag, dels med anledning af nu vidrörda förhållanden, dels ock för vinnande af möjligen största enkelhet, för min del ansett hela beloppet af den för hvarje befattning lämplig befunna aflöning böra fördelas allenast i lön och i tjänstgöringspenningar, har jag, för åstadkommande af den utaf komitén åsyftade likhet i aflöningarna *på stat* inom notariegraden, som äfven jag funnit lämplig, ansett nödigt vara, att förslag af mig här göres angående totala lönebeloppen för aktuarie och arkivarie, innan jag yttrar mig om grunden för en sådan samtliga aflöningssummornas fördelning.

Väl må, beträffande denne senare tjänsteman, vidlyftigare renskrifning honom icke åligga, än att besväret dermed kan anses godtgjordt med föreslagna 200 Kronor, men då jag, emot hvad Hofrätterne vitsordat, icke funnit mig ega grundad anledning att med öfrige komiterade antaga det biträde af amanuens, som arkivarie nu åtnjuter, skola hädanefter blifva för honom alldeles obehöfligt, anser jag sådant biträde böra åtminstone i den mån få

komma honom till godo, som genom en tillökning af ytterligare 200 Kronor i hans utaf komitén föreslagna aflöning kan erhållas, så att arkivariens hela aflöningsbelopp må blifva lika med notariernes, eller primitivt 3,200 Kronor och genom två ålderstillägg kunna uppgå till 4,200 Kronor; uppkommande således härigenom en till endast 600 Kronor inskränkt förhöjning i hela den föreslagna aflöningsstaten.

Genom det högre inkomstbelopp aktuarierna i Svea och Göta Hofrätter kunna förmedelst provision och eljest bibehållna sportler påräkna, böra väl desse tjänstemän blifva på det hela tillräckligt aflönade, men då icke heller för dem, såsom tillhörande samma tjänste- och lönegrad som notarierna och arkivarierna, bör i staten upptagas lägre lönesumma än för desse, så anser jag äfven den aflöning komitén föreslagit för bemälda aktuarier böra ökas med 400 Kronor åt hvar, likväl mot det att de anslag, som blifvit tillstyrkta för amanuenser i dessa Hofrätter, lika mycket nedsättas eller hvartdera till 2,800 Kronor, så att, ehvad amanuensbiträdet åt nämnde aktuarier anses böra godtgöras med 1,200 eller 800 Kronor, berörda nedsättning skall drabba arvodet åt deras amanuenser och dem sjelfva åligga att af egna löneinkomster tillskjuta hvad som svarar mot samma nedsättning eller 400 Kronor; och har jag för hvad nu i afseende å aktuarier och arkivarierna blifvit hemställt trott mig ega ytterligare stöd deri, att, då desse tjänstemän antagligen vida mindre än notarierna ega utsigt att till andra bättre aflönade befattningar vinna befordran, utan i allmänhet torde komma att vid sina sysslor qvarstanna till dess de derifrån på pensionsstat öfvergå, det följaktligen ännu mera för dem än för notarierna är af nöden att kunna motse ett pensionsunderstöd till det visst icke öfverdrifna beloppet af 2,800 Kronor, hvaraf de, efter den fördelning af totala aflöningssummorna jag här nedan kommer att för min del föreslå, skulle högst blifva delaktige, och hvilket belopp ändock för dem, likasom äfven för notarierna, med 200 Kronor understiger den pension, hvaraf deras vederlikar i Riksbanken kunna komma i åtnjutande.

Öfvergående nu till frågan om grunden för hvarje hel aflöningssummas fördelning å ena sidan i egentlig lön, som äfven motsvarar beloppet af oafkortad pension, samt å den andra i tjänstgöringspenningar, har jag, änskönt tjänsteman för närvarande icke är pliktig att, vid erhållen ledighet eller eljest förekommande hinder att sjelf sköta sin befattning, afstå till vikarie mera än en fjerdedel och, vid afskedtagande efter uppnådd pensionsålder, frånträda mera än högst en femtedel af innehafvande aflöning på stat, likväl, efter de löneförhöjningar, som nu blifvit tillstyrkta, icke vågat för någotdera fallet ifrågasätta mindre afdrag än ungefärligen en tredjedel af hela aflöningen, hvilket ock komme att i det närmaste motsvara hvad som i medeltal framgår af de belopp, komitén föreslagit böra vid tjänstledighet eller afgång med pension frånträdas; men på samma gång jag trott

mig böra förorda denna allmänna fördelningsgrund, har det, såsom redan är antydt, synts mig vara af synnerlig vigt, att den blefve så fullständigt som möjligt på hvarje aflöningssumma tilläpbad, och att följaktligen det tienstgöringsspenningebelopp, som skall afstås, må, åtminstone vid slutlig afgång med full pension, om icke alltid vid tillfällig ledighet från befattningen, komma i ett så nära noggrannt förhållande som möjligt af en tredjedel till hela aflöningen.

Då nemligen äfven jag erkänner den öfvervägande lämpligheten af a den godtgörelse, som skall tillkomma dem, hvilka i särskilda tienstvikariera, bör vara en gång för alla till beloppet noga bestämd och icke beroende af den lägre eller högre löneinkomst, som den ordinarie tienstmannen, vare sig i följd af olika aflöning för samma slags tienstgöring, eller deraf, att han är i saknad eller åtnjutande af ålderstillägg, ett eller flera, kan vid den ena eller andra tidpunkten innehafva, så är väl uppenbart, att detta ändamål icke kan uppnås genom afstående af en viss bråkdel af de tidtals skiljaktiga aflöningsspenningarna; men jag har dock ansett angeläget, att jemväl vikariatsersättning blir beräknad efter en gifven allmän grund, och velat i sådant afseende föreslå, att den må komma att noggrannt eller nära motsvara medeltalet af hvad de till en tredjedel af det hela bestämda tienstgöringsspenningarna kunna under olika omständigheter utgöra för samma slags tienstgöring.

Med tillämpning häraf skulle således efter min mening komma att vid ledighet afstås:

utaf ordförande hofrättsråd, för så vidt de, såsom i regeln bör kunna antagas, äro i åtnjutande af ålderstillägg, samma belopp som komitén föreslagit eller 2,400 Kronor af hela deras till 7,000 Kronor uppgående aflöning;

af hofrättsråd, som ännu icke undfått ålderstillägg, samt assessorer likaledes det belopp komitén tillstyrkt, eller 1,800 Kronor, hvilket icke mycket skiljer sig från medeltalet, 1,858 Kronor 33 öre, af de fyra särskilda summor, som utgöra tredjedelen af de olika aflöningarna för desse ledamöter, och äfven af samtliga Hofrätterne ansetts vara såsom adjunktionsarvode lämpligt och tillräckligt;

af sekreterarne i Svea och Göta Hofrätter jemväl 1,800 Kronor, såsom närmaste hundratal under det medelbelopp, 1,833 Kronor 33 öre, hvilket fås af de tre särskilda summor, som kunna komma att för desse tienstmän utgöra tredjedelen af deras aflöning;

af sekreteraren i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 1,500 Kronor, eller noggrannt ett på sagde sätt uppkommande medeltal;

af advokatfiskalerna i Svea och Göta Hofrätter 1,700 Kronor eller närmaste hundratal öfver det efter lika beräkning till 1,666 Kronor 67 öre uppgående medeltalet af tredjedelarne utaf deras aflöningsspenning;

af advokatfiskalen i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 1,300 Kronor eller det hundratal, som ligger närmast under medelsumman, 1,333 Kronor 33 öre, af tredjedelarne utaf de särskilda aflöningsbelopp, som kunna få af honom uppbäras;

af tjenstemän i notariegraden 1,200 Kronor eller närmaste hundratal under det belopp, 1,233 Kronor 33 öre, som i meranämnda ordning kan för dem såsom medeltal uppkomma;

af fiskalerna, som ansetts icke böra undfå ålderstillägg, noggrannt tredjedelen, 900 Kronor, utaf deras aflöning;

af vaktmästarne, som funnits icke heller böra tillerkännas förmånen af ålderstillägg, och å hvilkas aflöning tredjedelen utgör 366 Kronor 67 öre, närmaste tiotal derunder eller 360 Kronor;

af hofrättsposter i Svea Hofrätt 250 Kronor, utgörande jemnt medeltalet af tredjedelarne utaf de två olika aflöningsbelopp, de kunna ega att uppbära; samt

af hofrättsposter i Göta och Skånska Hofrätterne 280 Kronor eller närmaste tiotal under det till 283 Kronor 33 öre beräknade medeltalet af tredjedelarne utaf de två olika aflöningsbeloppen för dem.

Härvid kunde väl den anmärkning göras att, då det belopp hofrättsråd, som saknar ålderstillägg, samt assessor böra afstå icke vore högre än det som af sekreterare i Svea eller Göta Hofrätt skall frånträdas, hinder deraf kunde möta att om adjunktionsbiträde anlita någon af bemälda sekreterare; men utom det att lämpligt i allmänhet ej lär vara att för tillfällig adjunktion rycka hofrättssekreterare från deras normala åligganden, hvilket också icke torde mera hädanefter än hittills komma i fråga, bör den af komitén förutsatta skyldigheten för underordnad tjänsteman att inträda i utöfning af högre befattning, äfven utan anspråk på någon ersättning, såsom vid semester, ock kunna få anses innefatta åliggande för bemälda sekreterare att sådant jemväl, i fall som möjligen kunde undantagsvis inträffa, sig underkasta — ett förhållande, som äfven enligt komiténs förslag kan få motsvarighet i den händelse, att vid tjänstledighet för president någon divisionschef förordnas att hans embete förestå. Vidare ligger, såsom mig synes, i sakens natur, att, vid ledighet för ordförande å division, hofrättsråd, som kan komma att träda i hans ställe, icke därför erhåller vikariatsersättning, eftersom till hofrättsrådsembete hörer, att dess innehafvare skall i denna sin egenskap fullgöra äfven de med sådant ordförandeskap förenade särskilda bestyr, hvarföre, om tjänstledig divisionschef innehar ålderstillägg, dettas belopp 600 Kronor lär derunder böra statsverket besparas, sedan återstoden af hans tjänstgöringspenningar 1,800 Kronor gått till aflönande af adjungerad ledamot.

Beträffande åter hvad som vid afgang med oafkortad pension från innehafvande tjänst bör utaf hela aflöningen frånträdas, har, enär hinder

då ej möter att göra den af mig antagna grunden derför af en tredjedel mera noggrannt gällande, jag ock ansett densamma böra, så nära som med åstadkommande af någorlunda runda tal ske kan, vinna tillämpning på de aflöningsbelopp, tjensteman vid tiden då afskedstagandet ifrågakommer eger uppbära, och finner mig fördenskull föranlåten för min del hemställa, att hvad han dervid kan såsom pension få behålla må komma att utgöra, för

hofrättsråd med ålderstillägg	4,600	Kr.
hofrättsråd utan d:o	4,300	—
assessor med två d:o	3,900	—
assessor med ett d:o	3,500	—
assessor utan d:o	3,200	—
sekreterare i Svea och Göta Hofrätter med två ålderstillägg	4,000	—
sekreterare i d:o d:o d:o med ett d:o	3,700	—
sekreterare i d:o d:o d:o utan d:o	3,300	—
sekreterare i Skånska Hofrätten med två ålderstillägg	3,300	—
sekreterare i d:o d:o med ett d:o	3,000	—
sekreterare i d:o d:o utan d:o	2,700	—
advokatfiskal i Svea och Göta Hofrätter med två ålderstillägg	3,700	—
advokatfiskal i d:o d:o d:o med ett d:o	3,300	—
advokatfiskal i d:o d:o d:o utan d:o	3,000	—
advokatfiskal i Skånska Hofrätten med två ålderstillägg	3,000	—
advokatfiskal i d:o d:o med ett d:o	2,700	—
advokatfiskal i d:o d:o utan d:o	2,300	—
tjensteman i notariegraden med två ålderstillägg	2,800	—
tjensteman i d:o med ett d:o	2,500	—
tjensteman i d:o utan d:o	2,100	—
fiskal	1,800	—
vaktmästare	730	—
hofrättspost i Svea Hofrätt med ett ålderstillägg	530	—
hofrättspost i d:o d:o utan d:o	470	—
hofrättspost i Göta och Skånska Hofrätterna med ett ålderstillägg	600	—
hofrättspost i d:o d:o d:o utan d:o	530	—

Af detta mitt särskilda förslag till fördelning i lön och tjenstgöringspenningar af de respektive aflöningsbeloppen uti nu förevarande hänseende framgår, att visserligen de assessorer i hvardera af rikets tre Hofrätter, jemte hofrättsposter i Göta och Skånska Hofrätterne, äfvensom sekreterare i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, hvilka icke fått tillträda ålderstillägg, och advokatfiskalen i den sistnämnde Hofrätten både innan han undfått något och när han kommit i åtnjutande af ett sådant lönstillägg, samt att de till notariegraden i samtliga Hofrätterne hörande tjenstemän såväl om de sakna som om de tillträdt vare sig ett eller två ålderstillägg, likasom äfven fiskalerna skulle, om de med pension afgå från sina tjenster, dervid erhålla

något större pensionsbelopp, än dem enligt komiténs förslag kunde tillkomma; men alldenstund sådant, utom hvad angår tjänstemän i notariegraden med två ålderstillägg, torde sakna praktisk betydelse, eftersom, beträffande fiskalerna, sådan tjänsteman väl icke kan komma att vid sin befattningsqvarstanna till dess han med full pension tager afsked, samt, vidkommande de andre tjänstemännen, afgang från tjänst med oakortad pension, innan högsta med sysslan förenade aflöning fått tillträdas, lärer, om någonsin, ytterst sällan komma att inträffa; så och enär pensionen i alla öfriga till antalet öfvervägande fall skulle i de flesta understiga och vid de återstående tillfällena blifva lika med hvad komiténs förslagit, bör genom den mening jag omfattat på intet sätt någon ökad utan snarare minskad pensioneringskostnad på det hela kunna för det allmänna uppkomma; och hvad som, genom antagande af de fördelningar utaf de föreslagna aflöningsbeloppen jag tillstyrkt, synes mig påtagligen böra vinnas, det vore, att en hvar finge vid afgang med full pension vidkännas ett i det allra närmaste jemlikt afdrag af sina förut innehafda löneinkomster och vid tjänstledighet bidraga till vikaries aflönande i ett mycket mera jemlikt förhållande till dessa sina inkomster, än efter det sätt derför, som komiténs uppgifvit.

Beloppen af de tjänstgöringspenningar, som för Hofrätternes presidenter och den civila personalen i Krigshofrätten föreslagits af komiténs, understiga visserligen hvad af mig i det afseendet eljest blifvit såsom normalt tillstyrkt, men dervid har jag likväl icke ansett något vara att å min sida erinra, enär hvad angår de embets- och tjänstemän, hvilka tillhöra Krigshofrätten, icke någon egentlig löneförbättring funnits hafva, på deremot anförda skäl, bort för dem föreslås, samt, beträffande de öfrige Hofrätternes presidenter, deras tjänstgöringspenningar, hvilka äro satta lika med summan af den enahanda aflöning, som enligt komiténs förslag blifvit, dels under sådan titel och dels under namn af arvode, upptagen för ordförande hofrättsråd, samt, enligt mitt, skulle för hofrättsråd, som fått tillträda ålderstillägg, utgöra tjänstgöringspenningar, icke kunnat, utan ytterligare nedsättning i den egentliga lönen och derpå beroende pension, göras högre annorledes än genom en, utöfver hvad Hofrätterne sjelfve tillstyrkt, skeende förhöjning i aflöningen på det hela, men till beviljande hvaraf någon utsigt icke torde förefinnas.

För att på ett mera i ögonen fallande sätt åskådliggöra skiljaktigheterna imellan de af komiténs och mig lämpliga ansedda fördelningar utaf aflöningssummorna, äfvensom emellan de af komiténs och mig föreslagna lönebelopp på stat åt aktuarier och arkivarier har jag trott vara tjenligt att avsluta detta mitt särskilda yttrande med följande

t a b e l l a r i s k

L ö n t a g a n d e.	L ö n e f ö r m å n e r enligt komiténs förslag.			Arvode och ersättnin- gar.
	Hela afhö- ningen.	Lön och pension.	Tjenst- göringspen- ningar.	
Presidenter	10,000	7,600	2,400	
Ordförande hofrättsråd	7,000	4,600	1,800	60
Öfrige hofrättsråd	6,100	4,600	1,800	
Assessorer med två ålderstillägg	5,800	4,000	1,800	
Dito med ett dito	5,300	3,500	1,800	
Dito utan dito	4,800	3,000	1,800	
Sekreterare i Svea och Göta Hofrätter med två ålders- tillägg	6,000	4,500	1,500	
Dito i dito med ett dito	5,500	4,000	1,500	
Dito i dito utan dito	5,000	3,500	1,500	
Sekreterare i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med två ålderstillägg	5,000	3,500	1,500	
Dito i dito med ett dito	4,500	3,000	1,500	
Dito i dito utan dito	4,000	2,500	1,500	
Advokatfiskaler i Svea och Göta Hofrätter med två ålders- tillägg	5,500	4,000	1,500	
Dito i dito med ett dito	5,000	3,500	1,500	
Dito i dito utan dito	4,500	3,000	1,500	
Advokatfiskal i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med två ålderstillägg	4,500	3,000	1,500	
Dito i dito med ett dito	4,000	2,500	1,500	
Dito i dito utan dito	3,500	2,000	1,500	
Tjenstemän i notariegraden (notarier) med två ålderstillägg	4,200	2,600	1,200	400
Dito i dito (dito) med ett dito	3,700	2,100	1,200	400
Dito i dito (dito) utan dito	3,200	1,600	1,200	400
Dito i dito uti Svea och Göta Hofrätter (ak- tuarier) med två ålderstillägg	3,800	2,600	1,200	
Dito i dito uti dito (dito) med ett dito	3,300	2,100	1,200	
Dito i dito uti dito (dito) utan dito	2,800	1,600	1,200	
Dito i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge (aktu- arie och arkivarie) samt i Svea och Göta Hofrätter (arkivarier) med två ålderstillägg	4,000	2,600	1,200	200
Dito i dito, dito (dito, dito) med ett dito	3,500	2,100	1,200	200
Dito i dito, dito (dito, dito) utan dito	3,000	1,600	1,200	200
Fiskaler	2,700	1,600	900	200
Vaktmästare	1,100	800	300	
Hofrättsposter i Svea Hofrätt med ett ålderstillägg	800	600	200	
Dito i dito utan dito	700	500	200	
Hofrättsposter i Göta Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med ett ålderstillägg	900	600	300	
Dito i dito, dito utan dito	800	500	300	

uppställning.

Löntagande.	Löneförmåner enligt Erik Ljungstedts särskilda mening.			
	Hela af- ningen.	Lön och pension.	Tjenstgöringspenningar	
			att frånträ- das vid af- gång med oafkortad pension.	att i vissa fall afstås vid ledighet.
Presidenter	10,000	7,600	2,400	2,400
Hofrättsråd med ett ålderstillägg	7,000	4,600	2,400	2,400
Dito utan dito	6,400	4,300	2,100	
Assessorer med två ålderstillägg	5,800	3,900	1,900	} 1,800
Dito med ett dito	5,300	3,500	1,800	
Dito utan dito	4,800	3,200	1,600	
Sekreterare i Svea och Göta Hofrätter med två ålders- tillägg	6,000	4,000	2,000	} 1,800
Dito i dito med ett dito	5,500	3,700	1,800	
Dito i dito utan dito	5,000	3,300	1,700	
Sekreterare i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med två ålderstillägg	5,000	3,300	1,700	} 1,500
Dito i dito med ett dito	4,500	3,000	1,500	
Dito i dito utan dito	4,000	2,700	1,300	
Advokatfiskaler i Svea och Göta Hofrätter med två ålders- tillägg	5,500	3,700	1,800	} 1,700
Dito i dito med ett dito	5,000	3,300	1,700	
Dito i dito utan dito	4,500	3,000	1,500	
Advokatfiskal i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med två ålderstillägg	4,500	3,000	1,500	} 1,300
Dito i dito med ett dito	4,000	2,700	1,300	
Dito i dito utan dito	3,500	2,300	1,200	
Tjenstemän i notariegraden (notarier) med två ålderstillägg	4,200	2,800	1,400	} 1,200
Dito i dito (dito) med ett dito	3,700	2,500	1,200	
Dito i dito (dito) utan dito	3,200	2,100	1,100	
Dito i dito uti Svea och Göta Hofrätter (aktuarier) med två ålderstillägg	4,200	2,800	1,400	} 1,200
Dito i dito uti (dito) med ett dito	3,700	2,500	1,200	
Dito i dito uti (dito) utan dito	3,200	2,100	1,100	
Dito i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge (ak- tuarie och arkivarie) samt i Svea och Göta Hofrätter (arkivarier) med två ålderstillägg	4,200	2,800	1,400	} 1,200
Dito i dito, dito (dito, dito) med ett dito	3,700	2,500	1,200	
Dito i dito, dito (dito, dito) utan dito	3,200	2,100	1,100	
Fiskaler	2,700	1,800	900	900
Vaktmästare	1,100	730	370	360
Hofrättsposter i Svea Hofrätt med ett ålderstillägg	800	530	270	} 250
Dito i dito utan dito	700	470	230	
Hofrättsposter i Göta Hofrätt samt Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med ett ålderstillägg	900	600	300	} 280
Dito i dito dito utan dito	800	530	270	

3:o) *A. W. Dufwa:*

Med afseende på personalens inom Svea och Göta Hofrätter talrikhet, har jag tvekat att för dessa Hofrätter förorda indragning af presidentbefattningarne. Men annorlunda visa sig förhållandena för Hofrätten i Skåne och Blekinge. Den har endast tio ledamöter och således mycket färre än Högsta Domstolen, som, äfven fördelad på två divisioner, icke behöfver någon särskild president. Tjenstemännen, nu tolf, skulle, efter komiténs förslag, icke blifva flere än nio. Redan dessa omständigheter skulle, efter mitt förmenande, gifva tillräcklig grund för antagandet att president vore obehöflig för en sålunda ordnad öfverdomstol. Men äfven erfarenhet härom synes mig redan vunnin. Hofrätten tjenstgör på två divisioner endast från 14 Januari till April månads slut och från 1 November till och med 20 December. Under dessa tider är det väl som president förnämligast skulle vara behöflig. Men under åtta på hvarandra följande år har under den längsta af dessa tider, eller vårsessionen, presidenten vistats å annan ort, långt ifrån Hofrätten, utan att någon annan varit förordnad till president. Så vidt jag kunnat erfara, har icke emot ordning och skick inom Hofrätten eller mot rättsskipningens beskaffenhet mera varit att erinra under presidentens omförmälda frånvaro, än då han tjenstgjort. Kan han utan olägenhet undvaras under vårsessionen lär han icke kunna antagas vara mera behöflig under den kortare höstsessionen, icke heller under sommarferien, då endast en division i sender tjenstgör. På dessa skäl har jag icke kunnat med komiténs pluralitet instämma i tillstyrkande af förhöjd aflöning för en tjenst, hvars obehöflighet synes mig fullt ådagalagd, utan anser jag fast hellre ifrågakvarande presidentsbefattning böra indragas.

Beträffande aflöningen för de hofrättsråd, som äro ordförande på division, har jag varit från komiténs pluralitet skiljaktig, icke i fråga om det arvodesbelopp, som blifvit föreslaget, utan i afseende på motiveringen för detsamma och de framställningar, hvilka i sammanhang dermed borde göras. Tillstyrkandet är i betänkandet grundadt på en jemförelse mellan hofrättsråden och de högst aflönade tjenstemännen vid Riksbankens hufvudkontor. Om aflöningar skola bestämmas efter dylika jemförelser, synas mig dessa böra vara uttömmande och fullständiga, hvilket den i betänkandet framställda, efter mitt förmenande, icke är.

Det har för icke ansetts lämpligt att hofrättsråd alltid skulle till ordförande uppflyttas efter ålder i tjensten. Det lär vara genom 1858 års arbetsordning detta blifvit stadgadt, i det § 14 inskränkt presidentens befogenhet att fördela ledamöterna på divisioner så till vida att de äldste skulle blifva ordförande. Att på detta sätt låta ordförandebefattningarne tillträdas efter ålder, har tilläfvventyrs med mindre olägenhet kunnat ega rum, då ordföranderne varit befriade från all föredragning och deras egentliga åliggan-

den varit, enligt § 16 i arbetsordningen, att tillse det stadgad ordning vid arbetet inom divisionen iakttoges och att beslut i mål och ärenden, som sekreterare eller fiskal föredragit, i behörig ordning uppsattes och expedierades. Med dessa åligganden måste befattningarne, jemförda med referenternes göromål, blifva hviloplatser, hvilka, naturligt nog, helst förunnas åt de äldre. Då likväl i andra embetsverk, med arbeten likartade med Hofrätternes, det icke varit behöfligt att fritaga vissa ledamöter från föredragningsskyldighet, utan denna kunnat fullgöras under hela tjenstgöringstiden, synes det besynnerligt, om i Hofrätterne ej mindre än en femtedel af ledamöternes hela antal skulle behöfva fritagas från deltagande i de ledamöterne egentligen åliggande göromål och åt ett så stort antal redan vid jemförelsevis tidiga år beredas lugnare tjenstgöring. Någon verklig svårighet synes därför icke böra möta för ordförande att till hälften mot öfriga ledamöter å divisionen deltaga i föredragning af lottade mål samt att derjemte tillse att beslut i mål och ärende, som det tillhör divisionen att handlägga, varda, så fort ske kan, i behörig ordning fattade, uppsatta och expedierade. Men då härigenom ordföranderne skulle blifva, lika med de öfriga, arbetande ledamöter och det väl torde få anses gifvet så väl att förmåga att fullgöra ordförandes åligganden icke ovilkorligen är alla hofrättsråd gifven, som att denna förmåga icke alltid vid tilltagande år i tillräckligt mått fortfar, har det synts mig lämpligast att ordförandebefattningarne ej blefve fasta, utan att dertill skulle utses tills vidare de mest lämplige; och har jag därför ansett att komitén bort, i sammanhang med förslaget om arvoden åt ordföranderne, hemställa om de ändringar i §§ 14 och 16 af arbetsordningen, hvilka här ofvan äro angifna.

I öfrigt finnas i betänkandet på några ställen uttryck, i hvilkas gilande jag ej deltagit. Härom torde emellertid vara öfverflödigt att vidlyftigare orda, men då pluraliteten låtit i betänkandet intaga ett slags förord för persedelaflöning med antydning att det endast vore den "större enkelheten i uppbörd och förvaltning", som talade för aflöning medelst bestämda penningebelopp, får jag för min del förklara, det jag anser det vara för det allmänna mest gagneligt och derjemte öfverensstämmande med tjenstemännens välförstådda intresse, att deras aflöningsförhållanden *icke* ordnas i syfte att de, på andra samhällsmedlemmars bekostnad, skola fritagas från inverkan af samhällets skiftande förhållanden och tilläfventyrs beredas fördelar af hvad andra samhällsklasser räkna som skada och förderf.

4:o) *Liss Ol. Larsson:*

Jemte det jag instämmer uti den af Herr Dufwa afgifna reservation, får jag, som jemväl uti en annan del af betänkandet varit af annan me-

ning än mina medkomiterade, denna min skiljaktiga mening härigenom angifva:

Då Kongl. Maj:t af sistförflutna Riksdag äskade löneförhöjning åt Högsta Domstolens ledamöter, bifölls sådan löneförhöjning under vilkor "att den förhöjda lönen icke fick uppbäras af det justitieråd, som jemväl från inrättning eller bolag, som af Kongl. Maj:t sanktionerats, uppbär lön eller årligt arvode." Skälet för ett sådant vilkor var tydligt; man ville lemna en aflöning, som satte embetsmannen i en fullkomligt oberoende ställning, men man ville i gengäld ha embetsmannens hela arbete, och framför allt ville man att de icke skulle åtaga sig värf, genom hvars utfövan, jemte och bredvid det höga embetet, ens ett sken af misstanke skulle kunna uppstå, att hänsyn till egna intressen kunde göra sig gällande vid fullgörandet af hvad till deras embete hörer. Om dessa skäl voro giltiga hvad Högsta Domstolen beträffar, så kan jag icke annat än finna dem lika talande äfven hvad Hofrättens ledamöter beträffar. När man dessutom vet, att såsom jäf för domaren anses icke allenast den omständigheten, att han förr varit fullmäktig eller vittne i saken, utan ock då han sjelf har en lika sak i annan rätt, så framgår deraf icke allenast huru angelägen lagstiftaren varit att aflägsna hvarje tvifvel på domarens sanna opartiskhet, utan ock, att den domare, som utom sitt embete innehar flera andra befattningar, ofta nog kan komma i den ställning att hinder möter för embetets utfövan.

Jag har således för min del ansett nödigt, att, för åtnjutande af de högre löneförmånerna, stadgas det vilkor: att ledamot i Hofrätt icke må innehafva befattning utom Hofrätten, vare sig i statens eller kommunens tjänst, eller hos bolag och inrättning med af Kongl. Maj:t eller vederbörande embetsmyndighet fastställt reglemente, der uppdraget är förenadt med lön eller årligt arvode.

Man kan visserligen invända häremot, att om än härigenom embetsmannen förhindras att emottaga mera allmänna befattningar eller uppdrag, som äro förenade med lön eller årligt arvode, så äro de det oakadt oförhindrade att emottaga uppdrag af mer enskild natur och som kunna vara mera hinderliga för det egentliga embetet, än de befattningar, som man förbjudit dem att emottaga; men utom det att jag icke kan erkänna den satsen såsom riktig, att när man icke kan åstadkomma allt, så är ej värdt att göra något, så har jag den höga tanke om våra embetsmän, att jag gör mig förvissad om, att de, när de se Kongl. Maj:ts och Riksdagens önskan vara den att de skola egna hela sitt arbete åt det embete dem blifvit anförtrodt, de nog skola ställa sig den till ofterrättelse, äfven om det lemnade förbudet icke är så detaljeradt, att det ej i ett eller annat afseende skulle kunna öfverträdas.

En sådan föreskrift, som den ofvan antydd, torde dessutom blifva så

mycket mera nödvändig, som, om komiténs hemställan rörande förändradt arbetssätt i Hofrätten vinner bifall, sammanträdestiden skulle betydligt inskränkas för beredande af mera tid för hemarbete och, i den mån arbetet kan förrättas i hemmet, kontrollen öfver tidens användande minskas, på samma gång lättheten ökas att egna sitt arbete åt annan verksamhet än tjänstens.
